

UDSATHED FOR VOLD OG ANDRE FORMER FOR KRIMINALITET

Offerundersøgelserne 2005-2008

Af

Flemming Balvig & Britta Kyvsgaard

April 2009

**Københavns Universitet * Justitsministeriet
Det Kriminalpræventive Råd * Rigspolitichefen**

Indhold

1. OVERSIGT.....	4
2. INDLEDNING.....	6
2.1 UNDERSØGELSENS DATA OG METODE	7
2.2 OM STATISTISK SIGNIFIKANS	12
3. TYVERI.....	13
3.1 TYVERI 2005-08.....	15
3.2 ØKONOMISKE MØRKETAL FOR TYVERI	18
4. HÆRVÆRK.....	20
4.1 HÆRVÆRK 2005-08	22
4.2 ØKONOMISKE MØRKETAL FOR HÆRVÆRK	24
5. VOLD.....	26
5.1 VOLD 95-96 OG 2005-08	29
5.1.1 VOLDENS OMFANG OG UDVIKLING	29
5.1.2 VOLDENS GROVHED OG ALVORLIGHED	31
5.1.3 VOLDENS DEMOGRAFI: KØN OG ALDER	33
5.1.4 VOLDENS ART.....	34
5.1.5 HVORNÅR SKER VOLDEN?	36
5.1.6 ALKOHOL OG STOFFER.....	37
5.1.7 OM POLITIANMELDELSE AF VOLD.....	39
5.2 VOLD 2005-2008	41
5.3 ÅRSAGER TIL VOLD 2008	44
6. RØVERI 2008.....	46
6.1 RØVERIERNES DEMOGRAFI	47
6.2 KARAKTERISTIKA VED RØVERIERNE	49
6.3 RØVERI SOM HADFORBRYDELSE	50
6.4 HVORNÅR SKER RØVERIERNE	51
6.5 RØVERIERNES GROVHED OG ALVORLIGHED.....	52
6.6 ALKOHOL OG STOFFER	54
6.7 UDBYTTE	55
6.8 OFRENES REAKTION PÅ RØVERIERNE	56
7. TVANGSSAMLEJE OG FORSØG HERPÅ	58
7.1 OFRE OG GERNINGSMÆND.....	59
7.2 GERNINGSSTED OG -TIDSPUNKT	60
7.3 TVANGSSAMLEJETS GROVHED OG ALVORLIGHED	61
7.4 ANMELDELSE TIL POLITIET	63
8. DEN SAMLEDE KRIMINALITETSUDVIKLING	65
8.1 KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 1986	65
8.2 KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 2008	66
8.3 KRIMINALITETEN 2008.....	69

9.	BEFOLKNINGENS ANGST OG BEKYMRING FOR KRIMINALITET.....	72
9.1	DEMOGRAFI OG ANGST FOR KRIMINALITET 2008.....	72
9.2	UDSATHED FOR KRIMINALITET OG ANGST FOR KRIMINALITET.....	73
9.3	UDVIKLINGEN I ANGST FOR KRIMINALITET.....	73
9.4	DEN SAMFUNDSMÆSSIGE BEKYMRING FOR KRIMINALITET.....	75
10.	LITTERATUR	77
11.	SPØRGESKEMA.....	81

1. OVERSIGT

Siden 2005 er der løbende gennemført landsdækkende, repræsentative interviewundersøgelser af 16-74-åriges udsathed for tyveri, hærværk, vold eller trusler om vold. I 2008 blev disse offerundersøgelser suppleret med spørgsmål om udsathed for røveri og tvangssamleje.

Tidligere er der også gennemført sådanne offerundersøgelser, hvoraf nogle svarer til dem fra 2005-08. Hovedvægten i rapporten er lagt på en sammenligning dels med disse tidligere undersøgelser og dels mellem dem fra 2005-2008 med henblik på at belyse udviklingen i risikoen for at blive udsat for kriminalitet. De overordnede resultater er sammenfattet i de følgende tre tabeloversigter.

Tabel 1.1. Oversigt over udviklingen i danskernes risiko for at blive udsat for kriminalitet, anmeldelsestilbøjelighed og angst for kriminalitet frem til 2008.

	Første sammenlignelige måling foretaget år	Udvikling fra første måling til 2008*	Procent i 2008
Andel udsat for tyveri, hærværk og/eller vold	1987	–	20 %
Andel udsat for tyveri	1972	0	12 %
Anmeldelsestilbøjelighed for tyveri	1972	0	64 %
Andel udsat for hærværk	1972	0	9 %
Anmeldelsestilbøjelighed for hærværk	1972	+	46 %
Andel udsat for vold	(1971)/1987	0	2 %
Anmeldelsestilbøjelighed for vold	1971	+	41%
Andel udsat for trusler om vold	1987	0	3 %
Anmeldelsestilbøjelighed for trusler	1971	+	31 %
Andel udsat for røveri			0,8 %
Anmeldelsestilbøjelighed for røveri			71 %
Andel kvinder udsat for tvangssamle			0,03 %
Anmeldelsestilbøjelighed for tvangssamle			24 %
Angst for kriminalitet	1976	0	19 %

* Tegnforklaring: + = stigning, 0 = uændret, - = fald.

Tabel 1.2. Oversigt over hvor stor en procentdel af 16-74-årige i Danmark, der har været udsat for vold og trusler om vold i løbet af et år, 1995-96 og 2005-08

		1995-96	2005-08
Vold	ALLE	2 %	2 %
	Mænd	2 %	2 %
	Kvinder	1 %	1 %
	16-24 år	5 %	6 %
	25-39 år	2 %	2 %
	40-74 år	1 %	1 %
Trusler om vold	ALLE	5 %	4 %
	Mænd	5 %	4 %
	Kvinder	5 %	4 %
	16-24 år	9 %	8 %
	25-39 år	6 %	5 %
	40-74 år	4 %	3 %
Vold og/eller trusler om vold	ALLE	6 %	5 %
	Mænd	6 %	5 %
	Kvinder	5 %	5 %
	16-24 år	12 %	12 %
	25-39 år	6 %	6 %
	40-74 år	5 %	3 %

Tabel 1.3. Karakteristika ved den vold, ofrene har været udsat for, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
Offer udsat flere gange	28 %	30 %
Synlige skader	56 %	53 %
Våben eller redskab anvendt*	12 %	19 %
Skydevåben anvendt	0 %	2 %
Kniv anvendt	3 %	4 %
Slagvåben anvendt	3 %	5 %
Andre redskaber anvendt	5 %	8 %
Gruppevold*	33 %	40 %
Gerningsperson ukendt for offer	62 %	65 %
Foregået på værtshus el.lign.*	24 %	14 %
Sket under udførelse af arbejde*	15 %	26 %
Fredag, lørdag, søndag	69 %	66 %
Mellem kl. 01:30 og 05:30	29 %	29 %
Gern.p. påvirket alkohol/stoffer	66 %	64 %
Offer påvirket alkohol/stoffer	45 %	41 %
Gerningsperson mand	93 %	92 %
Gerningsperson < 25 år	50 %	49 %
Anmeldt til politiet*	36 %	44 %
Politiet fat i gerningsperson	55 %	58 %

* Forskellen er signifikant på et 5 pct. niveau

2. INDLEDNING

I oktober 1993 udsendte regeringen en handlingsplan vedrørende bekæmpelse af vold. Det indgik som en del af denne handlingsplan at tage initiativer til en bedre voldsstatistik og en bedre kortlægning af volden i det hele taget. Det hed således blandt andet i handlingsplanen (*Bekæmpelse af vold*, 1993):

“Udviklingen i voldskriminaliteten er beskrevet i bilag 2, der bl.a. redegør for stigningerne i anmeldte voldsforbrydelser. Der knytter sig imidlertid betydelige usikkerheder til at anvende den anmeldte voldskriminalitet som mål for den vold, der begås i samfundet. Justitsministeriet vil derfor bede Rigspolitechefen om at overveje muligheden for at udvikle en statistik, der kan give et mere præcist billede af den voldskriminalitet, der begås i samfundet....” (s. 40)

Og videre:

“Rigspolitechefens forskningsenhed vil sikre, at der gennemføres forskningsprojekter, der skaffer et bedre grundlag for vurderingen af voldens årsager og omfang samt voldsmændenes forhold....” (s. 41)

I forlængelse heraf udarbejdede en intern arbejdsgruppe under Rigspolitechefen et forslag til en udvidet og mere detaljeret journalplan for voldsforbrydelser. Danmarks Statistik udarbejdede en recidivstatistik, der blandt andet omfattede vold (Larsen, 1995), og på Københavns Universitet blev der gennemført undersøgelser af karakteristika ved voldskriminelle og deres kriminelle karriere (Kjyvsgaard, 1995) samt af voldsudviklingen (Balvig, 1995).

Initiativerne omfattede også en gennemførelse af en såkaldt voldsofferundersøgelse i 1995 og 1996. I undersøgelsen blev et tilsigtet repræsentativt udsnit af befolkningen i 1995 og 1996 spurgt, om de havde været udsat for vold. I bekræftende fald blev de stillet en række uddybende spørgsmål vedrørende voldens karakter; hvor den fandt sted mv. Sådanne offerundersøgelser har først og fremmest den styrke, at de kan give os et nærmere indblik i den totale vold i samfundet, dvs. såvel den vold, som er blevet anmeldt og registreret, som den, der ikke er blevet det (den skjulte vold).

Voldsofferundersøgelsen i 1995/96 kom til på initiativ af og blev finansieret af Rigspolitechefens forskningsenhed ved Politiskolen i et samarbejde med henholdsvis Danmarks Statistik og Københavns Universitet. Danmarks Statistik forestod dataindsamlingen, mens analysen af data og udarbejdelse af undersøgelsesrapport blev foretaget af Flemming Balvig (Balvig, 1996; 1998).

Med henblik på at bidrage til belysning af voldsudviklingen siden 1995/96 er voldsofferundersøgelsen de seneste år blevet gentaget. Offerundersøgelsen er samtidig udvidet, idet to af de månedlige interviewrunder nu inkluderer spørgsmål om udsathed for tyveri, hærværk samt spørgsmål om bekymring for kriminalitet. Fra og med 2008 spørges der desuden månedligt om udsathed for voldtægt (tvangssamleje) og røveri.

Nærværende rapport erstatter de tidligere rapporter, som har været tilgængelige på Det Kriminalpræventive Råds og Justitsministeriets hjemmesider (Balvig & Kyvsgaard, 2006a; 2006b; 2007; 2008).

Offerundersøgelsen er finansieret af Det Kriminalpræventive Råd, Rigspolitechefen og Justitsministeriet.

2.1 UNDERSØGELSENS DATA OG METODE

En ikke ubetydelig del af den vold, der forekommer i samfundet, anmeldes ikke til politiet og kommer heller ikke til politiets kundskab på anden vis. Man kalder denne ikke-politiregistrerede vold for den skjulte vold eller voldens mørkefelt. Gennemførelse af offerundersøgelser er en af de meget få muligheder, man har for at skønne dels over den faktisk forekommende vold i samfundet og dels mørketallets størrelse. Ved voldsofferundersøgelser udspørges befolkningen, enten via spørgeske-maer eller gennem personlige eller telefoniske interviews, om de har været udsat for vold. I bekræftende fald spørges, om det er blevet anmeldt, eller om politiet har fået nys om forholdet på anden vis; en oplysning som muliggør estimeringer af mørketallet.

Voldsofferundersøgelser kan yde et bidrag til beskrivelse og forståelse af volden i samfundet og mørketallets størrelse, men også kun et bidrag. Der er en række problemer forbundet med gennemførelse af denne form for undersøgelser. Disse problemer betyder, at oplysningerne bliver forbundet med en vis usikkerhed og en række begrænsninger, som bør tages i betragtning, når tallene fortolkes og forklares. Blandt de vigtigste er:

* Det er befolkningens *oplevelse* af vold og af, hvad vold er, der aflæses. Denne oplevelse er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med den juridiske afgrænsning af vold. Forskellige mennesker har givetvis forskellige opfattelser af, hvad vold er (jf. f.eks. Balvig, 1978), og disse opfattelser kan ændre sig over tid. F.eks. kan skub i en skolegård i én tidsperiode blive oplevet som drilleri, i en anden som mobning og i en tredje som vold. Konsekvensen heraf er blandt andet, at forskellige måder at spørge og formulere spørgsmålene på udløser forskellige svar og giver forskellige volds-hyp-pigheder (se for de danske voldsofferundersøgelser vedkommende herom i Balvig, 1995). Man må derfor være særdeles opmærksom på den anvendte spørgsmålsformulering og på, at konstaterede

forskelle mellem selv ensartet gennemførte undersøgelser over tid kan bero på ændrede opfattelser af, hvad vold er.

* Det er aldrig hele befolkningen, der udspørges. Der er f.eks. altid en nedre aldersgrænse og ofte også en øvre. Den nedre aldersgrænse betyder typisk, at undersøgelser kun i ringe grad eller slet ikke kommer til at omfatte vold mod (mindre) børn.

* Det er næsten aldrig hele den afgrænsede del af befolkningen, undersøgelsen omfatter, der udspørges. Det er så godt som altid et (meget) mindre udsnit. Dette betyder, at tallene er forbundet med den såkaldte stikprøveusikkerhed. Størrelsen af denne kan under visse forudsætninger og omstændigheder beregnes.

* Vold er en relativ sjælden hændelse. Det betyder, at stikprøveudvalget helst skal være meget stort for nærmere at kunne analysere de voldshændelser, der berettes om. Med stigende udvalgsstørrelse øges imidlertid også omkostningerne og andre praktiske problemer med at gennemføre undersøgelsen, således at det kan være svært at realisere det undersøgelsesmæssigt mest ideelle.

* Der er forskellige måder at finde frem til dem, man vil interviewe, på. Disse måder har hver deres fordele og ulemper. En af mulighederne er et fuldstændigt tilfældigt udvalg (lodtrækningsprincip) baseret på CPR-registret.

* Det lykkes aldrig at få besvarelser fra alle, der er med i det endelige udvalg. Der er nogen, det ikke lykkes at træffe, og andre, der ikke ønsker at deltage. Der er en betydelig risiko for, at de, man ikke får med, udgør et skævt udsnit af alle, og at tallene derfor forvrides i den ene eller den anden retning. Problemet er, at det kan være vanskeligt at afgøre, hvor stor denne effekt er, og i hvilken retning den går.

* Der er forskellige måder at udspørge på. De fire standardmetoder er det personlige interview, telefoninterviewet, postspørgeskemaet og internetspørgeskemaet. Hver af disse metoder har deres fordele og ulemper, f.eks. med hensyn til svarvillighed og mulige hukommelsesproblemer (se de følgende punkter).

* Der kan være et problem med svarvillighed. Der kan være nogen, der ikke ønsker at berette i et spørgeskema eller over for en interviewer om den vold, de har været udsat for. Denne svarvillighed kan tænkes at variere med forskellige omstændigheder ved volden. F.eks. kan der være grund til at tro, at svarvillighed er et større problem ved kortlægning af partnervold end ved kortlægning af "taskerøverier" udført af fremmede i gademiljøet.

* Der kan være hukommelsesproblemer. Også vold glemmes i en eller anden udstrækning, igen formentlig afhængig af voldens karakter, tid siden hændelsen og hvem man i øvrigt er mv. Hukommelsesfaktorens indvirkning på undersøgelsens resultater kan begrænses ved alene at spørge om voldshændelser inden for en forholdsvis kort periode forud for interviewet.

* Ved introduktion af en afgrænset tidsperiode, hvori volden søges kortlagt, introduceres det såkaldte teleskoperingsproblem, dvs. at man ganske vist husker selve voldshændelsen, men fejllukker tidspunktet. Man taler om fremad-teleskopering for de tilfælde, som reelt er sket forud for tidsperioden, og bagud-teleskopering for de tilfælde, man ikke kommer frem med, fordi man fejlagtigt tidsmæssigt placerer dem uden for tidsperioden. Problemet er, at bagudteleskopering og fremadteleskopering ikke nødvendigvis går lige op i sidste ende, hverken antalsmæssigt eller med hensyn til voldstype (f.eks. med hensyn til alvorlighed, anmeldelse/ikke-anmeldelse mv.).

* Der er forskel på voldsofre (personer) og voldsepisoder (handlinger). Mennesker risikerer at blive udsat for vold mere end én gang inden for den tidsperiode, der spørges til. Voldsofferundersøgelserne er ikke altid velegnede til at udsige noget om alle de voldsepisoder, der har fundet sted, idet det forudsætter, at de udspurgte spørges detaljeret om hver hændelse (f.eks. om anmeldelse, ikke-anmeldelse).

* Der kan endelig også opstå fejl i forbindelse med afkrydsning eller nedskrivning af svar, overførsel til database i computer mv.

Den aktuelle offerundersøgelse er gennemført som et led i Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser. Omnibusundersøgelser er interviewundersøgelser, hvor man samler flere emner i ét interview.

De personer, der skal deltage i omnibusundersøgelsen, udvælges tilfældigt via Danmarks Statistiks CPR-register, således at de udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen på 16-74 år. Danmarks Statistik søger derefter efter personernes telefonnumre, og de personer, som ikke har en telefon, eller som det ikke lykkes at finde et telefonnummer til, kontaktes via brev og anmodes om at oplyse Danmarks Statistik om et eventuelt telefonnummer med henblik på interview.

Alle månedlige bruttostikprøver er på 1.700 personer. Heraf ekskluderes de, der viser sig at være emigreret eller døde, eller som over for Danmarks Statistik har givet udtryk for, at de ikke ønsker at blive ringet op med henblik på at deltage i undersøgelser, jf. herom senere. Den resterende del udgør nettostikprøven. Denne er på omkring 1.500 personer hver måned i alle årene, og der er hverken tegn på vækst eller fald i nettostikprøvens størrelse i forhold til bruttostikprøven.

Det betyder, at der i hvert af årene er omkring 18.000 personer, der er blevet anmodet om at deltage i undersøgelsen, jf. tabel 2.1. Sammenlagt drejer det sig om knap 72.000 personer. Heraf har knap

47.000 valgt at deltage i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 65. Svarprocenterne de enkelte år er ganske identiske og vidner dermed heller ikke om, at undersøgelsesgrundlaget med tiden har ændret sig.

Tabel 2.1. Stikprøvestørrelse, antal gennemførte interview og svarprocent fordelt efter måned og år.

	Nettostikprøve	Antal interview	Svarprocent
2005	18.238	11.668	64 %
2006	17.996	11.588	64 %
2007	17.796	11.653	65 %
2008	17.947	11.716	65 %
2005-08	71.977	46.625	65 %

Spørgsmål om udsathed for vold og trusler om vold er indgået i alle interview, mens spørgsmål om udsathed for tyveri og hærværk alene har været omfattet af undersøgelserne i marts og september måned i 2005, 2007 og 2008 samt i marts, april og september måned i 2006, altså i alt ni af de månedlige undersøgelser.

Årsagen til, at nogle ikke har deltaget i undersøgelsen, fremgår af tabel 2.2. I en stor del af tilfældene – 31 pct. – skyldes det manglende telefonnummer. Selv om Danmarks Statistik skriftligt henvender sig i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at finde et telefonnummer til personen/husstanden via en mekanisk og manuel telefonnummersøgning, så er det kun en mindre del af disse henvendelser – 10-15 pct. – der fører til, at personen kontakter Danmarks Statistik.

En anden årsag til ikke at deltage er, at personen ikke har kunnet træffes på det angivne telefonnummer på trods af, at de i de fleste tilfælde bliver forsøgt kontaktet mindst seks gange. En tilsvarende andel har valgt ikke at deltage i undersøgelsen, hvilket svarer til knap en tiendedel af samtlige adspurgte. For den resterende del af bortfaldet er der ikke angivet en specifik årsag til, at interviewet ikke er gennemført.

Tabel 2.2. Årsager til bortfald, 2005-2008.

	Antal	Procent	Procent af hele stikprøven
Manglende telefonnummer	7.807	31 %	11 %
Ikke truffet	6.480	26 %	9 %
Nægtet at deltage	6.528	26 %	9 %
Anden bortfaldsårsag	4.537	18 %	6 %
I alt	25.352	100 %	35 %

Danmarks Statistik har udarbejdet en personvægt for hver enkelt interviewet for hermed at tage højde for eventuelle skævheder i materialet. Frem til juli 2007 var vægten baseret på oplysninger om personernes køn, alder, husstandstype, region (3 områder) og boligens art. Personer kan vælge

ikke at deltage i undersøgelser, jf. den såkaldte forskerbeskyttelsesordning. Dette sker ved, at personen – i forbindelse med en flytning – sætter kryds i en rubrik, der angiver, at personen ønsker at være omfattet af denne forskerbeskyttelse. Forskerbeskyttelsesordningen, der blev indført i 2000, har imidlertid i stigende grad medført problemer med hensyn til at kunne udvælge et repræsentativt udsnit af befolkningen, idet knap 700.000 danskere pr. 1. januar 2008 havde valgt at få forskerbeskyttelse. For at råde bod på den skævhed, dette indebærer, har Danmarks Statistik udarbejdet nye vægte baseret på oplysninger om personernes køn, alder, familietype, uddannelse, socioøkonomisk klassificering, region (5 områder), etnicitet, bolig i etagebyggeri eller ej samt evt. flytning efter indførelse af mulighed for forskerbeskyttelse.

De nye vægte blev indført pr. 1. juli 2007. Som forventet er variationen i personvægtene større med de nye vægte: Mens de tidligere vægte i to tredjedele af tilfældene var på mellem 0,75 og 1,25, altså ganske tæt på tallet 1, drejer det sig om knap halvdelen af tilfældene med de nye vægte.

Med henblik på at undersøge, hvorvidt denne ændring i vægtningen influerer på sammenligneligheden over årene, er der fra Danmarks Statistik modtaget materiale med både nye og gamle vægte for perioden august 2007 til og med januar 2008, altså data for et halvt år. En sammenligning mellem resultaterne baseret på de to vægte viser meget små og ikke signifikante forskelle, der ydermere ikke peger i en bestemt retning. Det er på den baggrund indtrykket, at indførelsen af de nye vægte ikke påvirker mulighederne for at sammenligne med offerundersøgelsen fra 1995-96 eller med dem fra januar 2005 til juli 2007.

Tabel 2.3. Antal ofre for henholdsvis vold og trusler om vold 1995-96, vold, trusler om vold, tyveri og hærværk 2005-08 samt røveri og tvangssamleje 2008. Vægtede og uvægtede tal.

	1995-96		2005-08	
	<i>Uvægtet</i>	<i>Vægtet</i>	<i>Uvægtet</i>	<i>Vægtet</i>
Vold	405	425	708	846
Trusler om vold	920	974	1689	1857
Tyveri	-	-	998	1053
Hærværk	-	-	611	660
Røveri kun 2008	-	-	92	96
Tvangssamleje kun 2008*	-	-	31	43

* Antal udsatte kvinder inden for de seneste 5 år.

Af tabel 2.3. fremgår, hvor mange af de interviewede der i henholdsvis 1995-96 og 2005-08 har været udsat for vold eller trusler om vold, afhængig af om tallene er vægtede eller ej, ligesom det for 2005-08 angives, hvor mange der – med henholdsvis med vægtede og uvægtede tal – har været udsat for de andre former kriminalitet.

Som man kan se, er der en generel tendens til, at der er flere, der har været udsat for forskellige former for kriminalitet i det vægtede materiale end i det uvægtede. Dette indikerer, at der eksisterer en generel tendens til, at det er vanskeligere at opnå interviews med mennesker, der har været udsat for kriminalitet, end med mennesker, der ikke har været udsat for kriminalitet.

2.2 OM STATISTISK SIGNIFIKANS

For at vurdere, om en forskel i resultater mellem offerundersøgelser fra forskellige år må betragtes som et tilfældigt udsving eller som en reel forskel, anvendes de sædvanlige tests for statistisk signifikans. Disse indebærer, at der stilles krav om, at sandsynligheden for, at de fundne forskelle beror på tilfældigheder frem for at afspejle reelle forandringer, skal være mindre end 5 pct., før forskellene betragtes som reelle. Hvorvidt dette bliver resultatet af testen, afhænger naturligvis af, hvor stor en forskel der er mellem resultaterne, men det afhænger i høj grad også af antallet af observationer, der ligger til grund for beregningerne. Er der vældig mange observationer, skal forskellen mellem resultaterne ikke være særlig stor for at være statistisk signifikant. Og omvendt forholder det sig, hvis antallet af observationer er ringe.

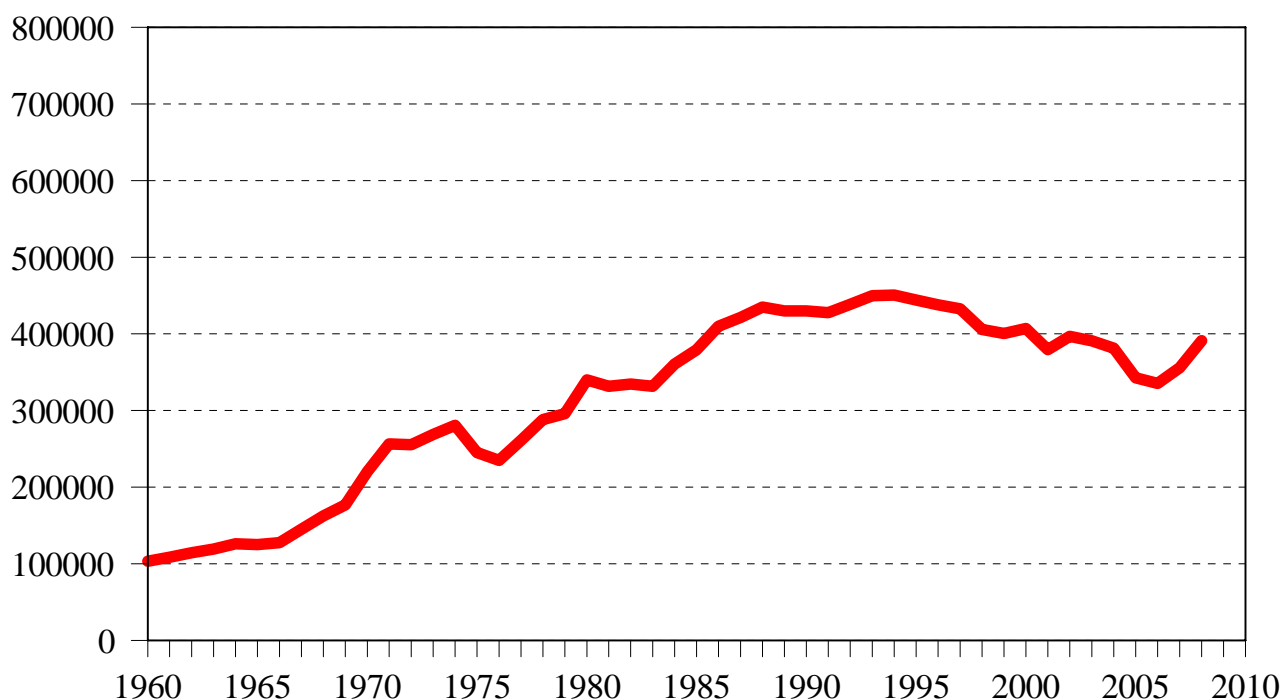
Sidstnævnte er i særlig grad tilfældet for den del af undersøgelsen, der angår udsathed for vold. Da det er omkring 2 pct. af de adspurgte, der har været udsat for vold, bliver antallet af voldsofre forholdsvis ringe. Såfremt analyserne ydermere angår en delpopulation, fx alene dem der har været udsat for partnervold, bliver det – selv ved meget store forskelle mellem resultater fra forskellige år – næsten umuligt at påvise, at disse resultater er statistisk signifikante.

I rapporten angives, når resultaterne er statistisk signifikante. Når dette *ikke* er angivet, er de viste forskelle altså ikke med sikkerhed udtryk for reelle forskelle. Såfremt de årlige målinger tyder på konsekvente forandringer, eksempelvis ved at resultaterne fra offerundersøgelserne i både 1995 og 1996 er ganske ensartede og tydeligt forskellige fra alle målinger i både 2005, 2006, 2007 og 2008, som i øvrigt også viser ensartede resultater, udtrykkes dette i rapporten som en *tendens*, idet der kan være god grund til at antage, at der er tale om reelle forskelle, som blot er baseret på for få observationer til at blive signifikante.

3. Tyveri

Talmæssigt er det tyverierne, der betyder mest i kriminalstatistikken i Danmark. Omkring otte ud af ti politiregistrerede straffelovs anmeldelser drejer sig om tyveri.

Figur 3.1. Tyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2008.

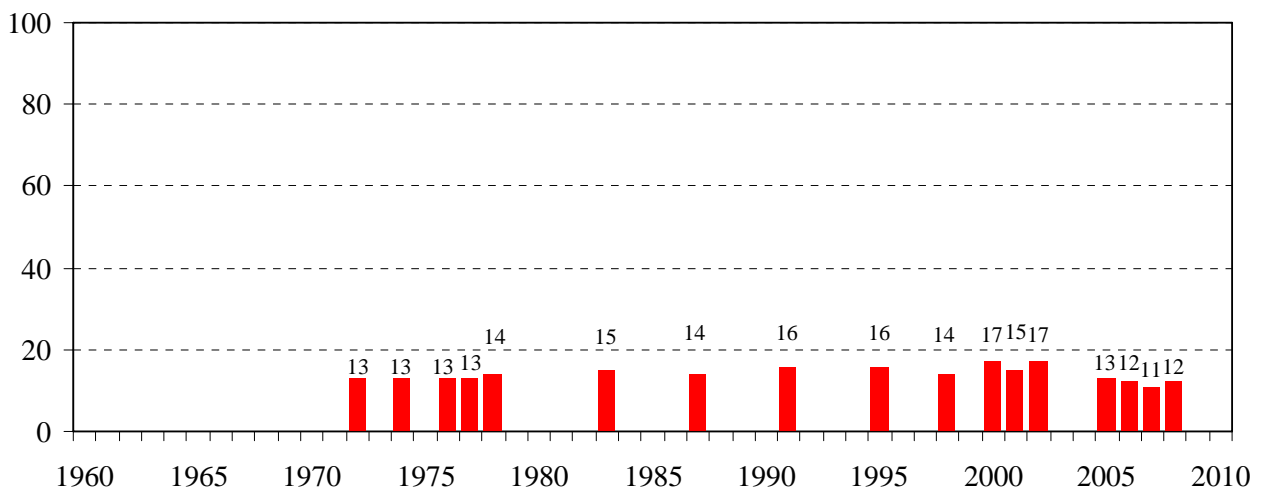

Antallet af politiregistrerede tyverier begyndte at stige i 1960'erne og når et toppunkt i slutningen af 1980'erne. Fra slutningen af 1980'erne til midt i 1990'erne stagnerer antallet af anmeldte tyverier og fra omkring 1995 og den følgende halve snes år sker der et fald, jf. figur 3.1 De allerseneste år er udviklingen vendt igen, og antallet af anmeldte tyverier er steget. For hovedparten af periodens vedkommende er befolkningens udsathed for tyveri parallel hermed, jf. figur 3.2.

Den første undersøgelse af, hvor stor en del af befolkningen der har været udsat for tyveri inden for de seneste 12 måneder forud for interviewtidspunktet, blev foretaget i 1972. Undersøgelsen viste, at det drejede sig om 13 pct., altså et sted mellem hver syvende og hver ottende dansker. Procentandelen, der har været udsat for tyveri, steg herefter frem til årtusindeskiftet, hvorefter der så først sker et fald som hurtigt afløses af stagnation.

Den stigningstendens, offerundersøgelserne viser vedrørende tyveri i hovedparten af den sidste fjerdedel af 1900-tallet, er langt svagere og varer ved i længere tid end i de politianmeldte tyverier. Helt eller delvist kan denne forskel bero på, at der er sket ændringer i, hvor mange gange de enkelte ofre har været udsat. I samsvar hermed viser det sig, at det gennemsnitlige antal gange, de enkelte ofre har været udsat, steg fra 1970'erne til 1980'erne (fra et niveau omkring 1,2-1,4 til et niveau omkring 1,6-1,7), mens det ved de seneste undersøgelser er faldet igen (1,4-1,5). At der fra 1970'erne og frem til i hvert fald engang i 1980'erne har været tale om en stigning i befolkningens udsathed for tyveri, bekræftes endvidere af fire indbyrdes sammenlignelige tyveriofferundersøgelser foretaget af AIM (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). På grund af forskellig spørgeperiode mv. er disse undersøgelser ikke sammenlignelige med den serie undersøgelser, der er omfattet af figur 3.2 og indgår derfor ikke heri. AIM fandt i sine fire undersøgelser, foretaget i årene 1976, 1980, 1982 og 1984, følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for tyveri: 7, 11, 13 og 11. To undersøgelser foretaget af Observa i henholdsvis 1979 og 1984 viste en stigning fra 6 til 8 pct. med hensyn til, hvor mange der inden for de sidste 12 måneder forud for interviewtidspunktet havde lidt skade som følge af forbrydelser begået mod person/ejendom (tyveri, lomme-/tasketyveri, hærværk, bedrageri mv.) (Observa og Morgenavisen Jyllandsposten, 30. april 1979 og 13. maj 1984).

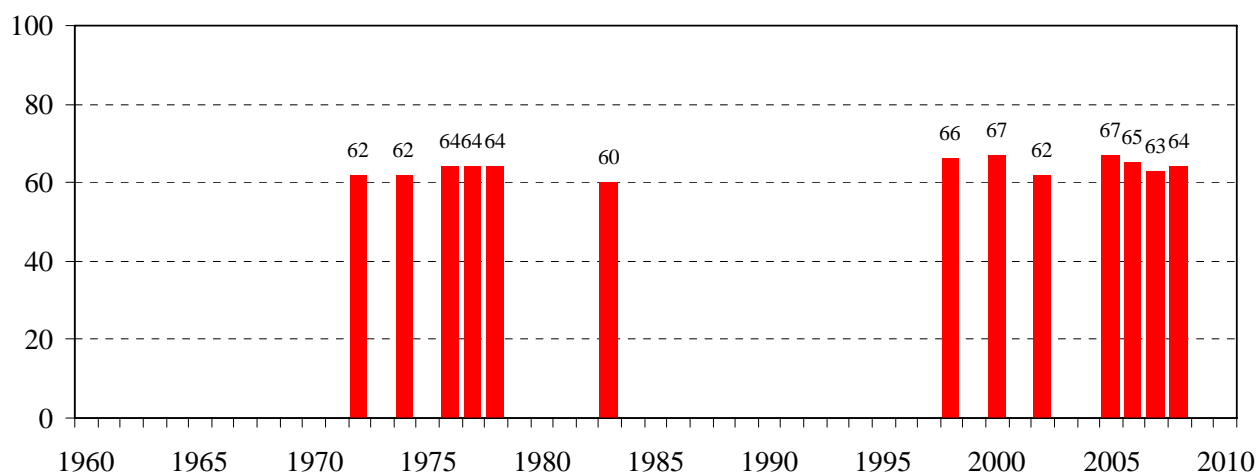
Figur 3.2. Procent af befolkningen der har været udsat for tyveri inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2008.

Den senere opbremsning i udviklingen fremgår af to offerundersøgelser foretaget i henholdsvis 1988 og 1993 af Vilstrup Markedsanalyse. Her er det belyst, hvorvidt de interviewede har været udsat for forskellige former for tyveri inden for de seneste to år forud for interviewtidspunktet. For cykel- og knallerttyverier viser offerprocenterne sig at være henholdsvis 14 og 11, for biltyveri 3 og 2, for tasketyveri el.lign. 5 og 3, for tyveri fra bil 7 og 4, for indbrud i bolig 5 og 5 og for indbrud i sommerhus el.lign. 2 og 3 (Vilstrup og Politiken, 18. december 1988 og 23. januar 1994).

Selv om hovedtendenserne fra 1972 til 2008 grundlæggende synes at være de samme for antallet af politiregistrerede tyverier som for befolkningens faktiske udsathed for tyveri, havner antallet af politiregistrerede tyverier dog på et klart højere niveau. Udover den fremhævede stigning i ”offerrecidivet”, kan denne forskel have sin baggrund i, at befolkningstallet i samme tidsrum er øget med ca. 10 pct. Der er muligvis også sket en forskydning mellem tyverier mod private og ikke-private ofre.

Figur 3.3. Procent af ofre for tyveri der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis, 1960-2008.

Forskellen kan derimod næppe forklares med ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden, idet denne er forholdsvis uforandret, jf. figur 3.3. Dog skal bemærkes, at mens anmeldelsesprocenten i 2005-08 alene angår andelen af ofre, der anmeldte sidste gang, de blev udsat for tyveri (inden for det seneste år), så vedrører anmeldelsesprocenten for 1972, om man har anmeldt tyveri mindst én gang (inden for det seneste år). Den reelle procentforskel mellem disse målinger er som følge heraf nogle få procentpoint større end den viste.

3.1 Tyveri 2005-08

I tabel 3.1 er der givet en mere detaljeret beskrivelse af, hvor stor en andel af de 16-74-årige der har været udsat for tyveri i årene 2005 til 2008. Som det fremgår af de beregnede sikkerhedsintervaller, så overlapper de hinanden, således at de små ændringer, der er i risikoen for at blive udsat for tyveri, må antages at skyldes tilfældigheder og ikke afspejler en reel ændring.

Tabellen viser også en beregning af det absolutte antal ofre i alderen 16-74 år, herunder sikkerhedsintervaller. Det ses, at antallet af ofre varierer mellem 446.000 og 507.000. Ved fortolkningen af antallet af ofre for tyveri skal man være opmærksom på, at et tyveri ofte har flere ofre. F.eks. vil ét indbrudstyveri i en bolig ofte blive oplevet og ”registreret” af flere eller eventuelt

alle beboere. Man taler om den såkaldte “husstandseffekt”. I mangel på nyere undersøgelser af denne effekt lader det sig desværre ikke gøre at korrigere tyverioffertallene herfor.

Tabel 3.1. Andel og antal ofre for tyveri, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008
Andel udsatte	13 %	12 %	11 %	12 %
<i>95 %'s sikkerhedsinterval</i>	<i>(11,4-14,4)</i>	<i>(11,1-13,6)</i>	<i>(9,8-12,6)</i>	<i>(10,3-13,2)</i>
Antal ofre	507.000	489.000	446.000	474.000
<i>95 %'s sikkerhedsinterval</i>	<i>(448.000-566.000)</i>	<i>(441.000-537.000)</i>	<i>(391.000-502.000)</i>	<i>(416.000-532.000)</i>

Der er ikke klare forskelle på mænds og kvinders risiko for at blive udsat for tyveri, jf. tabel 3.2, hvilket bl.a. netop kan skyldes, at tyveri i høj grad retter sig mod fælles ejendele som f.eks. bolig eller bil.

Tabel 3.2. Andelen af mænd og kvinder der det seneste år har været udsat for tyveri, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008	2005-08
Mænd	15 %	12 %	12 %	11 %	13 %
Kvinder	11 %	13 %	10 %	12 %	12 %
Alle	13 %	12 %	11 %	12 %	12 %

I øvrigt viser tabel 3.2, at forskellen mellem mænd og kvinders udsathed for tyveri forandrer sig en smule fra 2005 til 2008. Andel mænd, der i henholdsvis 2005 og 2008 var udsat for tyveri, er således mindsket med fire procentpoint – en forskel der er statistisk signifikant.

3.3. Andelen af personer i forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for tyveri, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008	2005-08
16-24 år	21 %	24 %	15 %	16 %	20 %
25-39 år	14 %	14 %	12 %	14 %	14 %
40-74 år	10 %	9 %	10 %	10 %	10 %
Alle	13 %	12 %	11 %	12 %	12 %

Af tabel 3.3 fremgår, at risikoen for at blive udsat for tyveri er størst for de yngre aldersgrupper, og at denne risiko gradvist aftager med stigende alder. Denne forskel gør sig gældende i alle årene og er statistisk signifikant. Samtidig ses en tendens til mindsket forskel mellem aldersgrupperne, hvilket først og fremmest skyldes, at de 16-24-årige de seneste år har været signifikant mindre udsatte for tyveri end i de tidligere år.

Hovedparten af de personer, der har været udsat for tyveri, har kun været udsat én gang i løbet af et år, jf. tabel 3.4. Meget få – 2-3 pct. af ofrene – har været udsat for tyveri mere end tre gange inden for det seneste år. I gennemsnit har tyveriofrene været udsat for tyveri 1,4-1,5 gange årligt. Samlet

set var antallet af tyveritilfælde størst i 2005 og mindst i 2007. Ved fortolkning af antal tyveritilfælde bør man naturligvis også her være opmærksom på den omtalte "husstandseffekt".

3.4. Antal gange udsat for tyveri det seneste år samt det samlede årlige antal tyveritilfælde, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008
Udsat kun én gang	71 %	73 %	78 %	74 %
Udsat mere end 3 gange	3 %	3 %	2 %	3 %
Antal gange udsat, gennemsnit	1,4	1,5	1,4	1,5
Samlet antal tyveritilfælde for året*	734.000	751.000	604.000	701.000

*Tallene er estimeret på baggrund af besvarelser fra to – og i 2006 tre – måneder det pågældende år.

Den form for mulig skadevirkning, man umiddelbart forbinder med berigelsesforbrydelser som tyveri, er af materiel og økonomisk art. Det er her vigtigt at sondre mellem de umiddelbare og de langsigtede omkostninger eller skader, idet en betydelig del af de umiddelbare skader restitueres gennem, at det stjålne eller ødelagte helt eller delvist genfindes eller erstattes. I offerundersøgelsen er alene de umiddelbare økonomiske skader belyst.

Tabel 3.5. viser fordelingen af de umiddelbare økonomiske skader ved tyveri. 2007 var det år, hvor tyverierne beløb sig til mindst – 4,9 mia. kr. I de øvrige år blev der samlet set stjålet for over 6 mia. kr. Man bør her bl.a. erindre sig, at biltyverier indgår. Størstedelen af de stjålne biler genfindes forholdsvis hurtigt og returneres til ejerne (i mere eller mindre oprindelig tilstand). Det umiddelbare gennemsnitlige tab pr. tyveritilfælde var også lavest i 2007, på 11.400 kr., ligesom det umiddelbare gennemsnitlige tab pr. indbygger var det.

Tabel 3.5. De umiddelbare økonomiske skader ved de tyveritilfælde som 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2005-2008, kr.

	2005	2006	2007	2008
Stjålet for i alt	6,6 mia.	6,0 mia.	4,9 mia.	6,8 mia.
Gennemsnitligt tab pr. tyveritilfælde	13.300	12.600	11.400	14.500
Gennemsnitligt tab pr. indbygger mellem 16 og 74 år	1.700	1.500	1.200	1.700

Anmeldelsestilbøjeligheden var nogenlunde den samme i hele perioden, svingende fra højest 67 pct. i 2005 til lavest 63 pct. i 2007, jf. tabel 3.6 samt figur 3.3.

Tabel 3.6. Er tyveriet anmeldt til politiet?, 2005-2008.

	2005	2006	2007	2008	2005-08
Anmeldt	67 %	65 %	63 %	64 %	65 %
Ikke-anmeldt	33 %	35 %	37 %	36 %	35 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Der er ikke forskel på mænd og kvinders tilbøjelighed til at anmelde tyveri til politiet. Det er der derimod mellem de forskellige aldersgrupper, jf. tabel 3.7. Det er i alle fire år primært personer over 24 år, som anmeldte tyveriet til politiet, og blandt de 40-74-årige er anmeldelsestilhøjeligheden i de fleste år lidt større end den er for de 25-39-årige. Den yngre aldersgruppe (16-24 år) er den gruppe, der er mindst tilbøjelig til at anmelde tyveri til politiet. I 2005-07 var det cirka halvdelen af de unge, der anmeldte tyveriet til politiet, mens det i 2008 var 32 pct. Denne mindskning er signifikant forskelligt fra andelen i 2005 og 2006.

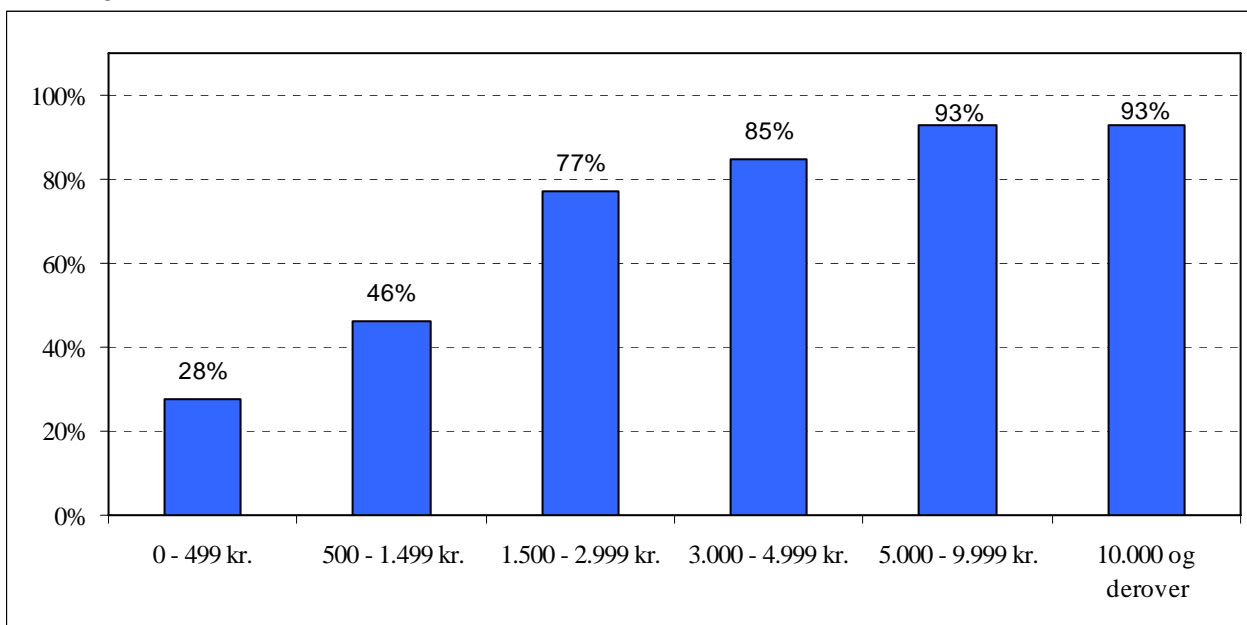
Tabel 3.7. Andelen af anmeldte tyverier fordelt efter alder på offer, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008	2005-08
16-24 år	53 %	54 %	48 %	32 %	49 %
25-39 år	62 %	63 %	67 %	69 %	65 %
40-74 år	77 %	72 %	66 %	72 %	72 %
Alle	67 %	65 %	63 %	64 %	65 %

3.2 Økonomiske mørketal for tyveri

Det unikke ved offerundersøgelser er, at de kan give os et indblik i mørketallet, dvs. den andel af kriminaliteten som ikke anmeldes, og som ikke registreres hos politiet. Dette er allerede berørt gennem angivelser af, hvor mange af ofrene der har anmeldt, og hvor mange der ikke har anmeldt. I tillæg til disse offerorienterede og handlingsorienterede mørketal muliggør aflæsningen af de umiddelbare økonomiske skader, at vi tillige kan beregne økonomiske mørketal, dvs. hvor stor en del af den samlede mængde skader, målt i kroner, som ikke anmeldes og registreres.

Figur 3.4. Andelen af tyveriofre der har anmeldt tyveriet til politiet i forhold til, hvor meget der er stjålet for, 2008.

Af dem, der har fået stjålet værdier for mindre end 500 kr., anmelder kun lidt mere end hver fjerde, jf. figur 3.4. Lidt under halvdelen har anmeldt tyveriet, når skaden beløber sig til mellem 500 og 1.499 kr., mens ca. tre fjerdedele har anmeldt, når skaden er mellem 3.000 og 4.999 kr. I sager, hvor skaden overstiger 5.000 kr., har mere end 90 pct. anmeldt.

Det økonomiske mørketal kan beregnes til 7 pct., dvs. at det ”kun” er 7 pct. af det samlede beløb, der stjæles for, der ikke anmeldes til politiet. Det kan være belastende for den enkelte, men i den store samfundsmæssige sammenhæng må man kunne konkludere, at det økonomiske mørketal på tyveriområdet er et forholdsvis ringe problem. Snarere kunne man rejse spørgsmålet, om det ikke er et problem, at så mange småtyverier anmeldes, da disse anmeldelser binder – økonomisk, mandskabsmæssigt og materielt – ressourcer op hos især politiet. Som situationen er nu, er ca. hvert femte af de tyverier, der anmeldes til politiet nogle, hvor den umiddelbare økonomiske skade er mindre end 1.500 kr., jf. tabel 3.8.

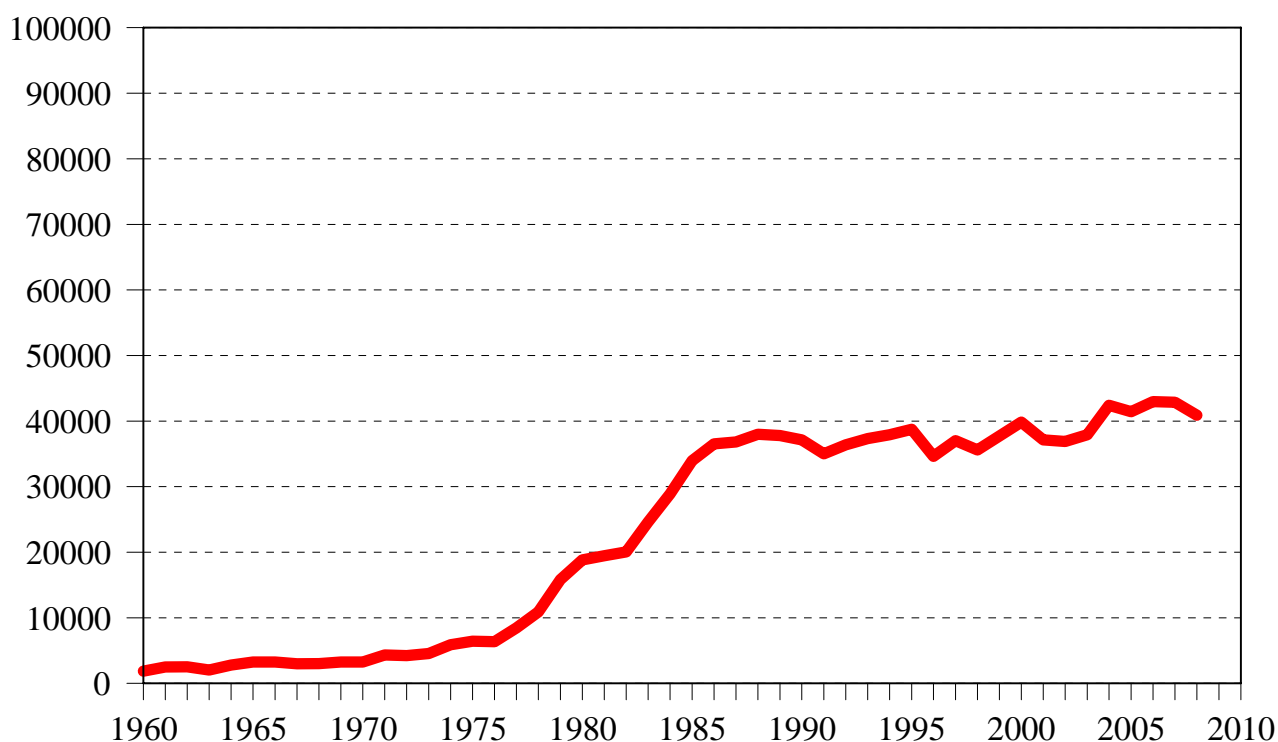
Tabel 3.8. Andelen af anmeldte og ikke-anmeldte tyverier fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved de tyverier danskere mellem 16 og 74 år har været udsat for, 2008.

	Ikke-anmeldt	Anmeldt	Alle
0 - 499 kr.	63 %	13 %	31 %
500 - 1.499 kr.	19 %	9 %	13 %
1.500 - 2.999 kr.	6 %	12 %	10 %
3.000 - 4.999 kr.	4 %	12 %	9 %
5.000 - 9.999 kr.	3 %	18 %	13 %
10.000 - 19.999 kr.	0 %	8 %	5 %
Over 20.000 kr.	5 %	29 %	21 %
I alt	100 %	100 %	100 %

4. Hærværk

Udviklingen i politiregistreret hærværk har det tilfælles med tyveriudviklingen, at der også i en periode har været tale om en meget kraftig stigning i politianmeldte tilfælde. Stigningen i de to former for forbrydelser er endvidere af samme størrelsesorden, nemlig en firedobling. For hærværk indtræffer stigningen imidlertid senere end tilfældet er for stigningen i antallet af tyverier, og den sker under en kortere periode, fra midt i 1970'erne til midt i 1980'erne. Den største forskel mellem tyveri og hærværk er, at der ikke de senere år er sket et fald i antallet af registrerede hærværkstilfælde. I midten af 1980'erne nåede man op på omkring 40.000 politianmeldte hærværkstilfælde årligt, og dette niveau har holdt sig siden, jf. figur 4.1.

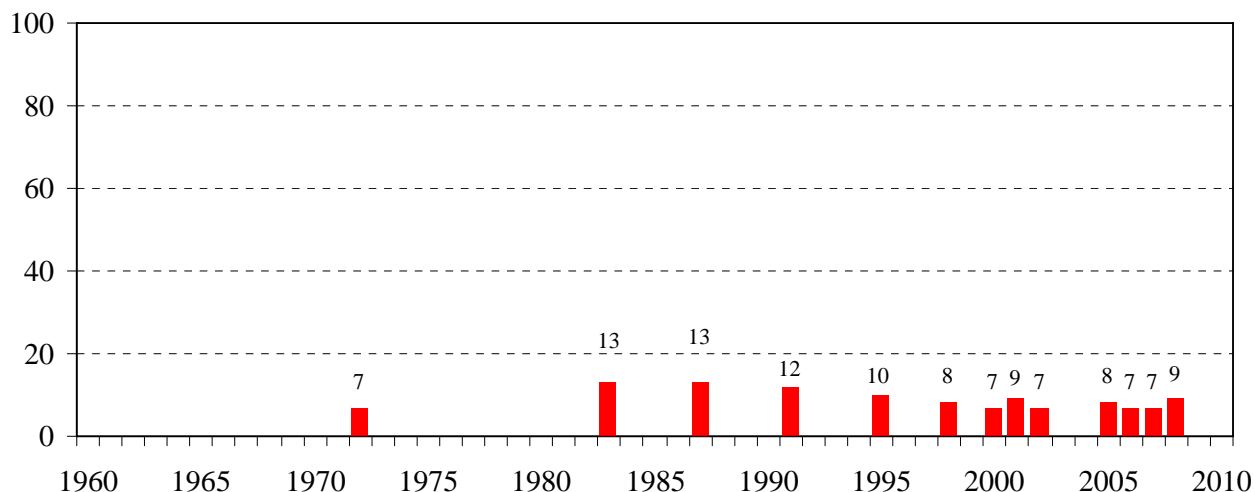
Figur 4.1. Hærværk der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2008.

Offerundersøgelserne viser, at der sker en fordobling af befolkningens risiko for at blive udsat for hærværk fra begyndelsen af 1970'erne og frem til 1980'erne – fra 7 til 13 pct. udsatte i løbet af et år – jf. figur 4.2. Denne stigning er statistisk signifikant. At der fra 1970'erne og frem til i hvert fald engang i 1980'erne har været tale om en vækst i befolkningens risiko for at blive udsat for hærværk, bekræftes af de fire indbyrdes sammenlignelige undersøgelser foretaget af AIM, som tidligere er omtalt i forbindelse med tyveri (Balvig & Højgård, 1988, s. 140). På grund af forskellig referenceperiode mv. er undersøgelserne ikke sammenlignelige med den serie undersøgelser, der er vist i

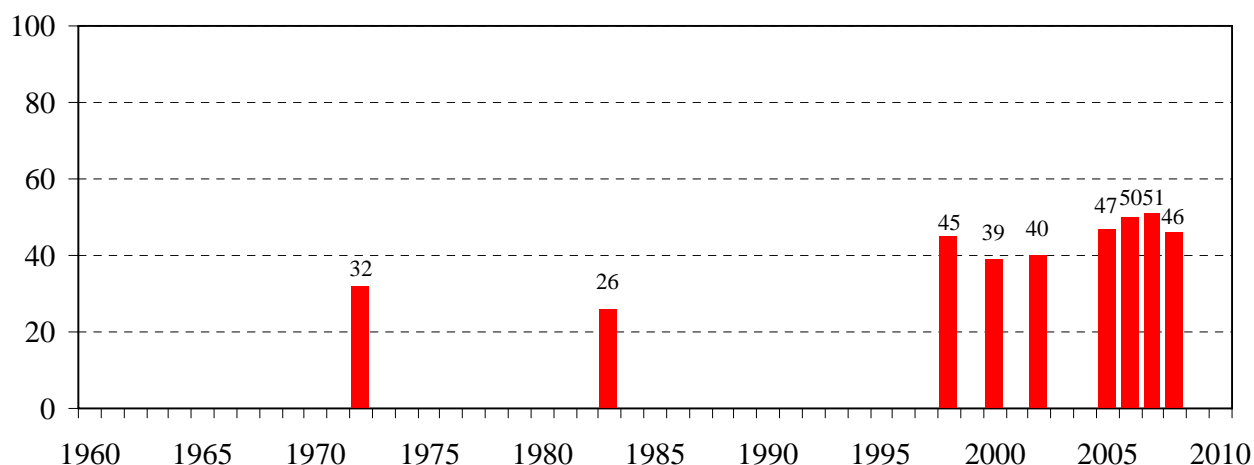
figur 3.6, og indgår derfor ikke i figuren. AIM fandt i sine fire undersøgelser fra 1976, 1980, 1982 og 1984 følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for hærværk: 1, 4, 3, 3.

Figur 4.2. Procent af befolkningen der har været udsat for hærværk inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2008.

Fra midten af 1980'erne og frem til 2008 skiller vandene sig med hensyn til udviklingen i de politiregistrerede hærværkstilfælde og befolkningens faktiske udsathed for hærværk. Sidstnævnte udviser nemlig en klart faldende tendens. I 2005-08 havde 7-9 pct. været udsat for hærværk inden for det seneste år, dvs. en markant mindre andel i forhold til 1980'erne. De sidste ti år, fra 1998-2008, har risikoen for at blive udsat for hærværk holdt sig nogenlunde konstant.

Figur 4.3. Procent af ofre for hærværk der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis, 1960-2008.

Den forskellige udvikling i de sidste tyve år i de politiregistrerede og det faktiske antal hærværkstilfælde synes i meget høj grad at kunne forklares ved en stigende anmeldelsestilbøjelighed for hærværk, jf. figur 4.3.

Ved den første undersøgelse af anmeldelsestilbøjeligheden, foretaget i 1972, var det 32 pct. af dem, der havde været udsat for hærværk, der havde anmeldt det til politiet. I de seneste år har det været omkring 50 pct. Som ved tyveri (se bemærkningerne der) er den reelle forskel mellem disse anmeldelsesprocenter tillige lidt større end det, tallene umiddelbart udviser.

4.1 HÆRVÆRK 2005-08

Tabel 4.2 omfatter mere detaljerede oplysninger om andelen af 16-74-årige og antallet af personer, der har været udsat for hærværk. Med hensyn til de beregnede tal for antallet af hærværksofre og hærværkstilfælde bør man erindre sig, at disse – som ved tyveri (se bemærkningerne der) – er påvirket af den såkaldte “husstandseffekt”. Sikkerhedsintervallerne de enkelte år indikerer, at der ikke tale om en ændring i risikoen for at blive udsat for hærværk.

Tabel 4.1. Andel og antal ofre for hærværk, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008
Andel udsatte <i>95 %'s sikkerhedsinterval</i>	8 % (6,9-9,3)	7 % (6,1-8,0)	7 % (5,5-7,7)	9 % (7,6-10,1)
Antal ofre <i>95 %'s sikkerhedsinterval</i>	318.000 (270.000-366.000)	279.000 (242.000-316.000)	265.000 (221.000-308.000)	355.000 (304.000-405.000)

Som det fremgår af tabel 4.2 er andelen af mænd og af kvinder, der er blevet udsat for hærværk, nogenlunde den samme i alle årene.

Tabel 4.2. Andelen af mænd og kvinder der det seneste år har været udsat for hærværk, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008	2005-08
Mænd	8 %	8 %	7 %	10 %	8 %
Kvinder	8 %	6 %	6 %	8 %	7 %
Alle	8 %	7 %	7 %	9 %	8 %

Når der ikke heller ikke for hærværk er forskel på mænds og kvinders risiko for at blive udsat, skyldes det formentlig som for tyveri, at en væsentlig del af hærværket retter sig mod fælles ejendele som f.eks. bolig og bil, jf. “husstandseffekten”.

Tabel 4.3. Andelen i de forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for hærværk, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008	2005-08
16 - 24 år	13 %	9 %	10 %	14 %	11 %
25 - 39 år	9 %	8 %	7 %	10 %	9 %
40 - 74 år	6 %	6 %	5 %	7 %	6 %
Alle	8 %	7 %	7 %	9 %	8 %

Unge har en markant større risiko for at blive udsat for hærværk end ældre, jf. tabel 4.3. Med undtagelse af 2006 er der i alle årene statistisk signifikant forskel mellem aldersgruppernes risiko for at blive udsat for hærværk.

De fleste af de personer, der har været udsat for hærværk, har været udsat for det én gang i løbet af det seneste år, mens nogle få procent af ofrene har været udsat for hærværk mere end tre gange i løbet af et år, jf. tabel 4.4. Der er i så henseende ikke større udsving mellem de enkelte år, ej heller hvad angår det gennemsnitlige antal gange, som hvert hærværksoffer har været udsat. Dette svinger fra 1,3 til 1,5 gange pr. år. Det samlede antal hærværkstilfælde varierer derimod en del mellem årene, fra 350.000 tilfælde i 2007 til 520.000 tilfælde i 2008.

Tabel 4.4. Antal gange ofrene har været udsat for hærværk samt det samlede antal hærværkstilfælde, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008
Udsat kun én gang	77 %	79 %	76 %	75 %
Udsat mere end 3 gange	5 %	4 %	2 %	4 %
Gennemsnit	1,5	1,4	1,3	1,5
Antal hærværkstilfælde pr. år	460.000	383.000	350.000	520.000

Mandlige og kvindelige ofre for hærværk udsættes i gennemsnit stort set lige mange gange for hærværk i løbet af et år, og der er heller ikke forskelle mellem, hvor mange gange yngre og ældre ofre i gennemsnit udsættes for hærværk, dog undtaget 2006, hvor de yngste ofre i gennemsnit blev udsat signifikant flere gange for hærværk end de lidt ældre ofre.

De skadevirkninger, der er af hærværk, er – ligesom tilfældet er for tyveri – primært af materiel og økonomisk art. De umiddelbare omkostninger ved hærværk fremgår af tabel 4.5.

Tabel 4.5. De umiddelbare skader ved de hærværkstilfælde 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2005-2008.

	2005	2006	2007	2008
Ødelagt for i alt	1,7 mia.	1,3 mia.	1,6 mia.	2,6 mia.
Gennemsnitlig skade pr. hærværkstilfælde	5.800 kr.	5.800 kr.	7.100 kr.	7.900 kr.
Gennemsnitlig skade pr. indbygger ml. 16 og 74 år	400 kr.	300 kr.	400 kr.	700 kr.

De samlede omkostninger ved hærværk lå i 2005-07 på mellem 1,3 mia. og 1,7 mia. kr., men var i 2008 steget til 2,6 mia. kr. Denne vækst afspejler sig i størrelsen af såvel den gennemsnitlige skade pr. hærværkstilfælde som pr. indbygger. Sidstnævnte lå på 300-400 kr. i 2005-07, men var i 2008 på 700 kr. Selv om ændringen er stor, der den dog ikke statistisk signifikant.

Tabel 4.6. Andelen af anmeldte hærværkstilfælde fordelt efter alder på offer, 2005-08.

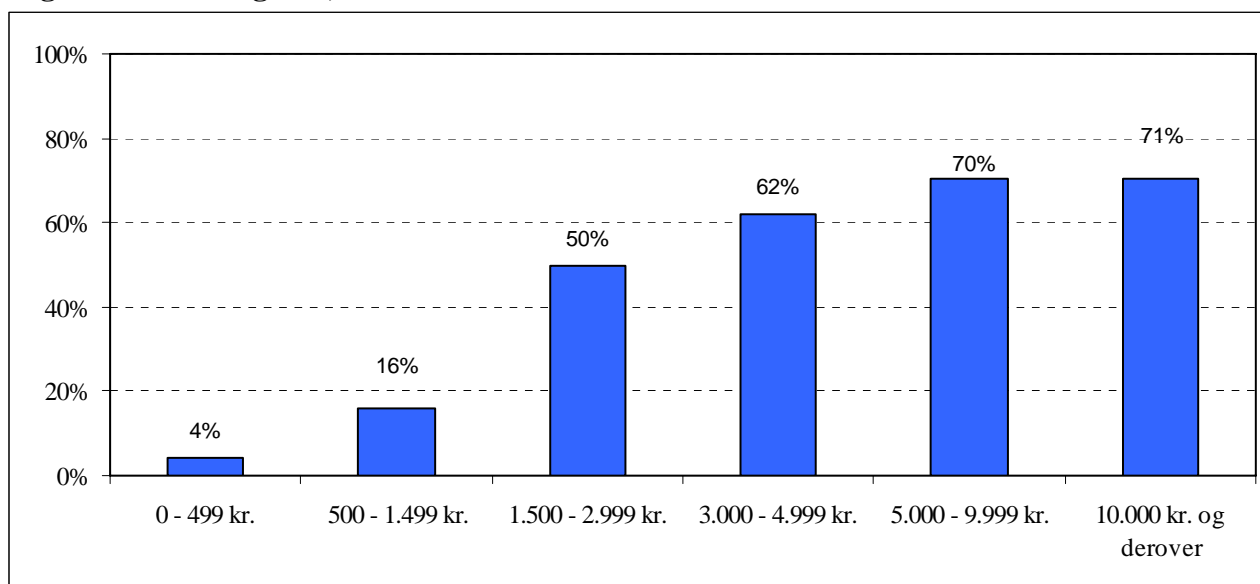
	2005	2006	2007	2008	2005-08
16-24 år	30 %	54 %	52 %	26 %	41 %
25-39 år	50 %	39 %	43 %	52 %	46 %
40-74 år	53 %	55 %	55 %	51 %	54 %
Alle	47 %	50 %	51 %	46 %	49 %

Der er ikke i nogen af årene 2005-08 større forskel på mænd og kvinders anmeldelsestilbøjelighed. Der er derimod for årene samlet samt for 2008 signifikant forskel på de forskellige aldersgrupperes anmeldelsestilbøjelighed, idet de ældre har en større anmeldelsestilbøjelighed end de yngre ofre.

4.2 ØKONOMISKE MØRKETAL FOR HÆRVÆRK

Som for tyveri er det også muligt for hærværk at beregne økonomiske mørketal, dvs. hvor stor en del af den samlede mængde skader, målt i kroner, som ikke anmeldes og registreres.

Figur 4.4 Procent hærværksofre der har anmeldt hærværket til politiet i forhold til, hvor meget der er ødelagt for, 2008.

Anmeldelsestilbøjeligheden for hærværk ligger for de fleste værdier af umiddelbare økonomiske skader lavere end for tyveri. Det økonomiske mørketal er derfor også betydeligt højere, 51 pct., svarende til, at hver anden krone, der ødelægges for ved hærværk, ikke anmeldes til politiet. Denne forskel mellem de økonomiske mørketal for tyveri og hærværk beror formentlig først og fremmest på forskelle i, hvad der er forsikret. Muligheden for at få det tabte eller skaden dækket af forsikringen har således en meget stor betydning for anmeldelsestilbøjeligheden.

Det er i overvejende grad de større hærværkssager, der anmeldes til politiet, jf. figur 4.4. Meget få personer – 4 pct. – anmelder hærværket til politiet, hvis der er ødelagt for under 500 kr., og under hver femte anmelder hærværket, hvis der ødelagt for mellem 500 - 1.499 kr. Derimod er det halvdelen eller flere, der anmelder hærværket, hvis der er ødelagt for mere end 1.500 kr. Sammenhængen mellem anmeldelsestilbøjelighed og de umiddelbare økonomiske omkostninger ved hærværket er statistisk signifikant.

Tabel 4.7. Andelen af anmeldte og ikke-anmeldte hærværkstilfælde fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved de hærværk danskere mellem 16 og 74 år har været udsat for, 2008.

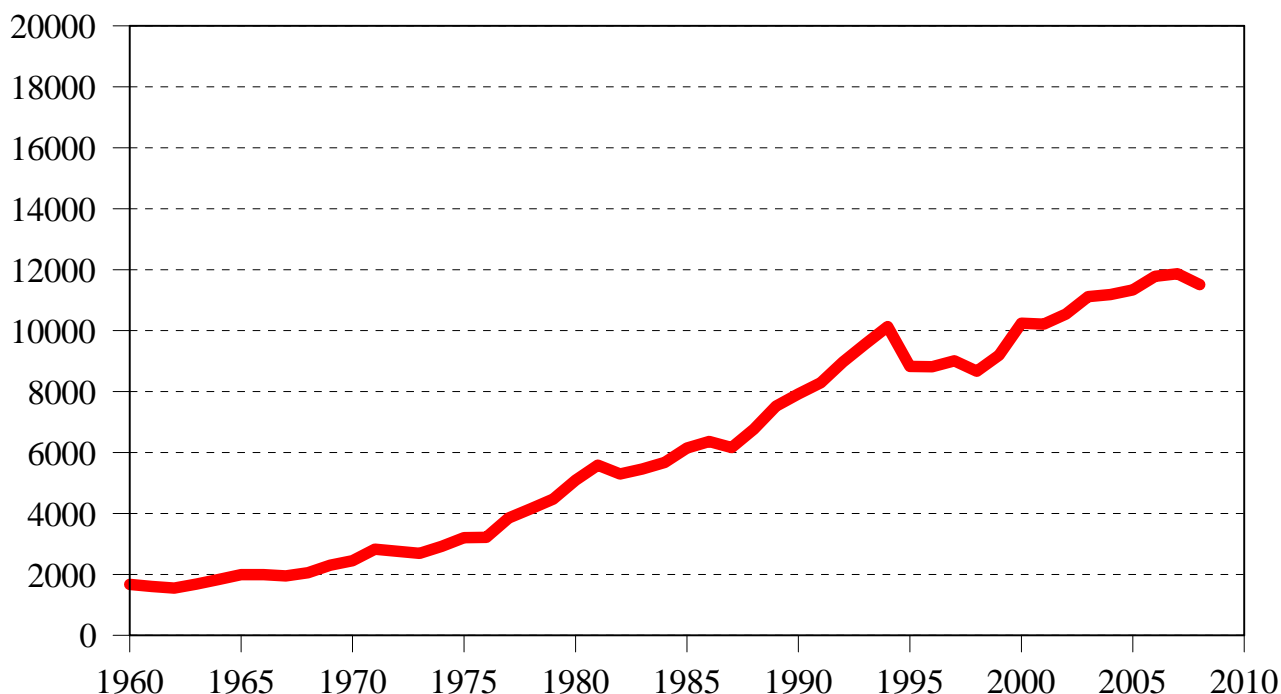
	Ikke-anmeldt	Anmeldt	Alle
0 - 499 kr.	26 %	1 %	14 %
500 - 1.499 kr.	30 %	7 %	19 %
1.500 - 2.999 kr.	14 %	16 %	15 %
3.000 - 4.999 kr.	9 %	18 %	13 %
5.000 - 9.999 kr.	9 %	26 %	17 %
10.000 - 19.999 kr.	7 %	23 %	14 %
20.000 kr. eller mere	5 %	9 %	7 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Det fremgår af tabel 4.7, at mere end halvdelen af de hærværkstilfælde, der ikke er anmeldt til politiet, drejer sig om tilfælde, hvor der ikke er ødelagt for mere end 1.499 kr. I modsætning hertil har over halvdelen af de personer, der har anmeldt hærværket til politiet fået ødelagt for mere end 5.000 kr.

5. VOLD

Udviklingen i den politiregistrerede vold ligner til forveksling udviklingen i de politiregistrerede tyverier og andre straffelovsovertrædelser under ét frem til midten af 1980'erne. Forholdsmæssigt er stigningstaksten også den samme, omkring en firedobling. Fra sidst i 1980'erne og frem til 2008 er udviklingen i den politiregistrerede vold unik. Den hverken falder som tyverierne eller stagnerer som hærværkstiltældene. I en kort periode, sidste halvdel af 1990'erne, ser det ud, som om udviklingen bremses op, men som helhed er der tale om en stigning.

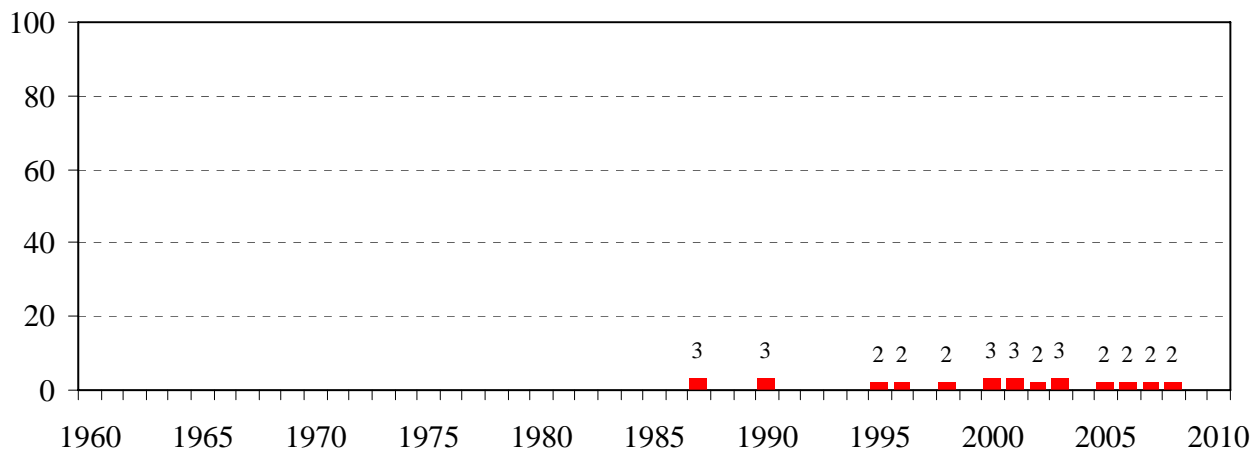
Figur 5.1. Vold* der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2007.

* Vedrører anmeldelser efter straffelovens § 237, 244-246.

Selv om den første voldsofferundersøgelse blev foretaget allerede i 1971, foreligger der først direkte sammenlignelige tal fra og med offerundersøgelsen fra 1987. I alt er der i perioden fra 1987 til 2008 foretaget 13 voldsofferundersøgelser. Alle viser de, at 2-3 pct. udsættes for vold hvert år, og der i de sidste 20 år hverken er tendens til stigning eller fald i befolkningens faktiske udsathed for vold. Vold er dog et så relativt sjældent fænomen, at det er nødvendigt at se på decimalerne for at vurdere udviklingen, men heller ikke en sådan nærmere analyse viser, at der er sket en stigning i danskernes risiko for at blive udsat for vold de sidste tyve år, jf. figur 5.3.

Figur 5.2. Procent af befolkningen der har været udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2008.

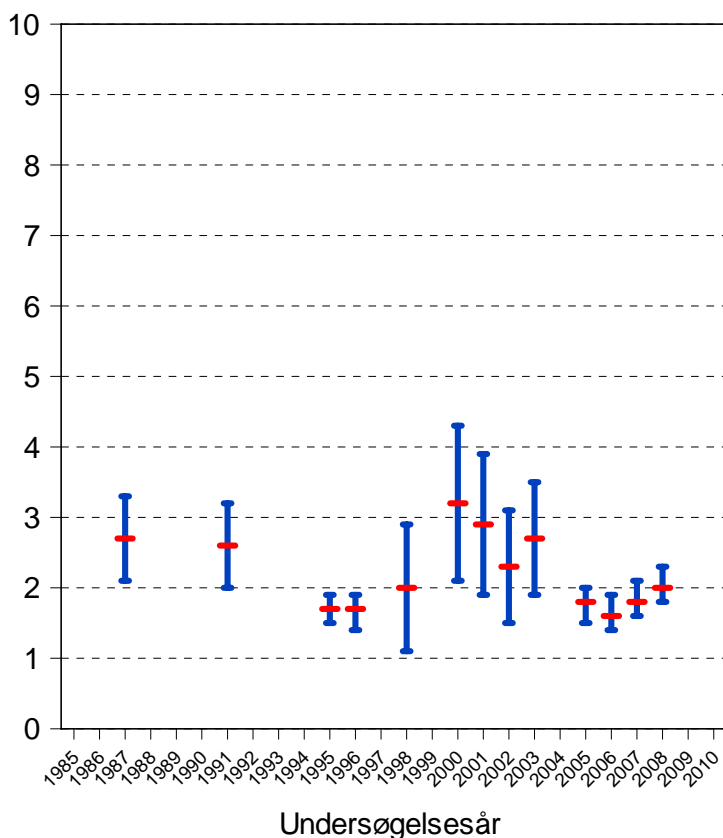
Derimod er der fra den første voldsofferundersøgelse blev foretaget i 1971 og frem til 1986/87 sandsynligvis sket en stigning i den faktiske vold på tilsvarende måde, som vi har konstateret, at der skete en stigning i tyveri og hærværk. Der foreligger for denne periode tidsserier for tre forskellige sæt af voldsofferundersøgelser (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). De er ikke indbyrdes sammenlignelige, og de kan som nævnt heller ikke sammenlignes med de undersøgelser, der er foretaget efter 1986, men de udviser alle en stigende tendens. Gallup foretog undersøgelser i 1971, 1974 og 1977 og fandt i disse tre undersøgelser følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for vold eller trusler om vold: 4, 7 og 6 pct. Observa foretog undersøgelser i 1979 og 1984 og fandt følgende procenter: 4 og 6 pct. AIM foretog undersøgelser i 1980, 1982, 1984 og 1986 og fandt: 5, 6, 8 og 11 pct. Af AIM's undersøgelser fremgår det endvidere, at det ikke kun er trusler og mildere voldsformer, der synes at have været stigende fra 1980 til 1986, men også mere alvorlige former for vold, eksempelvis vold der har krævet lægebehandling (Andersen, 1985b og 1987). Tre undersøgelser af udsathededen for "kriminell vold" inden for det seneste halve år forud for interviewtidspunktet udviste 0,6 pct. udsatte i 1980, 0,5 pct. i 1982 og 0,9 pct. i 1984 (Andersen, 1987).

For perioden efter 1986/87 foreligger der resultater fra to voldsofferundersøgelser, som er indbyrdes sammenlignelige, men ikke sammenlignelig med de undersøgelser, hvis resultater er præsenteret i figur 3.11. Den ene undersøgelse blev foretaget i 1991. Den viste, at 8 pct. havde været udsat for en eller flere former for fysiske overgreb det seneste år forud for interviewtidspunktet (Christensen & Koch-Nielsen, 1992). Den anden blev foretaget ni år senere i 2000. Her havde 5 pct. været udsat for fysiske overgreb (Kjøller & Rasmussen, 2002). Forskellen er statistisk signifikant og tyder altså på, at der fra 1991 til 2000 er sket et fald i risikoen for at blive udsat for fysiske overgreb. Faldet er stærkest for mænd. En af de interessante forklaringer, som sammenstilling af udviklingen på basis af disse to undersøgelser med voldsofferundersøgelsen fra 2005 (og dens forgængere) peger på, er, at der kan være sket et reelt fald i risikoen for fysisk aggression samtidig med, at flere og flere af

disse fysiske aggressioner opleves og defineres som vold. Denne mulige ”voldeliggørelse” af fysiske aggressioner er behandlet mere udførligt andetsteds (jf. bl.a. Balvig, 1997; 2000a; 2000b).

Figur 5.3 viser et mere præcist billede af andelen udsat for vold i de undersøgelser, der er omfattet af figur 5.2, idet decimaler og stikprøvesikkerheder indgår her. Det kunne se ud som om, at volden har udviklet sig i bølger: Først en faldende tendens fra 1987/91 til 1995/96, så en stigning frem til årtusindeskiftet og så igen et fald. Selv om der er statistisk signifikante forskelle, er det dog vigtigt at påpege, at de statistiske sikkerhedsgrænser ligger meget tæt på hinanden. I betragtning af, at undersøgelserne er gennemført af forskellige organisationer med forskellige udvælgelsesmetoder og afgrænsninger af, hvem der er interviewet, er det sikreste, der kan siges, at der i hvert fald ikke er sket en stigning i voldsudsathed over perioden fra 1987 til 2008. Set over perioden fra 1995 til 2008 kan det sikkert siges, at der hverken er sket en stigning eller et fald i befolkningens risiko for at blive udsat for vold.

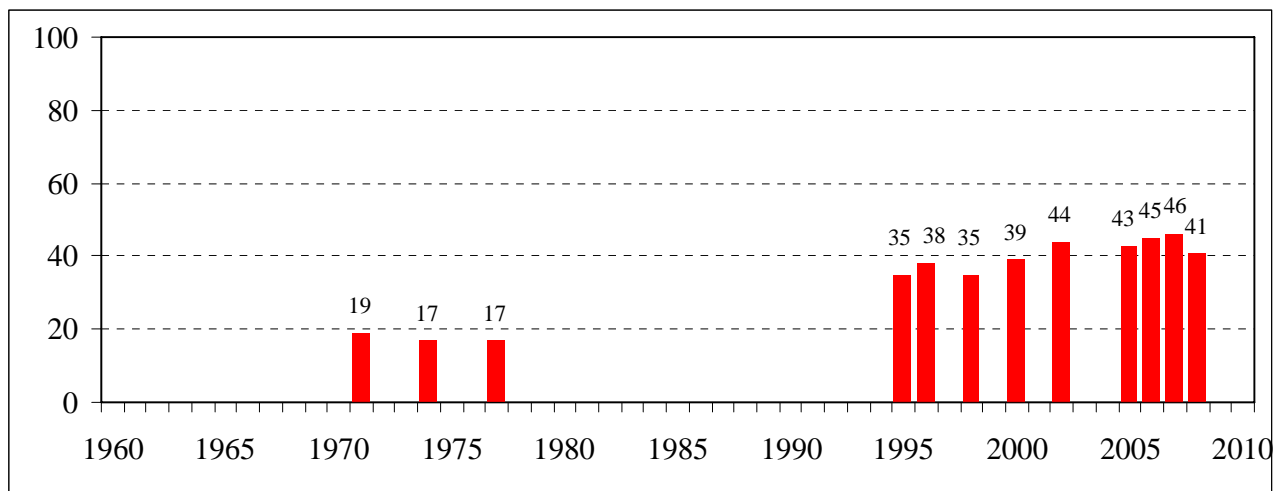
Figur 5.3. Procent der har været udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1987-2008 (med angivelse af 95%’s sikkerhedsgrænset).

En væsentlig forklaring på, at den politiregistrerede vold er steget de senere år til trods for, at befolkningens faktiske risiko ikke er det, er en øget anmeldelsestilbøjelighed. Af figur 5.4 fremgår, at der har været en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold, fra 19 pct. af ofrene i 1971 til 41pct. i 2008. For en nærmere analyse af ændringerne i anmeldelsestilbøjeligheden for vold

henvises til rapporten “Man anmelder da vold” (Balvig & Kyvsgaard, 2009) på Justitsministeriets hjemmeside. Som ved tyveri og hærværk forholder det sig tillige således, at disse procentforskelle på grund af forskelle i opgørelsesmetoden snarere underdriver end overdriver den reelle øgning, der er sket i befolkningens anmeldelsestilbøjelighed siden 1970erne. Den med 1971 direkte sammenlignelige anmeldelsesprocent er således nogle procentpoint højere.

Figur 5.4. Procent af ofre for vold der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis, 1960-2008.

5.1 VOLD 95-96 og 2005-08

I det følgende skal der ses nærmere på de direkte sammenlignelige undersøgelser fra henholdsvis 1995-96 og fra 2005-08 med henblik på at belyse mulige ændringer i voldens karakter m.v.

5.1.1 VOLDENS OMFANG OG UDVIKLING

Andelen af 16-74-årige, der har oplevet sig udsat for vold i årene 1995-96 og 2005-08, ligger stabilt med kun små udsving årene imellem, jf. tabel 5.1. I absolutte tal svarer det til, at antal volds ofre udgør mellem 66.000 og 82.000 personer i de seks undersøgelsesår. Alle forskelle ligger inden for den stikprøveusikkerhed, der er forbundet med at gennemføre undersøgelserne. Der er således ikke noget, der tyder på, at der er sket en stigning i antal *volds ofre* i de sammenlignelige undersøgelser fra 1995-96 og fra 2005-08. Der er ligeledes heller ikke noget, der tyder på, at der er sket en ændring i antallet af *voldshandlinger*, idet ”voldsofferrecidivet” er det samme i de to perioder, jf. tabel 5.2.

Tabel 5.1. Andel af 16-74-årige i Danmark udsat for vold og det estimerede antal ofre, 2005-08.

	1995	1996	2005	2006	2007	2008
Andel udsat for vold <i>95 %'s sikkerhedsgrænser</i>	1,7 % (1,5-1,9)	1,7 % (1,4-1,9)	1,8 % (1,5-2,0)	1,6 % (1,4-1,9)	1,8 % (1,6-2,1)	2,0 % (1,8-2,3)
Antal ofre <i>95 %'s sikkerhedsgrænser</i>	66.000 (57.000-74.000)	60.000 (52.000-69.000)	69.000 (60.000-79.000)	65.000 (56.000-74.000)	73.000 (64.000-83.000)	82.000 (71.000-92.000)

I 1995-96 var det i gennemsnit 28 pct. af voldsofrene pr. år, der havde været udsat for vold mere end én gang i løbet af de seneste 12 måneder, mens det i 2005-08 var 30 pct. Voldsofrene havde i både 1995-96 og 2005-08 i gennemsnit været udsat for 2,3 voldshandlinger.

Tabel 5.2. Antal gange 16-74-årige i Danmark har oplevet sig udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
0 gange	98,3 %	98,2 %
1 gang	1,2 %	1,2 %
2 gange	0,3 %	0,3 %
Mere end 2 gange	0,2 %	0,2 %
ALLE	100 %	100 %

Det antal mennesker, der har været udsat for vold flere gange, er betydeligt større, end man skulle forvente ud fra tilfældighedens love. Der er således forhold – arbejde, livsstil, familiesituation eller hvad det nu er, der forklarer det – der i særlig grad disponerer for gentagne gange at blive udsat for vold. Der er tale om en ganske lille gruppe, men denne gruppe er af stor betydning for det samlede voldsbillede: 0,2 pct. af befolkningen var i 2005-08 udsat for vold 3 eller flere gange i en 12 måneders periode. Det svarer til 12 pct. af voldsofrene, og denne lille gruppe er belastet med 54 pct. af samtlige voldsepisoder.

En tilsvarende tendens til, at personer, der har været udsat én gang for vold, har en stærkt forøget risiko for hurtigt igen at blive udsat for vold, blev konstateret allerede i de første voldsofferundersøgelser i Danmark (Wolf, 1972), og tilsvarende resultater er fundet i andre lande.

Forebyggelsesmæssigt betyder det blandt andet, at den strategi, der tilsigter at mindske befolkningens risiko for at blive udsat for vold, er anderledes end den strategi, der tilsigter at mindske antallet af voldsepisoder i samfundet. Ved den første strategi er det mest rationelt at sætte engangsofrene i fokus, fordi disse repræsenterer de fleste ofre. Ved den anden strategi er det derimod mest rationelt at sætte flergangsofrene i fokus, fordi disse lægger ryg til de fleste voldsepisoder. I denne strategi bliver det et centralt diskussionspunkt, hvordan man – det være sig politiet, ofrene selv, netværket omkring ofrene eller andre – kan udnytte den viden, der foreligger i en given voldssituation, til at forebygge at den involverede person bliver offer igen.

Det ligger også heri, at de beskrivelser mv., der kan komme ud af at fokusere på voldsofrene, kan tænkes at være forskellige fra de beskrivelser mv., der følger af at sætte voldsepisoderne i fokus. Eksempel: Hvis man forestillede sig, at hovedparten af engangsofrene havde været udsat for gadevold og hovedparten af flergangsofrene for privatvold, ville vi med ofrene (personerne) som fokus konkludere, at volden er gadevolds-domineret, mens vi med handlingerne (episoderne) i fokus ville konkludere, at volden er privatvolds-domineret.

Dette er vigtigt at gøre opmærksom på som baggrund for den følgende beskrivelse, der primært er offerorienteret: Det er en beskrivelse af forskellige karakteristika ved de voldsepisoder, som ofrene har været udsat for. Hvis ofrene har været udsat flere gange, drejer beskrivelsen sig om det sidst oplevede tilfælde. Der er udelukkende tale om opgørelser over fuldbyrdet vold, idet der i undersøgelsen ikke er stillet tilsvarende uddybende spørgsmål vedrørende trusler om vold.

5.1.2 VOLDENS GROVHED OG ALVORLIGHED

Voldens alvorlighedsgrad er en kompliceret problemstilling med mange forskellige dimensioner. I offerundersøgelsen er der sat fokus på fire af dem: forekomsten af fysiske skader, anvendelse af våben, antal gerningspersoner og den oplevede alvorlighedsgrad.

Tabel 5.3. Procentfordeling af voldsofrene med synlige skader, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
Synlige skader	56 %	53 %
Ikke synlige skader	44 %	47 %
I alt	100 %	100 %

Godt halvdelen af voldsofrene har fået synlige skader eller mærker som følge af den vold, de har været udsat for. Som tabel 5.3 viser, er der på dette område ingen væsentlig forskel mellem fordelingerne i de to undersøgte perioder.

I undersøgelserne fra 2005 til 2008 er der spurgt om skadernes art. Det viser sig, at størstedelen af skaderne – 56 pct. – angår blå mærker, buler, rifter, skrammer o.lign., mens de resterende skader er af mere alvorlig karakter. Knap halvdelen af de skadede ofre (44 pct.) i 2005-08 – svarende til knap hver fjerde af alle voldsofre – blev lægebehandlet som følge af den eller de skader, de havde pådraget sig. Spørgsmålet om eventuel lægebehandling blev ikke stillet til ofrene i undersøgelsen i 1995-96.

Ved de fleste voldsepisoder er der ikke anvendt nogen form for våben eller redskaber, men udviklingen er her gået i mere alvorlig retning, idet der i en stigende andel af voldsepisoderne er anvendt våben eller redskab. I 1995-96 drejede det sig således om 12 pct. af voldstilfældene, mens det i 2005-08 var 19 pct., jf. tabel 5.4. Denne forskel, der er statistisk signifikant, kan være med til

at forklare, at der siden midten af 1990'erne er sket en større vækst i anmeldelser af alvorligere vold (§ 245) end af simpel vold (§ 244). Vold med anvendelse af våben eller redskab vil således som udgangspunkt blive klassificeret som alvorligere, uanset voldens konsekvenser.

Tabel 5.4. Andel af voldstilfældene hvor der blev anvendt våben eller andre redskaber, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
Våben/redskaber	12 %	19 %
Ikke våben/redskaber	88 %	81 %
I alt	100 %	100 %

Af tabel 5.5 fremgår det, at stigningen i brugen af våben/redskaber gør sig gældende for alle former for våben/redskaber. Der er dog generelt tale om så små tal, at væksten inden for de enkelte kategorier af våben ikke er statistisk signifikant.

Tabel 5.5. Andel af voldstilfældene hvor der blev anvendt forskellige former for våben eller andre redskaber, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
Skydevåben	0,5 %	1,6 %
Kniv	3,1 %	4,3 %
Slagvåben	3,3 %	5,2 %
Andet våben/redskab	5,2 %	7,9 %

Den tredje indikator for voldens alvorlighed er antal gerningspersoner. En tredjedel af voldsopfrene har i 1995-96 været konfronteret med to eller flere gerningspersoner, mens det i 2005-08 er fire ud af ti, jf. tabel 5.6. Denne forskel er statistisk signifikant. Der er en tendens til, at væksten i andelen af tilfælde med flere gerningspersoner især beror på flere tilfælde med tre eller flere gerningspersoner.

Tabel 5.6. Antal aktive gerningspersoner, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
1	67 %	60 %
2	14 %	14 %
3	8 %	10 %
4	3 %	6 %
5 eller flere	8 %	10 %
I alt	100 %	100 %

En fjerde indikator på voldens alvorlighedsgrad er, hvor alvorligt offeret har oplevet det, der skete. Dette spørgsmål er kun med i undersøgelserne fra 2005-08 og muliggør derfor ikke sammenligning over tid. Spørgsmålet lød: "Alt taget i betragtning, hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den?" 27 pct. tilkendegav, at det havde været "meget alvorligt", 33 pct. "ret alvorligt"

og 40 pct. "ikke særligt alvorligt". Endnu et spørgsmål, der ligeledes kun har været med i undersøgelserne fra 2005-08, indikerer voldens alvorlighed, nemlig et spørgsmål om, hvorvidt voldshændelsen ses som "en kriminel handling", "en forkert, men ikke kriminel handling", eller som "bare noget der sker". Svarfordelingen på dette spørgsmål var henholdsvis 59, 23 og 18 pct. En klar majoritet har således anset hændelsen for at være i strid med loven.

Opsummerende om udviklingen i voldens alvorlighedsgrad kan det konkluderes, at der ikke er tale om en vækst i omfanget af synlige skader efter volden, mens der er en statistisk signifikant vækst i andelen af voldstilfælde med flere gerningspersoner og en statistisk signifikant vækst i brugen af våben/redskaber. Nogle af de anvendte indikatorer peger dermed på, at volden er blevet alvorligere.

5.1.3 VOLDENS DEMOGRAFI: KØN OG ALDER

Mænds voldsrisiko er mere end 50 pct. større end kvinders, 2,3 pct. over for 1,4 pct. i 2005-08 (jf. tidligere og tabel 5.7). Der er kun meget små og ikke signifikante forskelle mellem de to perioder.

Tabel 5.7. Andel 16-74-årige mænd og kvinder i Danmark, der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
Mænd	2,2 %	2,3 %
Kvinder	1,2 %	1,4 %
Alle	1,7 %	1,8 %

Billedet er imidlertid et andet, hvis der fokuserer på voldshandlinger i stedet for på antal ofre, idet relativt flere af de kvindelige ofre har været udsat for vold flere gange. Mens kvinderne udgør godt en tredjedel af alle ofre, er det næsten halvdelen af alle voldshandlinger, der er rettet mod kvinder.

Tabel 5.8. Kønsfordeling for ofre og gerningspersoner, 1995-96 og 2005-08.

Køn		1995-96	2005-08
OFFER	GERNINGSPERSON		
Mand	Mand	64 %	62 %
Mand	Kvinde	1 %	1 %
Kvinde	Mand	29 %	30 %
Kvinde	Kvinde	6 %	7 %
Alle		100 %	100 %

Anskues volden ud fra *gerningspersonens* køn, er kønsfordelingen langt mere skæv, jf. tabel 5.8. Det er i helt overvejende grad mænd, der optræder som gerningspersoner. Ofrene har i ni ud af ti tilfælde stået over for en mand. Denne fordeling er ganske ensartet i de to undersøgte perioder.

Tabel 5.9 viser det fra mange undersøgelser kendte billede, at risikoen for at blive udsat for vold er størst i de unge år og falder med alderen. Samtidig kan det ses, at flere unge i kategorierne 20-24 år

og 25-29 år blev udsat for vold i 2005-08 end i 1995-96. Forskellen er i begge kategorier statistisk signifikant.

Tabel 5.9. Procent i forskellige aldersklasser der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
16-19 år	5,0 %	5,2 %
20-24 år	4,5 %	6,1 %
25-29 år	1,8 %	3,1 %
30-49 år	1,3 %	1,4 %
50-74 år	0,6 %	0,6 %
Alle	1,7 %	1,8 %

Tabel 5.10 anskueliggør, at forskellen mellem mænds og kvinders udsathed for vold er størst i de unge år, hvorefter den aftager. For aldersgruppen på 50 år og derover er der ingen forskel mellem kønnene, mens der er mere end dobbelt så mange mænd som kvinder under 25 år, der udsættes for vold. Sådan forholdt det sig både i 1995-96 og i 2005-08.

Tabel 5.10. Procent mænd og kvinder i forskellige aldersklasser der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96		2005-08	
	<i>Mænd</i>	<i>Kvinder</i>	<i>Mænd</i>	<i>Kvinder</i>
16-19 år	7,2 %	3,0 %	7,3 %	3,0 %
20-24 år	6,8 %	2,2 %	8,2 %	3,9 %
25-29 år	2,0 %	1,6 %	3,5 %	2,7 %
30-49 år	1,5 %	1,1 %	1,7 %	1,1 %
50-74 år	0,6 %	0,5 %	0,6 %	0,7 %
Alle	2,2 %	1,2 %	2,3 %	1,4 %

5.1.4 VOLDENS ART

Vold kan opdeles på mange måder og efter mange forskellige kriterier: gadevold, værtshusvold, partnervold, ungdomsvold osv. I dette afsnit gives der et overblik over voldens art, og om der er sket ændringer fra 1995-96 til 2005-08.

En majoritet af ofrene for vold kendte ikke på forhånd gerningspersonen. Det er sandsynligt, at det moderne samfund som sådan i langt højere grad er præget af "fjernhedsvold" (hvor offer og gerningsperson ikke kender hinanden) end det traditionelle samfund, men som tabel 5.11 viser, er situationen ret uændret i forhold til 1995-96. Der er kun sket én signifikant ændring, og denne angår vold begået af en, som offeret har kendt i mindre end 24 timer. Vold begået i disse korttidsrelationer er mindsket fra 1995-96 til 2005-2008.

Tabel 5.11. Offerets kendskab og relation til gerningspersonen, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
Helt ukendt	62 %	65 %
Nuv. ægtefælle/samlever	2 %	2 %
Tidl. ægtefælle/samlever	5 %	4 %
Barn/barnebarn	0,5 %	0,2 %
Anden familie	1 %	0,8 %
Tidl./nuv. ven/kammerat	4 %	4 %
Bekendt > 24 timer	7 %	9 %
Bekendt < 24 timer	3 %	0,7 %
Pers. i afhængighedsforhold	4 %	3 %
Anden "kendt"	11 %	12 %
Alle	100 %	100 %

Det tager sig anderledes ud, når man ser på, hvor volden er foregået. En af de store "opdagelser" i voldsofferundersøgelsen 1995/96 var betydningen af vold, der skete i tilknytning til arbejde. Denne form for vold blev da betegnet som "den nye voldsproblematik" i erkendelse af, at tidligere voldsofferundersøgelser (Wolf, 1972; Andersen, 1985 og 1987; Christensen & Koch-Nielsen, 1992) havde tildelt arbejdsdimensionen en langt mere tilbagetrukket placering i det samlede voldsbillede.

Tabel 5.12. Gerningsstedet 1995-96 og 2005-08.

	1995-96	2005-08
Offentlig gade/vej	34 %	35 %
Off. transportmiddel	1 %	1 %
Andet off. sted	5 %	6 %
Værtshus, bodega mv.	24 %	14 %
Arbejde/udd.sted	15 %	22 %
Offerets bolig	10 %	10 %
Voldspersonens bolig	1 %	1 %
Anden privat bolig	4 %	6 %
Udlandet	3 %	2 %
Andet sted	2 %	2 %
Alle	99 %	100 %

Denne dramatiske beskrivelse af udviklingen frem til 1995-96 kan man gentage vedrørende udviklingen frem til 2005-08. Som det fremgår af tabel 5.12, var det i 2005-08 godt hver femte af dem, der har været udsat for vold, der var blevet udsat for det på deres arbejds- eller uddannelsessted, mens det i 1995-96 var knap hver syvende. Til gengæld er værtshusvolden blevet sjældnere: Mens det i 1995-96 var 24 pct. af volden, der foregik på et værtshus m.v., var det i 2005-08 14 pct. Disse ændringer er statistisk signifikante.

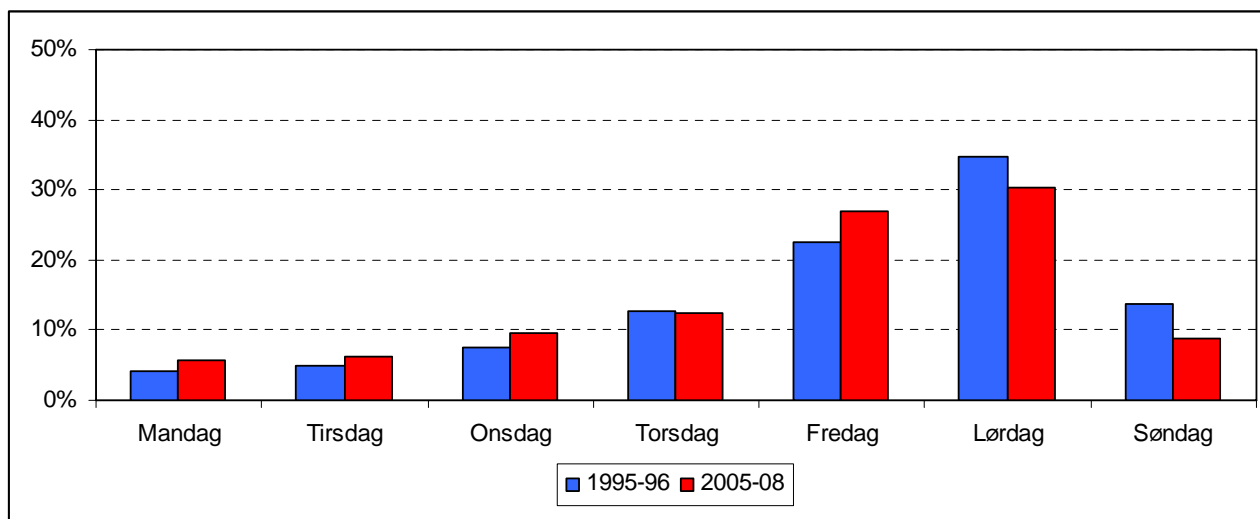
5.1.5 HVORNÅR SKER VOLDEN?

Selv om vold kan forekomme – og faktisk forekommer – på et hvilket som helst tidspunkt, findes der visse tidspunkter eller tidsperioder, den især er koncentreret til. Det er de tidspunkter og tidsperioder, hvor flest har fri fra arbejde, hvor forlystelseslivet (på værtshuse mv.) er mest intenst, og/eller hvor der drikkes mest alkohol.

Der er ingen måneder, der markerer sig som markant “farligst” eller “fredeligst”. Tidligere undersøgelser (Balvig m.fl., 1985b; Døllner, 1991; Balvig, 1997) viser en vis ophobning af vold i december, dvs. i jule(frokost)måned. Dette mønster er ikke tydeligt i voldsofferundersøgelserne.

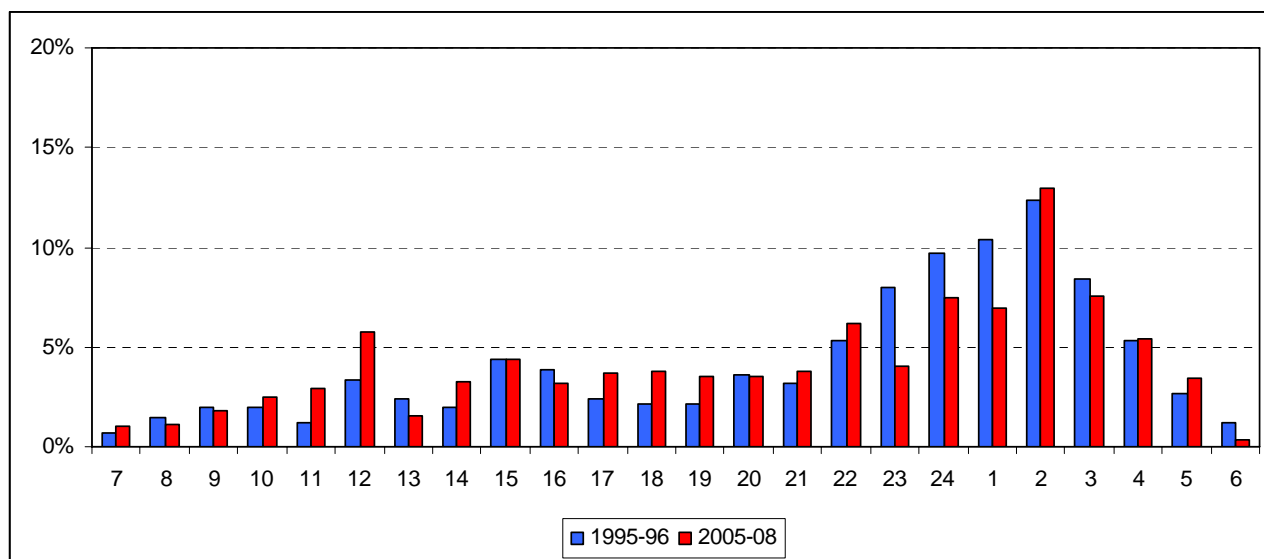
Anderledes skævdelt er volden set over et *ugeforløb*, jf. figur 5.4. To tredjedele af den samlede vold er koncentreret til weekenden. Alene fredage og lørdage tegner sig for over halvdelen af volden. De fredeligste dage er mandage, tirsdage og onsdage. Der er – i overensstemmelse med de nævnte ændringer vedrørende gerningssted – sket nogle mindre ændringer i voldens fordeling over ugens dage fra 1995-96 til 2005-08, idet en lille smule mere af volden nu foregår i ugens første dage, og lidt mindre foregår lørdag og søndag.

Figur 5.4. Volden fordelt efter ugedag, 1995-96 og 2005-08.

Også set over døgnet 24 timer er skævdelingen markant, jfr. figur 5.5. Den mest ufredelige fjerdedel af døgnet er mellem kl. 23.30 om aftenen og klokken 5.30 om morgenen, hvor næsten halvdelen af den samlede vold finder sted (48 pct. i 2005-08). Den meste fredelige er den efterfølgende fjerdedel mellem klokken 5.30 og 11.30, hvor en tiendedel af den samlede vold sker.

Figur 5.5. Volden fordelt efter det tidspunkt på døgnet hvor den har fundet sted, 1995-96 og 2005-08.

En relativ stor del af voldepisoderne – 31 pct. i 1995-96 og 27 pct. i 2005-08 – har fundet sted i de tre første timer efter midnat, mellem kl. 0:30 og 3:30. Set over et længere tidsrum er volden rykket længere ud på de små timer, hvilket utvivlsomt afspejler en trend i forlystelseslivet med hensyn til, hvornår man går ud og hjem. Tilbage i 1971 var det således 42 pct. af volden, der fandt sted mellem kl. 19 og 22 (Wolf, 1972). Samtidig betyder de seneste års ændringer i voldens karakter – mod mindre værtshusrelateret vold og mod mere arbejdsrelateret vold – dog, at der i 2005-08 var en lidt større andel af volden, der foregik i dagtimerne og de første aftenstimer, end tilfældet var i 1995-96.

5.1.6 ALKOHOL OG STOFFER

Der er en stærk sammenhæng mellem voldsudøvelse og alkoholindtagelse. Hvorvidt der er tale om en egentlig årsagssammenhæng, og i givet fald i hvilken grad, er et kompliceret spørgsmål, som det ligger uden for nærværende fremstillings rammer at gå ind på.

Offerundersøgelsen bekræfter alkoholens fremtrædende rolle i voldssammenhæng. I 2005-08 angiver 48 pct. af ofrene, at gerningspersonerne var påvirkede af alkohol, jf. tabel 5.14. I mere end hvert fjerde tilfælde (27 pct.) mener ofrene, at gerningspersonen var meget eller stærkt påvirket. Selv om vi ikke ved, hvor mange mennesker der på et givet tidspunkt er påvirket af alkohol, repræsenterer disse tal utvivlsomt en kraftig forhøjet hyppighed. Procentandelen af uoplyste og ved ikke-besvarelser, som ikke er inkluderet i tabel 5.13, er på dette spørgsmål relativt høj, 8 pct.. Der må naturligvis være en del voldshændelser, hvor det kan være svært at vide eller vurdere, om gerningspersonen var påvirket.

Bemærkelsesværdigt er det, at 16 pct. af gerningspersonerne i 2005-08 – i 1995-96 var det 8 pct. – angives at være påvirket af andet end alkohol, dvs. narkotika, medicin el.lign.

Tabel 5.13. Gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96		2005-08	
	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>
Meget påvirket af alkohol	37 %	12 %	27 %	13 %
Påvirket af alkohol	22 %	31 %	21 %	27 %
Påvirket af andet	8 %	1 %	16 %	1 %
Ikke påvirket	33 %	55 %	37 %	60 %
Alle	100 %	99 %	101 %	101 %

Voldsundersøgelsen understreger på den anden side også, at vold i hvert fald ikke udelukkende er et spørgsmål om alkohol (og/eller narkotika mv.): Mere end hver tredje gerningsperson (37 pct.) var, ifølge ofrene, hverken påvirket af alkohol eller andre stoffer (33 pct. i 1995-96).

Hovedparten af ofrene (60 pct.) angiver, at de ikke selv var påvirket af alkohol el.lign. Det er endvidere meget få ofre (1 pct.), der angiver at have været påvirket af andre stoffer end alkohol. Det mest bemærkelsesværdige er nok, at andelen af de, ifølge eget udsagn, alkoholpåvirkede ofre (40 pct.) ikke adskiller sig markant fra andelen af alkoholpåvirkede gerningspersoner (48 pct.).

I den første voldsofferundersøgelse, der blev foretaget i Danmark i 1971, tilkendegav op mod en tredjedel af ofrene, at de havde fået noget at drikke umiddelbart forud for voldsepisoden (Wolf, 1972). Det er altså noget færre end i 1995-96 og 2005-08. Der kan være sket ændringer i ofrenes villighed til at berette om deres alkoholforbrug, men ellers ser det altså ud til, at alkohol spiller en større rolle på i hvert fald på offersiden i voldssituationer nu til dags end tidligere.

Over tid – fra 1995-96 til 2005-08 – er der ikke sket markante ændringer i andelen af påvirkede gerningspersoner, men der er sket en forskydning i retning af, at relativt færre er påvirkede af alkohol og relativt flere af andre stoffer end alkohol. Desværre foreligger der ikke oplysninger om, hvilket eller hvilke stoffer det drejer sig om. Man kunne have den hypotese, at udviklingen kunne have sammenhæng med den større forekomst af vold i forbindelse med arbejdets udførelse, f.eks. dementes vold mod personale. Denne hypotese kan imidlertid ikke umiddelbart bekræftes. Det er således alene i voldssituationer, der ikke er relateret til udførelse af et arbejde, at der er en stigning i andel stofpåvirkede gerningspersoner.

Af tabel 5.14 kan man især udlede to ting. For det første fremgår det, at der i lidt mere end to tredjedele af alle voldssituationer i 2005-08 er tale om, at enten gerningspersonen, offeret eller begge parter er påvirkede af alkohol eller andre stoffer. Denne andel er lidt mindre, end tilfældet var i 1995-96, men forskellen er ikke statistisk signifikant.

Tabel 5.14. Procentfordeling af gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet stof end alkohol, 1995-96 og 2005-08.*

Påvirket		1995-96	2005-08
OFFER	GERNINGSPERSON		
Alkohol	Alkohol	36 %	27 %
Alkohol	Intet	6 %	4 %
Intet	Alkohol	22 %	20 %
Stoffer	Stoffer	0,5 %	0,5 %
Stoffer	Intet	0,8 %	0,3 %
Intet	Stoffer	6 %	8 %
Alkohol	Stoffer	1 %	7 %
Stoffer	Alkohol	0,3 %	0,1 %
Intet	Intet	27 %	32 %
Alle		100 %	99 %

* Uoplyste o. lign. ved de to spørgsmål om ofres og gerningspersoners påvirkethed er ikke medtaget i opgørelsen.

Med hensyn til situationer, hvor både offeret og gerningspersonen er påvirket af alkohol er der derimod sket en markant mindskning fra 1995-96 til 2005-08. Dette beror i høj grad på, at der som nævnt er færre voldsepisoder i værtshusmiljøer.

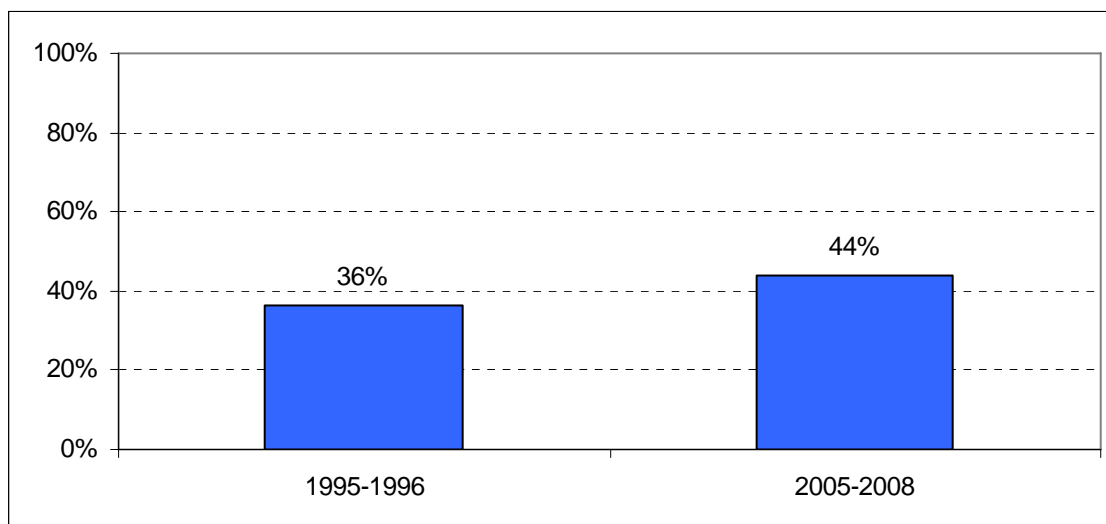
5.1.7 OM POLITIANMELDELSE AF VOLD

Fra 1995 til 2008 steg antallet af anmeldte og politiregistrerede voldsforbrydelser (§§ 244-246) med 31 pct. Dette står i kontrast til alle andre straffelovsovertrædelser under ét, der ikke steg i denne periode. En af forklaringerne herpå er, at stigningen i de registrerede voldsforbrydelser helt eller delvist skyldes en øget anmeldelsestilbøjelighed, jf. også det tidligere og figur 5.4 ovenfor.

Anmeldelsestilbøjeligheden opgøres almindeligvis ved at undersøge, hvor mange af dem der anmeldte det til politiet, sidste gang de var udsat for vold. Metodens begrænsning er naturligvis, at vi ikke får oplysning om, hvorvidt de, der har været udsat flere gange, er lige tilbøjelige til at anmelde alle voldsepisoder til politiet. Eftersom der foreligger oplysninger om de tre seneste voldstilfælde i undersøgelsen, kan dette dog undersøges, og en opgørelse herover viser en lidt mindre anmeldelsestilbøjelighed for alle tre seneste tilfælde end for alene seneste tilfælde. Samtidig viser der sig dog at være en helt ensartet udviklingstendens for disse to målinger. Eftersom det først og fremmest er udviklingstendensen, der er i fokus her, vil anmeldelsesprocenten i det følgende derfor alene angå andel anmeldte tilfælde af seneste voldsepisode. Det bemærkes, at anmeldelse inkluderer forhold, som offeret ikke selv har anmeldt, men hvor det er tilkendegivet, at politiet har

fået kundskab om forholdet på anden vis (f.eks. ved at andre end offeret har anmeldt, eller at politiet selv har opdaget forholdet).

Figur 5.6. Anmeldelsesprocenten opgjort på baggrund af seneste voldstilfælde, 1995-96 og 2005-08.

Af tabel 5.15 fremgår det, at anmeldelsestilbøjeligheden er steget såvel for vold, der har medført fysiske skader, som for den vold, hvor dette ikke er tilfældet. Væksten i anmeldelsestilbøjeligheden er størst og statistisk signifikant for den vold, der *ikke* har medført skader. Dette er et forventet resultat, idet en stigende anmeldelsestilbøjelighed typisk primært vil påvirke mørketallet for den del af volden, der er mindst alvorlig.

Tabel 5.15. Anmeldelsesprocent i forhold til om der har været synlige skader ved vold, 1995-96 og 2005-08.

	1995-96		2005-08	
	<i>Skader</i>	<i>Ej skader</i>	<i>Skader</i>	<i>Ej skader</i>
Anmeldte	43 %	28 %	49 %	39 %
Ikke-anmeldte	57 %	72 %	51 %	61 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Offerundersøgelserne fra 2005-08 inkluderer dels et spørgsmål om, hvor alvorligt offeret opfatter voldsepisoden, og dels et spørgsmål om, hvorvidt voldsepisoden betragtes som en kriminel handling.

Det ses af tabel 5.16, at der er en klar sammenhæng mellem vurderingen af voldshændelsen og tilbøjeligheden til at anmelde, idet 60 pct. af de voldsepisoder, der anses for meget alvorlige, er anmeldt til politiet mod 30 pct. af dem, der ikke anses for særlig alvorlige.

Tabel 5.16. Anmeldelsesprocent i forhold til om voldsepisoden anses for at være alvorlig eller ej, 2005-08.

	Ikke-anmeldt	Anmeldt	I alt
Meget alvorlig	40 %	60 %	100 %
Ret alvorlig	52 %	48 %	100 %
Ikke særlig alvorlig	70 %	30 %	100 %
I alt	56 %	44 %	100 %

Som man kunne forvente, er der endvidere en meget nær sammenhæng mellem vurderingen af, om en handling opleves som "kriminell", og om den anmeldes, jf. tabel 5.17. 61 pct. af de episoder, der betragtes som kriminelle, er anmeldt til politiet mod omkring hver fjerde af de episoder, der anses som forkerte, men ikke kriminelle, og 15 pct. af de episoder, der opleves som noget, der bare sker.

Tabel 5.17. Anmeldelsesprocent i forhold til om voldsepisoden anses for at være en kriminel handling eller ej, 2005-08.

	Ikke-anmeldt	Anmeldt	I alt
En kriminel handling	39 %	61 %	100 %
En forkert, men ikke kriminel handling	76 %	24 %	100 %
Bare noget der sker	85 %	15 %	100 %
I alt	56 %	44 %	100 %

Politiet har i langt de fleste tilfælde fået fat i den formodede gerningsmand, idet det skete i 55 pct. af de anmeldte voldstilfælde i 1995-96 og i 58 pct. i 2005-2008.

5.2 VOLD 2005-2008

I de ovenstående analyser er resultaterne fra de fire seneste undersøgelsesår, 2005 til 2008, behandlet samlet med henblik på sammenligning med de tidligere undersøgelser. Det er imidlertid muligt, at der inden for denne fireårige periode er sket forandringer i voldens karakter m.v., som er væsentlige at få belyst. Derfor er der gennemført analyser svarende til ovenstående, men alene for perioden 2005 til 2008. Her skal først og fremmest omtales de analyseresultater, der peger på en statistisk signifikant forandring over årene, men også enkelte andre resultater fremhæves.

Med hensyn til risikoen for at blive udsat for vold fremgår allerede af tabel 5.1 ovenfor, at der ikke er sket ændringer fra 2005 til 2008. Det samme gælder risikoen for reviktimisering. Som det ses af tabel 5.18, så er der en tendens til vækst i andelen af voldsofre, der "kun" har været udsat for vold én gang i løbet af et år, men forskellene er små og ikke statistisk signifikante. Dertil kommer, at udviklingen ikke følger et klart mønster.

Tabel 5.18. Antal gange voldsofre har oplevet sig udsat for vold inden for en periode på 12 måneder, 2005-2008.

	2005	2006	2007	2008
1 gang	66 %	65 %	75 %	72 %
2 gange	20 %	21 %	12 %	20 %
3 gange el. flere	14 %	14 %	13 %	9 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %
<i>Gennemsnit</i>	2,3	3,2	1,7	2,1

Voldsområdet er problematisk at beregne antallet af handlinger for, da antallet af ofre i undersøgelserne er lille, og da antallet af voldsepisoder, ofrene oplyser at have været udsat for, er overordentlig varierende og antagelig også – når det drejer sig om mange tilfælde af vold – noget usikre. Resultatet af sådanne beregninger kan derfor blive meget forskellige år for år. Det er derfor unklart at foretage sådanne beregninger.

Tabel 5.19. Voldstilfælde fordelt efter om der har været anvendt våben eller redskab samt arten af våben/redskab, 2005-2008.

	2005	2006	2007	2008
Ikke anvendt våben	83 %	77 %	79 %	82 %
Skydevåben anvendt	2 %	1 %	2 %	1 %
Kniv anvendt	3 %	8 %	2 %	5 %
Slagvåben anvendt	4 %	5 %	5 %	7 %
Andre våben anvendt	8 %	6 %	12 %	6 %

Vedrørende voldens grovhed er der, for så vidt angår brug af våben, heller ikke sket markante ændringer i løbet af de fire år. Som det ses af tabel 5.19 varierer andelen af voldstilfælde, hvor der ikke er brugt våben eller redskab, mellem 77 og 83 pct., men uden en klar voksende eller faldende tendens. Der er derimod nogle forskydninger årene imellem med hensyn til arten af våben eller redskab, der er anvendt. Således er andelen af sager med anvendelse af kniv noget større i 2006 end i de andre år. I forhold til 2007 er der tale om en statistisk signifikant forskel og ligeledes mellem 2007 og 2008 og mellem 2005 og 2006. Der kan dog ikke spores nogen egentlig tendens i forskellene, men blot variationer mellem årene.

Tabel 5.20. Alvoren af de skader ofret er blevet påført i forbindelse med vold, 2005-2008.

	2005	2006	2007	2008
Ingen skader	49 %	45 %	44 %	51 %
Mindre alvorlige skader	32 %	31 %	31 %	24 %
Mere alvorlige skader	19 %	24 %	25 %	25 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

En anden indikator på voldens grovhed – andelen af voldsepisoder der har ført til synlige skader eller mærker – peger heller ikke på tydelige forandringer eller tendenser. Andelen af sager med skader

varierer mellem 50 og 57 pct., med 2007 som året med flest skader og 2008 som året med færrest, jf. tabel 5.20.

Derimod synes de skader, ofrene har pådraget sig, at være blevet af mere alvorlig karakter i løbet af de fire år. Mindre alvorlige skader omfatter blå mærker, buler, hævelser, rifter o. lign., mens mere alvorlige skader omfatter åbne sår, flækket læbe, næseblod, skader på hals og hoved m.v. I 2005 var det 38 pct. af skaderne, som var af mere alvorlig karakter, mens det i 2008 var 51 pct. Denne stigning er statistisk signifikant.

Den tredje indikator på grovheden – andel voldstilfælde med mere end én gerningsperson – tyder også på, at volden i løbet af perioden er blevet grovere, idet denne andel er vokset fra 32 til 44 pct., jf. tabel 5.21. Denne ændring er statistisk signifikant. Det betyder selvsagt, at der omvendt er blevet færre voldstilfælde med kun én gerningsperson.

Tabel 5.21. Antal gerningspersoner ved vold, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008
1	68 %	60 %	57 %	56 %
2 – 4	24 %	29 %	30 %	36 %
5 el. flere	8 %	12 %	13 %	8 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Også med hensyn til den fjerde grovheds- eller alvorlighedsindikator ses nogle forandringer. Andelen af de personer, der i 2005-08 har været udsat for vold, og som har oplevet hændelsen som meget alvorlig, er nogenlunde den samme i alle årene, jf. tabel 5.22. I 2008 er der dog signifikant flere, der har oplevet voldshændelsen som 'ret alvorlig', og signifikant færre, der har oplevet den som 'ikke særlig alvorlig'. Også denne indikator kan altså tyde på, at volden i de seneste par år er blevet grovere eller alvorligere.

Tabel 5.22. Hvor alvorlig oplevede offeret voldshændelsen, da han/hun blev udsat for den?, 2005-08.

	2005	2006	2007	2008
Meget alvorlig	30 %	26 %	25 %	27 %
Ret alvorlig	27 %	30 %	33 %	40 %
Ikke særlig alvorlig	44 %	43 %	42 %	33 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Med hensyn til voldens demografi, karakter og tidspunkt er der derimod ikke sket større eller signifikante ændringer i perioden 2005-2008. Køns- og aldersfordelingen blandt ofrene, gerningsstedets art, gerningstidspunkt m.v. er således ret uforandret gennem årene. Der er derimod nogle mindre ændringer i andelen af gerningspersoner, der har været påvirket af andet end alkohol, men ændringerne beskriver ikke en klar udviklingstendens, idet der er tale om både fald og stigning i perioden.

Samlet set er der således snarere tale om stabilitet end om forandring i perioden 2005 til 2008, for så vidt angår voldens omfang, demografi m.v. Med hensyn til voldens grovhed eller alvorlighed er der dog på flere områder tegn på, at der er sket en forværring i løbet af de sidste fire år.

5.3 ÅRSAGER TIL VOLD 2008

Fra og med 2008 inkluderer offerundersøgelsen tre nye spørgsmål vedrørende årsagen til vold. Spørgsmålene bygger på offerets opfattelse af, hvad den oplevede vold skyldtes.

Et af de nye spørgsmål angår offerets opfattelse af hovedårsagen til, at vedkommende blev udsat for vold. Næsten hver fjerde offer mener, at den væsentligste årsag er, at “gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol”, jf. tabel 5.23. Tæt ved halvdelen af dem, der angiver denne årsag til volden, har været udsat for vold på deres arbejdsplads eller uddannelsessted, mens meget få har været det på et værtshus el.lign.

Tabel 5.23. Offerets opfattelse af årsagen (den væsentligste) til den vold, vedkommende har været udsat for, 2008, pct.

	Andel
Uenighed, skænderi der udviklede sig	21 %
Hævn, vrede over noget jeg havde gjort eller ikke ville gøre	8 %
Misundelse	3 %
Jalousi	8 %
Røveri (ville have noget jeg havde)	6 %
Seksuelt motiveret	3 %
Regulært overfald der ikke havde noget med mig at gøre	9 %
Skulle vise sig	7 %
Den eller de følte nok, det var mig der startede	2 %
Den eller de følte nok, jeg havde været provokerende	5 %
Gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol	24 %
Andet	2 %
Ved ikke	2 %
I alt	100 %

En anden væsentlig årsag angives at være uenighed eller skænderi, der udviklede sig til vold, idet godt hvert femte offer oplyser, at det var årsagen. I denne gruppe finder man relativt mange, som har været udsat for vold på værtshus eller tilsvarende sted.

Ved siden af disse to grunde til vold spreder voldsepisoderne sig over en lang række forskellige årsagen. Det kan nævnes, at alle de tilfælde, hvor offeret angiver, at det drejede sig om et “regulært overfald, der ikke havde noget med mig at gøre”, er forgået på et offentligt tilgængeligt sted, såsom værtshus eller gade.

Mænd og kvinder angiver lidt forskellige grunde til, at de er blevet udsat for vold. De kvindelige ofre svarer således hyppigere end de mandlige, at det skyldes jalousi, eller at volden er “seksuelt motiveret”. Sidstnævnte grund angives kun af kvindelige ofre. Det er derimod udelukkende mandlige ofre, der siger, at volden skyldtes, at gerningsmanden sikkert følte, at vedkommende havde været provokerende. Det er også relativt hyppigt, at de mandlige ofre svarer, at volden beroede på, at gerningsmanden skulle vise sig. Med undtagelse af sidstnævnte er disse forskelle mellem kønnene statistisk signifikante.

Ud over det overordnede spørgsmål om årsagen til vold er det i voldofferundersøgelsen fra 2008 søgt belyst, i hvilket omfang volden kan betegnes som en hadforbrydelse (“hate crime”), dvs. en forbrydelse, der er motiveret i had over for den gruppe, som offeret tilhører eller antages at tilhøre. I undersøgelsen er der spurgt om, i hvilket omfang volden – efter offerets opfattelse – er motiveret i enten racisme eller offerets (formodede) seksuelle orientering (i det følgende: homofobi).

Tabel 5.24. Andel af ofrene, som mener, at volden skyldtes racisme eller homofobi, 2008.

	Racisme	Seksuel orientering
Ja, helt sikkert	6 %	3 %
Ja, måske	4 %	0,6 %
Nej	90 %	97 %
I alt	100 %	100 %

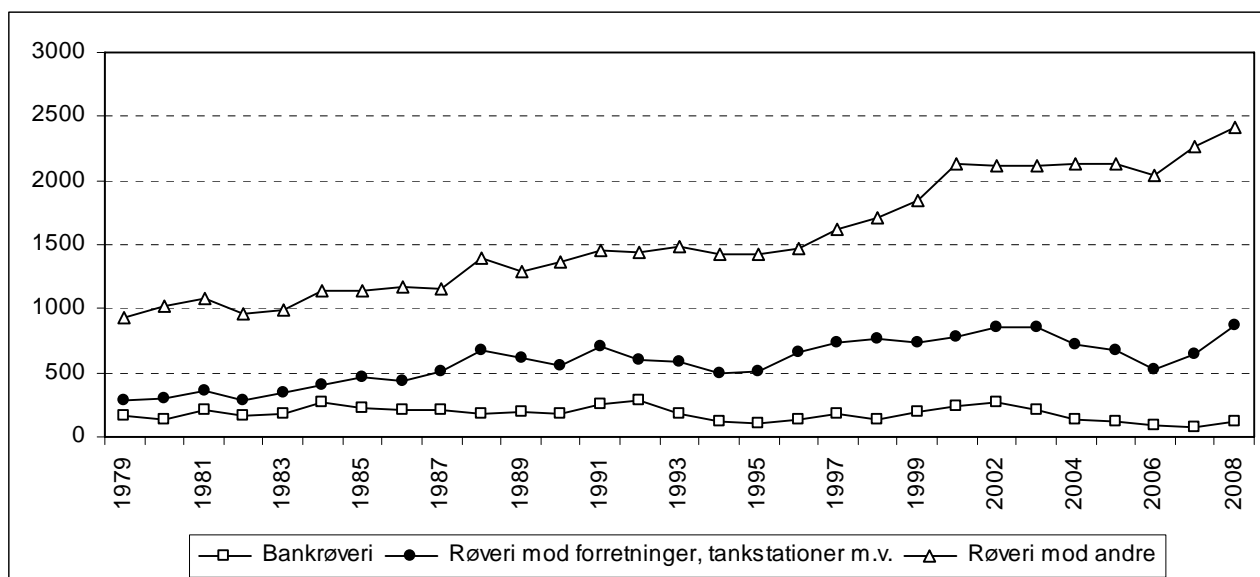
Som det fremgår af ovenstående tabel 5.24 er det ca. hvert tiende offer, som mener, at de kan have været udsat for vold på grund af racisme, mens yderlige 4 pct. at ofrene mener, at årsagen til volden kan være homofobi. Omregnet til hele befolkningen betyder det, at cirka 12.000 personer har været udsat for hadforbrydelser i 2008.

Der er ikke nogen nævneværdig forskel mellem kønnene med hensyn til, hvor hyppigt de angiver enten racisme eller homofobi. Anmeldelsesprocenten blandt ofre for hadforbrydelser er en lille smule højere end for de resterende ofre (46 pct. over for 40 pct.). Også svenske offerundersøgelser påviser, at anmeldelsestilbøjeligheden er lidt større for hadforbrydelser end for andre forbrydelser (Brå 2009).

6. Røveri 2008

Politiet registrerer anmeldte røverier efter gerningsstedets karakter: Bankrøveri, røveri mod forretninger, røveri mod offentlige kontorer, røveri mod tankstationer, røveri mod værditransporter og kassetterøveri. Dertil kommer en opsamlingskategori, 'røveri mod andre'. Røverier i denne kategori omtales hyppigt som 'gaderøverier', da det, som også påvist i en undersøgelse af de registrerede røverier, i vidt omfang drejer sig om røverier, der foregår på gaden og andre offentligt tilgængelige steder (Kyvsgaard, 2008). 'Røveri mod andre' har gennem mange år været den største kategori af røverier og har siden i hvert fald 1979 udgjort noget over halvdelen af samtlige anmeldte røverier, jf. figur 6.1.

Figur 6.1. Anmeldte røverier fordelt efter art, 1979-2008.¹

Samlet set er antallet af anmeldte røverier steget med 146 pct. fra 1979 til 2008, mens røveri mod andre er steget med 161 pct. Stigningen i antallet af anmeldte røverier mod andre har især været stor i sidste halvdel af 1990'erne samt i de allerseneste år.

Denne vækst i antallet af anmeldte røverier er ikke et unikt dansk fænomen, men noget der er set i en lang række europæiske lande (Westfelt, 2001), og sammenlignet med andre europæiske lande har udviklingen i Danmark ikke været speciel kraftig (Westfelt, 2001; European Sourcebook, 2006). Hvad denne udvikling beror på, er lidt usikkert, men inklusionen af spørgsmål om røveri i

¹ Statistiske oplysninger for perioden 1979-1989 stammer fra politiets årsrapporter, mens de øvrige stammer fra Danmarks Statistik. Kategorien 'røveri mod forretninger, tankstationer m.v.' omfatter også røverier mod offentlige kontorer. I løbet af perioden er der dannet særlige kategorier for røveri mod værditransporter og kassetterøverier. Disse små kategorier er lagt sammen med 'røveri mod andre'.

offerundersøgelsen vil på længere sigt kunne være med til at belyse, hvorvidt væksten i de registrerede røverier beror på ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden, ligesom der herigennem kan opnås nærmere information om udbyttet af røverierne, ofrenes alder m.v.

I 2008 oplyste 0,8 pct. af de adspurgte, at de havde været udsat for røveri inden for det seneste år. I undersøgelsesmateriale drejer det sig om kun 96 respondenter, hvorfor de følgende beregninger og konklusioner er behæftet med betydelig usikkerhed. Omregnet til befolkningstal svarer de 0,8 pct. det til omkring 32.900 personer (med 95 pct.'s sikkerhedsgrænser er det mellem 26.300 og 39.400 personer).

Af dem, der blev udsat for røveri, fik de fleste – 83 pct. – frarøvet noget, mens de resterende var udsat for forsøg på røveri. Langt de fleste røveriofre har været udsat for røveri én gang, nemlig 91 pct., mens 7 pct. har været udsat for det 2 gange og de resterende 3 eller flere gange. I gennemsnit har ofrene været udsat for 1,2 røverier inden for det seneste år. Sammenlignet med de øvrige lovovertrædelser, som offerundersøgelsen omfatter, er reviktimiseringsgraden relativ lav for røverier, hvilket er forventet, da røveri er en forholdsvis sjælden forbrydelse. Samlet set svarer det rapporterede antal røverier til ca. 39.000 på årsbasis.

6.1 RØVERIERNES DEMOGRAFI

Andelen af mænd og kvinder, der har været udsat for røveri inden for de seneste 12 måneder, er stort set lige store, jf. tabel 6.1. Det ses videre af tabellen, at det hovedsagligt er de helt unge, aldersgruppen 16-19 år, der er udsat for røveri, og at der er en nogenlunde jævnt faldende risiko for at blive udsat for røveri med stigende alder. De 16-19-årige har således en signifikant større risiko for at blive udsat for røveri end personer på 30 år og derover.

Tabel 6.1. Offerrapporterede røverier fordelt efter køn og alder på offeret, 2008.

	Mænd	Kvinder	I alt
16-19 år	3,3 %	1,6 %	2,5 %
20-24 år	0,9 %	1,3 %	1,1 %
25-29 år	2,1 %	1,0 %	1,5 %
30-49 år	0,4 %	0,5 %	0,5 %
50-74 år	0,6 %	0,8 %	0,7 %
Alle	0,9 %	0,8 %	0,8 %

Tabellen tyder umiddelbart også på, at de unge mænd oftere har været udsat for røveri end de unge kvinder, men det drejer sig om meget små tal, og disse forskelle mellem kønnene er ikke statistisk signifikant.

Tabel 6.2. Offerrapporterede røverier fordelt efter antal aktive gerningspersoner, 2008.

	Andel
1 person	47 %
2 personer	30 %
3 personer	10 %
4 personer	5 %
5 personer el. flere	8 %
I alt	100 %

Af tabel 6.2 fremgår, at røveriet i omkring halvdelen af tilfældene er udført af én person, mens der i 45 pct. af tilfældene var to til fire personer, som begik røveriet. I de resterende 8 pct. af røverierne var der fem eller flere personer om at begå det.

Mere end halvdelen af gerningspersonernes alder er under 25 år, jf. tabel 6.3, og kun få gerningspersoner er vurderet til at være 40 år eller derover. I de tilfælde, hvor der har været flere gerningspersoner, er der spurgt om alderen på den mest aktive gerningsperson.

Tabel 6.3. Offerrapporterede røverier fordelt efter alder på den mest aktive gerningspersons, 2008.*

	Andel
Under 15 år	7 %
15-24 år	48 %
25-39 år	36 %
40-64 år	9 %
I alt	100 %

* Andelen af 'Ved ikke' og ikke besvarede er forholdsvis stor for spørgsmålet om gerningspersonens alder, 27 pct. Disse uoplyste er ikke medtaget i tabellen.

I tabel 6.4 er relationen mellem ofrenes og gerningspersonernes køn belyst. Det fremgår heraf, at det i langt overvejende grad var mænd, som var gerningspersoner til røverierne, idet de står for tæt ved ni ud af ti af røverierne. Oftest er ofrene for mændenes røverier en anden mand, og det er statistisk signifikant sjældnere, at mænd begår røveri mod kvinder. Umiddelbart vurderet begår kvinder hyppigere røveri mod andre kvinder frem for mod mænd, men tallene er her så små, at forskellen ikke er signifikant.

Tabel 6.4. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofres og gerningspersoners køn, 2008.*

Køn		Andel
<i>OFFER</i>	<i>GERNINGSPERSON</i>	
Mand	Mand	53 %
Mand	Kvinde	3 %
Kvinde	Mand	35 %
Kvinde	Kvinde	10 %
Alle		101 %

* Andel 'Ved ikke' og ikke besvarede er ganske høj for spørgsmålet om gerningspersonens køn, 26 pct.

6.2 KARAKTERISTIKA VED RØVERIERNE

Langt den største del af ofrene kendte ikke på forhånd gerningspersonen, der begik røveri mod dem, jf. tabel 6.5. Mindre end hvert tiende offer kendte gerningspersonen af navn eller udseende eller på anden vis. Det er især bemærkelsesværdigt, at røveriet yderst sjældent er begået af en nær bekendt, også selv om denne ikke tidligere er ven eller kammerat. Dette er sket i mindre end ét ud af hundrede tilfælde.

Tabel 6.5. Offerrapporterede røverier fordelt efter offerets kendskab og relation til gerningspersonen, 2008.

	Andel
Ukendt	92 %
En man kun kender af navn/udseende	3 %
En fjernere bekendt, som man har haft lidt kontakt med	3 %
En nær bekendt ((tidligere) ven/kammerat, klassekammerat)	0,8 %
Anden kendt person	2 %
I alt	100 %

Dette er især bemærkelsesværdigt set i forhold til, at hvert fjerde røveri er begået i en privat bolig, jf. tabel 6.6. Hvorvidt det er offerets egen bolig er ikke muligt at sige, men i hvert fald kan de relativt mange røverier i private hjem sammenholdt med, at offeret sjældent kender gerningspersonen, og at offeret har været alene i halvdelen af disse tilfælde, tyde på, at gerningspersonen i forbindelse med en del af disse røverier uberettiget har skaffet sig adgang til det private område. Det kan på denne baggrund overraske, at disse røverier ikke opleves som alvorligere end andre, jf. herom senere.

Tabel 6.6. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningsstedets karakter, 2008.

	Andel
I eller i tilknytning til offentlige transportmidler	7 %
Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler osv.)	4 %
Udendørs på andre offentlige tilgængelige områder	31 %
Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker osv.)	24 %
Privat bolig	25 %
Udlandet	7 %
Andet sted	2 %
I alt	100 %

Ved siden af røverier i private hjem er der yderligere 24 pct. af røverierne, som også er begået indendørs, men på offentligt tilgængelige steder. En del af disse røverier kan tænkes at angå en anden kategori af røverier end 'røveri mod andre', jf. det tidligere, idet der også her vil være inkluderet røverier mod forretninger, tankstationer el.lign. steder. Eftersom der ikke er inkluderet

spørgsmål om, hvorvidt røveriet er udført i relation til personens arbejde, er det ikke muligt at sige, i hvilket omfang disse røverier er rettet mod privatpersoner eller mod forretninger m.v.

I øvrigt fremgår det af tabel 6.6, at de fleste øvrige røverier er foregået udendørs på offentlige tilgængelige steder, men dog forholdsvis sjældent på meget øde steder. En mindre andel af røverierne – 7 pct. – blev begået i forbindelse med offentlige transportmidler, og en tilsvarende andel er foregået, mens offeret var i udlandet.

Tabel 6.7. Offerrapporterede røverier fordelt efter antal tilstedeværende i gerningsøjeblikket og antal ofre, 2008.

	Andel	<i>Heraf andel hvor alle blev udsat for røveri</i>	<i>Heraf andel hvor kun offer blev udsat for røveri</i>
Nej, var alene	60 %	-	-
Sammen med 1-2 personer	32 %	26 %	70 %
Sammen med 3 pers. el. flere	8 %	29 %	43 %
I alt	100 %	26 %	65 %

I 60 pct. af røverierne har offeret været alene, jf. tabel 6.7, og under de fleste af de øvrige røverier sammen med 1-2 andre personer. I sidstnævnte tilfælde er det i hovedparten af sagerne kun respondenterne, der blev udsat for røveri, mens det er tilfældet i under halvdelen af de sager, hvor der var flere end to andre til stede. Det er forholdsvis sjældent, at alle dem, offeret var sammen med på gerningstidspunktet, blev røvet.

6.3 RØVERI SOM HADFORBRYDELSE

Ligesom tilfældet er for voldsforbrydelser er der også for røverier spurgt, om de menes at være motiveret af racisme eller homofobi. Tabel 6.8 viser, hvor stor en andel af ofrene der mener, dette har været tilfældet.

Tabel 6.8. Offerrapporterede røverier fordelt efter om røveriet menes at være motiveret af racisme eller homofobi, 2008.

	Racisme	Homofobi
Ja, helt sikkert	4 %	0 %
Ja, måske	5 %	4 %
Nej	91 %	96 %
I alt	100 %	100 %

Såfremt de, der mener, at dette måske har været tilfældet, inkluderes, er det knapt hvert tiende røveri, der er motiveret af racisme, mens 4 pct. er motiveret af homofobi.

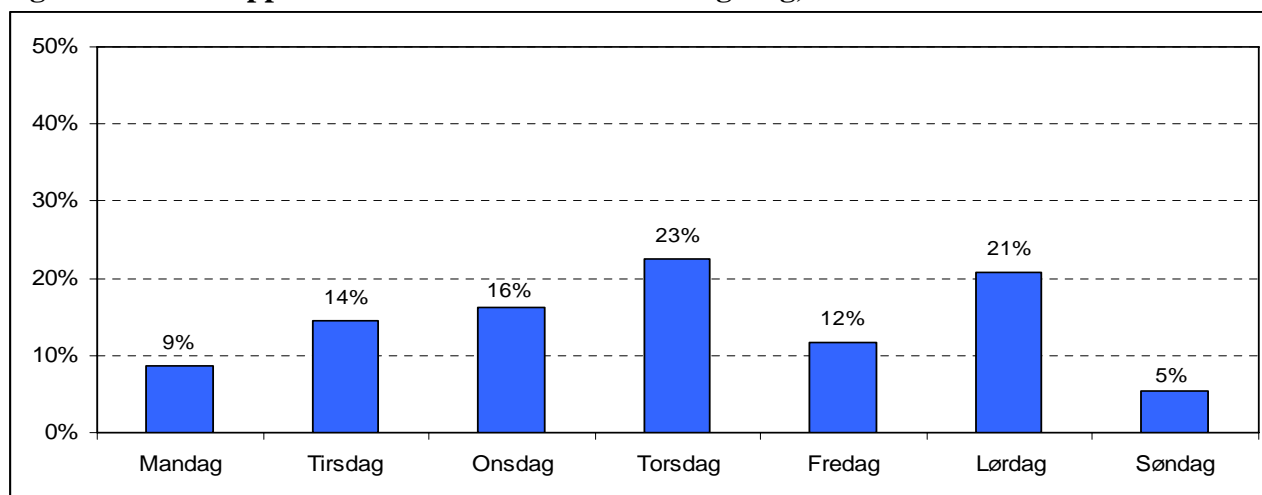
Der er ikke nogen nævneværdige forskelle mellem kønnene angående deres hyppighed til at angive enten racisme eller homofobi som årsag til volden. Derimod er der en tendens til, at lidt færre af

dem, der ser røveriet som en hadforbrydelse, har anmeldt røveriet, idet det drejer sig om 56 pct. mod i øvrigt 72 pct. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant.

6.4 HVORNÅR SKER RØVERIERNE

Der er ingen måned på året, der markerer sig som markant 'farlig' eller som markant 'fredelig' med hensyn til at blive udsat for røveri.

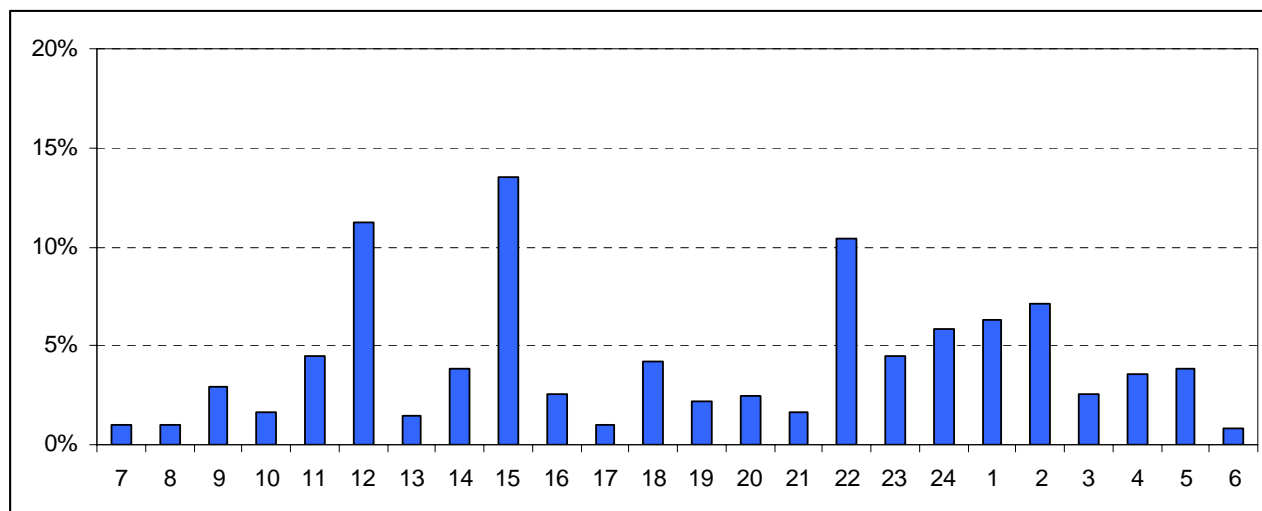
Figur 6.2. Offerrapporterede røverier fordelt efter ugedag, 2008.

I en undersøgelse af registrerede røverier mod andre ses en tydelig tendens til, at røverier hober sig op fredag og lørdag (Kyvsgaard, 2008). Også de offerrapporterede røverier er skævt fordelt i ugens løb, men uden det samme klare mønster, jf. figur 6.2. Søndag og mandag er de dage, hvor der er begået færrest røverier, mens over halvdelen af røverierne finder sted tirsdag til torsdag. Lørdag bliver der også begået en forholdsvis stor del af røverierne, men fredag er ikke, som i undersøgelsen af de registrerede røverier, en dag, hvor der begås særligt mange røverier.

Figur 6.3 viser, at der ligeledes er en skævdeling af røverierne med hensyn til tidspunkt på døgnet, hvor de blev begået. Særligt mange røverier er begået omkring klokken 12, klokken 15 og klokken 22. Over en tredjedel af røverierne angives at være begået i løbet af disse tre timer. Det kan dog ikke udelukkes, at det hænger sammen med vanskeligheder ved at huske det nøjagtige klokkeslæt for røveriet, hvorfor 'midt på dagen' kan blive til klokken 12 og 'om eftermiddagen' til kl. 15. Figuren viser også, svarende til de registrerede røverier, at relativt mange røverier bliver begået i de senere aftenstimer og om natten. Den mest fredelige fjerdedel af døgnet er mellem 4.30 og 10.30, hvor 11 pct. af røverierne fandt sted.

Figur 6.3. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningstidspunkt på døgnet, 2008.

6.5 RØVERIERNES GROVHED OG ALVORLIGHED

I langt de fleste røverisager er ofret alene blevet truet, idet kun 6 pct. af røveriofrene angiver, at de er blevet slået og sparket i forbindelse med røveriet, jf. tabel 6.9. De, der er blevet slået og sparket, er spurgt, om dette har medført synlige skader eller mærker, hvilket langt de fleste oplyser, at det har. I hovedparten af tilfældene drejer skaderne sig dog alene om blå mærker. Videre har ca. hvert tredje offer søgt læge som følge af de skader, røveriet har forårsaget.

Tabel 6.9. Offerrapporterede røverier fordelt efter vold, skader og lægebehandling blandt ofrene, 2008.

	Ja	Nej	I alt
Slået eller sparket	6 %	94 %	100 %
Synlige skader eller mærker	5 %	95 %	100 %
Lægebehandling af skader eller mærker	2 %	98 %	100 %

Der er også spurgt til, om der er forekommet våben eller redskab i forbindelse med røveriet, og i godt hver femte røveriepisode er dette tilfældet, jf. tabel 6.10, hvilket stort set svarer til forholdene for voldsepisoderne.

Tabel 6.10. Offerrapporterede røverier fordelt efter anvendelse af våben, 2008.

	Andel
Ja, anvendt	11 %
Ja, truet med	10 %
Nej	79 %
I alt	100 %

Mens der for voldsspørgsmålene alene er spurgt om anvendelse af våben, er der her videre spurgt om, hvorvidt våbenet reelt er brugt, eller om der kun er truet med det. Svarene på spørgsmålet tyder

dog på, at spørgsmålet kan misforstås, da godt halvdelen af dem, der siger, at gerningspersonen har haft et våben, siger, at dette våben har været anvendt. Det er en meget større andel end forventet, og videre viser det sig, at kun i hvert femte af de tilfælde, hvor der ifølge offeret er anvendt våben, betragter offeret episoden som meget alvorlig. Der er heller ikke oplyst om lægebehandling i disse tilfælde. Samtidig er der flere af de personer, der oplyser, at de er truet med et våben eller redskab, der ikke oplyser om arten af våben eller redskab. Også det kan skabe mistanke om, at spørgsmålet er misforstået, således at angivelsen af omfanget af våben muligvis er overdrevet. Offerundersøgelsen vedrørende 2009 vil antagelig kunne kaste lys over dette.

Tabel 6.11. Offerrapporterede røverier fordelt efter arten af våben, 2008.

	Ja	Nej	I alt
Skydevåben	2 %	98 %	100 %
Kniv	8 %	92 %	100 %
Slagvåben	5 %	95 %	100 %
Andre våben	3 %	97 %	100 %

Som tabel 6.11 viser, er det oftest kniv, der er forekommet i de røveriepisoder, hvor der er anvendt eller truet med våben eller redskab. Dette er sket i 8 pct. af røverierne, mens der i 5 pct. af sagerne har været slagvåben til stede og i 3 pct. andet våben eller redskab såsom flaske eller sten. Skydevåben er den type våben, der mest sjældent er anvendt. Som nævnt i det tidligere, er der ikke i alle tilfælde, hvor personen er truet med et våben, oplyst om våbenets karakter, hvorfor summen af røveriepisoder med våben er større end summen af arten af våben.

Tabel 6.12. Offerrapporterede røverier fordelt efter offerets vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008.

	Andel
Meget alvorlig	19 %
Ret alvorlige	34 %
Ikke særlig alvorlig	43 %
I alt	100 %

På trods af, at der indgår våben eller redskab i godt hvert femte røveri, er det alligevel kun hvert tyvende offer – 5 pct. – der har følt sig i livsfare under røveriet. I de episoder, hvor der ifølge offeret direkte er anvendt et våben eller et redskab, har 30 pct. følt sig i livsfare.

Tabel 6.13. Offerrapporterede røverier fordelt efter offerets vurdering af hændelsen som kriminel eller ej, 2008, pct.

	Andel
En kriminel handling	89 %
En forkert, men ikke kriminel handling	4 %
Bare noget der sker	7 %
I alt	100 %

Det er mindre end hvert tyvende offer, der vurderer røveriet som meget alvorlig, jf. tabel 6.12. En tredjedel mener, at det har været 'ret alvorligt, mens 43 pct. ikke synes, at det har været særligt alvorligt. Denne fordeling er overraskende nok den samme, uanset om der er forekommet våben eller ej, og uanset om våbenet er blevet anvendt eller ej.

Selv om relativt mange af ofrene ikke synes, at røveriet har været så alvorligt, så er det alligevel ni ud af ti, som har betragter det, de har været udsat for, som en kriminel hændelse, jf. tabel 6.13. Kun ganske få personer, ser røverihændelsen som enten en forkert, men ikke kriminel handling, eller som 'bare noget, der sker'.

Tabel 6.14. Offerrapporterede røverier fordelt efter offerets vurdering af, i hvilket omfang hændelsen har påvirket dem og deres liv, 2008, pct.

	Andel
Påvirket i meget høj grad	6 %
Påvirket i temmelig høj grad	4 %
Påvirket en del	14 %
Påvirket i ringe grad	23 %
Slet ikke påvirket	54 %
I alt	100 %

Lidt overraskende viser undersøgelsen, at kun ganske få af ofrene synes, at røveriepisoden har påvirket dem og deres liv på markant vis, jf. tabel 6.14. Sammenlagt mener 10 pct. af ofrene, at det har påvirket dem i meget eller temmelig høj grad. Hver syvende mener, at det har påvirket dem 'en del', og knap hver fjerde mener, at det har påvirket dem 'lidt'. Mere end halvdelen oplyser, at det slet ikke har påvirket dem. Selv om røveri almindeligvis betragtes som en meget alvorlig forbrydelse, synes det således ikke at være den mest udbredte opfattelse blandt ofrene.

6.6 ALKOHOL OG STOFFER

Ofrene mener, at knap hver fjerde gerningsperson har været påvirket af alkohol eller andre stoffer, jf. tabel 6.15, og hver tyvende gerningsperson menes at være meget alkoholpåvirket. Med hensyn til ofrene oplyser hver tiende, at de var påvirkede af alkohol, og nogle ganske få – 0,9 pct. – var ifølge dem selv påvirket af andet end alkohol, da røveriet skete.

Tabel 6.15. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningspersoners og ofres påvirkning af alkohol eller andet, 2008, pct.

	Gerningsperson	Offer
Meget påvirket af alkohol	5 %	4 %
Påvirket af alkohol	6 %	6 %
Påvirket af andet	12 %	0,9 %
Ikke påvirket	77 %	89 %
I alt	100 %	100 %

Når ofrenes og gerningspersonernes tilstand i forbindelse med røveriet sammenholdes, jf. nedenstående tabel, ses det, at ingen af dem har været påvirket under næsten tre fjerdedele af røverierne, mens knapt hvert tiende røveri har indebåret en situation, hvor begge parter har været påvirkede.

Tabel 6.16. Offerrapporterede røverier fordelt efter forholdet mellem ofres og gerningspersoners påvirkning af alkohol eller andet, 2008, pct.*

		<i>Gerningsperson</i>			I alt
		Påvirket af alkohol	Påvirket af andet	Ikke påvirket	
<i>Offer</i>	Påvirket af alkohol	5 %	4 %	4 %	13 %
	Påvirket af andet	0 %	0 %	1 %	1 %
	Ikke påvirket	5 %	8 %	72 %	86 %
I alt		11 %	12 %	78 %	100 %

* En del respondenter har svaret 'ved ikke' eller har nægtet at svare på spørgsmålet om gerningspersonens påvirkethed, hvorfor fordelingen af ofre i forhold til påvirkethed ikke helt svarer til det, der fremgår af tabel 6.15 ovenfor.

6.7 UDBYTTE

Det mest almindelige mål for røveriet er rede penge, jf. tabel 6.17. 44 pct. af ofrene angiver således, at de har fået frastjålet penge, pung eller tegnebog. I omkring hver tiende tilfælde er offeret frarøvet Dankort eller andet kreditkort. Tilsvarende størrelsesorden finder vi for tyveri af taske, mobiltelefon, Ipods eller andet elektronisk udstyr, tøj og/eller sko og/eller smykker og lignende. Kun i få tilfælde er der stjålet transportmidler i form af cykel, knallert mv. Kategorien 'andet' dækker bl.a. genstande som haveredskaber, fliser, golfkølle, rideudstyr og biludstyr.

Tabel 6.17. Offerrapporterede røverier fordelt efter art af genstande som ofrene blev frarøvet, 2008, pct.

	Ja	Nej	I alt
Penge/pung/tegnebog	44 %	56 %	100 %
Dankort/andet kreditkort	11 %	89 %	100 %
Taske	12 %	88 %	100 %
Mobiltelefon	12 %	88 %	100 %
Ipods eller andet elektronisk udstyr	10 %	90 %	100 %
Tøj/sko	10 %	90 %	100 %
Smykker/ure/briller	14 %	86 %	100 %
Cykel/knallert/andet transportmiddel	4 %	96 %	100 %
Andet	10 %	90 %	100 %

De fleste ofre – 59 pct. – fik frarøvet én genstand eller én form for genstand, jf. kategorierne i tabel 6.17. Hver tiende fik frarøvet to genstande, mens 12 pct. fik frarøvet tre genstande eller mere.

I 69 pct. af de røveriepisoder, hvor offeret har fået frataget noget, vurderer offeret det frarøvede til at have en værdi på mindst 2.000 kr., jf. tabel 6.18., mens der i knap hver fjerde episode er frarøvet for under 1.000 kr. Gennemgående ligger estimeringen af det frarøvedes værdi højere i offerundersøgelsen end i undersøgelsen af de politiregistrerede røverier (Kvsgaard, 2008).

Tabel 6.18. Offerrapporterede røverier fordelt efter Hvor meget blev der frarøvet for i forbindelse med røverierne, 2008, pct.

	Andel
0-499 kr.	13 %
500-999 kr.	10 %
1.000-1.999 kr.	8 %
2.000-4.999 kr.	35 %
5.000-9.999 kr.	18 %
10.000 kr. og derover	16 %
I alt	100 %

6.8 OFRENES REAKTION PÅ RØVERIERNE

Langt de fleste røverier anmeldes til politiet. Det er således 71 pct. af de røverier, der er omfattet af undersøgelsen, hvor enten offeret selv eller en anden har anmeldt forholdet til politiet.

Tabel 6.19. Offerrapporterede røverier fordelt efter anmeldelse og vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008, pct.

	Ikke-anmeldt	Anmeldt	I alt
Meget alvorlig	28 %	72 %	100 %
Ret alvorlig	28 %	72 %	100 %
Ikke særlig alvorlig	31 %	69 %	100 %
I alt	29 %	71 %	100 %

Bemærkelsesværdigt er det, at anmeldelsestilbøjeligheden ikke hænger sammen med, hvor alvorlig offeret anser røverihændelsen for at være, jf. tabel 6.19. Anmeldelsesprocenten er stort set den samme, uanset offerets oplevelse af røveriet.

Som påpeget, jf. tabel 6.13 ovenfor, ser langt de fleste røveriofre episoden som en kriminel handling. De meget få, der ikke ser det som en kriminel handling, indebærer, at det ikke er muligt at se en klar sammenhæng mellem vurderingen af handlingen og anmeldelsestilbøjeligheden.

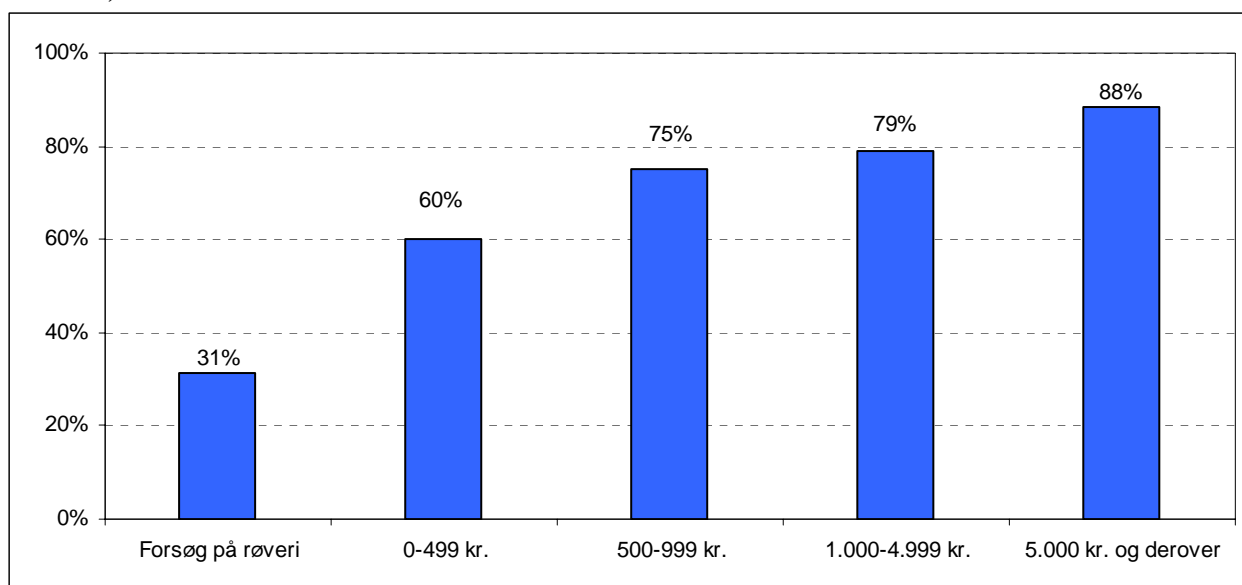
Anmeldelsestilbøjeligheden varierer med offerets opfattelse af røveriet, idet der er færre af dem, der ikke synes, episoden har påvirket dem, der anmelder sagen til politiet, i forhold til dem, der synes, at den i en eller anden grad har påvirket dem, jf. tabel 6.20. Forskellen er statistisk signifikant.

Tabel 6.20. Offerrapporterede røverier fordelt efter anmeldelse og offerets vurdering af om det har påvirket dem og deres liv, 2008, pct.

	Ikke-anmeldt	Anmeldt	I alt
I meget høj/høj grad	20 %	80 %	100 %
I nogen/lille grad	19 %	81 %	100 %
Slet ikke	37 %	63 %	100 %
I alt	29 %	71 %	100 %

Anmeldelsestilbøjeligheden hænger endvidere sammen med det økonomiske tab ved røveriet, jf. figur 6.4. De, der alene har været udsat for forsøg på røveri, er således klart mindre tilbøjelige til at anmelde røveriet til politiet end dem, der har lidt et økonomisk tab. Derudover viser figuren en tydelig tendens til stigende anmeldelsestilbøjelighed med øget økonomisk tab.

Figur 6.4. Andelen af røveriofre der har anmeldt røveriet til politiet i forhold til udbyttet af røveriet, 2008.

Politiet har øjensynligt kun opklaret ganske få af de sager, der er anmeldt. Ifølge ofrene drejer det sig om 12 pct. Denne procentandel er betydeligt lavere end den, kriminalstatistikken oplyser om, idet det i 2008 var 39 pct. af de anmeldte røverier, der førte til en sigtelse. Denne diskrepans kan enten bero på, at ofrene ikke altid har kendskab til sagens videre forløb, eller at sigtelsesprocenten for røveri varierer betydeligt med røveriets karakter, således at røverier mod private, som er den form, der primært oplyses om gennem en offerundersøgelse, relativt sjældent fører til en sigtelse.

7. Tvangssamleje og forsøg herpå

Offerundersøgelsen omfatter fra og med 2008 spørgsmål om udsathed for tvangssamleje. Spørgsmålet lyder: “Kan du fortælle mig, om du inden for de seneste 5 år har været udsat for, at en mand ved brug af vold eller trusler om vold har forsøgt at tvinge dig til eller rent faktisk har tvunget dig til samleje?” Her er valgt at anvende termen ‘tvangssamleje’ om det, kvinderne angiver at have været udsat for, idet det er usikkert, i hvilket omfang der reelt er tale om voldtægt i juridisk forstand.

Et spørgsmål om tvangssamleje er også indgået i tidligere danske offerundersøgelser, men da spørgsmålene i disse undersøgelser samt undersøgelseskonteksten ikke uden videre er sammenlignelige, vil der kun i begrænset omfang blive sammenlignet med tidligere undersøgelser. Der henvises i øvrigt til omtalen heraf i rapporten “Vold og overgreb mod kvinder” (Balvig & Kyvsgaard, 2006c), som er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside.

På spørgsmålet om tvangssamleje inden for de seneste 5 år svarer 0,7 af kvinderne i 2008 bekræftende. Det svarer til cirka 15.000 kvinder (med 95 pct.’s sikkerhedsgrænser drejer det sig om mellem 10.600 og 19.400 kvinder). I undersøgelsesmaterialet drejer det sig om kun 43 respondenter, hvilket indebærer, at konklusionerne i det følgende er behæftet med betydelig usikkerhed.

For mere end halvdelen – 62 pct. – af de kvinder, der angiver, at de har været udsat for tvangssamleje, drejer det sig alene om forsøg, mens det i de resterende tilfælde er tale om fuldbyrdet tvangssamleje. Andelen af kvinder, der er blevet udsat for forsøg på eller fuldbyrdet tvangssamleje inden for det seneste år er på 0,06 pct., svarende til cirka 1.300 kvinder (med 95 pct.’s sikkerhedsgrænser ligger antallet mellem 0 og 2.500 kvinder). Da det er meget få, der har været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for det seneste år, angår de følgende analyser alle, der har været udsat herfor inden for den seneste 5-årige periode. Begrebet ‘tvangssamleje’ dækker i det følgende både fuldbyrdet tvangssamleje og forsøg herpå.

Størstedelen af ofre – 81 pct. – er blevet udsat for tvangssamleje én gang i løbet af en fem års periode, mens 7 pct. er blevet udsat 2-3 gange og 12 pct. fire eller flere gange.

Udviklingen i tvangssamlejer i Danmark er særskilt behandlet og belyst andetsteds (Balvig m.fl., 2009).

7.1 OFRE OG GERNINGSMÆND

Ofrene for tvangssamleje er relativt unge, idet næsten en fjerdedel var under 18 år, og to tredjedele var under 30 år på gerningstidspunktet. De yngste ofre var 14 år, mens den ældste var 63 år. Generelt var få af ofrene over 50 år. Gennemsnitsalderen på ofrene på gerningstidspunktet var 27 år.

Tabel 7.1. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter offerets og gerningspersonens alder, 2008, pct.

<i>Offerets alder</i>	<i>Gerningspersonens alder</i>			I alt
	15-24 år	25-39 år	Over 39 år	
Indtil 24 år	20 %	37 %	2 %	59 %
25-39 år	5 %	17 %	5 %	27 %
40 år og derover	0 %	0 %	15 %	15 %
I alt	24 %	54 %	22 %	100 %

Forholdet mellem ofrenes og gerningsmandens alder fremgår af tabel 7.1. Der er en tydelig sammenhæng, idet de yngre gerningsmænd primært har tvunget eller forsøgt at tvinge yngre kvinder til samleje, mens det for ældre gerningsmænd typisk er mere modne kvinder.

Tabel 7.2. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter offerets kendskab og relation til gerningsmanden, 2008, pct.

	Andel
Ukendt	48 %
Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste	19 %
En tidligere ægtefælle/samlever/kæreste. Tvangssamleje begået inden forholdets ophør	5 %
En tidligere ægtefælle/samlever/kæreste. Tvangssamleje begået efter forholdets ophør	7 %
En (tidligere) ven/kammerat	7 %
Anden bekendt	16 %
I alt	100 %

I knap halvdelen af tilfældene kendte ofrene ikke gerningsmanden, jf. tabel 7.2. I de fleste af de øvrige tilfælde er gerningsmanden en nuværende eller tidligere partner, og i disse tilfælde er langt de fleste tvangssamlejer begået under samlivet. Dette står i modsætning til det, der er fundet i en tidligere undersøgelse, hvor tvangssamleje under samlivet er rapporteret relativt sjældent sammenlignet med tvangssamleje begået af en tidligere partner (Balvig og Kyvsgaard, 2006c).² I øvrigt tyder undersøgelsen ikke på, at der er mange såkaldte kontakttvangssamlejer, dvs.

² I denne tidligere undersøgelse er der ikke skelnet mellem, hvorvidt tvangssamlejer, der er begået af en tidligere partner, blev begået før eller efter forholdets opløsning.

tvangssamlejer, hvor offer og gerningsmand kort forinden har mødt hinanden, fx på et værtshus eller gennem internettet. De fleste af de tvangssamlejer, der er begået af en 'anden bekendt', er begået af nogen, som kvinden har kendt mere end 24 timer.

I undersøgelsen er der også spurgt, om samme gerningsmand tidligere har truet kvinden med eller faktisk gennemført tvangssamleje. Det er sket for 30 pct. af ofrene, og det er – som det kan forventes – først og fremmest tilfældet for dem, hvor gerningsmanden er en partner.

7.2 GERNINGSSTED OG -TIDSPUNKT

En tredjedel af tvangssamlejerne er foregået i ofrets bolig, herunder fælles bolig, jf. tabel 7.3, mens yderligere knap hver femte er foregået i gerningsmandens bolig. Yderligere nogle enkelte tvangssamlejer er foregået i anden privat bolig, hvilket indebærer, at sammenlagt noget mere end halvdelen af tvangssamlejerne er foregået i en privat bolig. Knap en tredjedel er foregået udendørs på offentligt tilgængelige steder som gader og parker. Enkelte af tvangssamlejerne har fundet sted i udlandet.

Tabel 7.3. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter gerningsstedets art, 2008, pct.

	Andel
Egen bolig	33 %
Gerningsmandens bolig	18 %
Anden privat bolig	7 %
Offentligt tilgængeligt sted såsom gade, park mv.	31 %
Andet offentligt tilgængeligt sted	6 %
Udlandet	4 %
I alt	100 %

Der er yderligere spurgt, om tvangssamlejet har fundet sted i forbindelse med udførelse af arbejdet. Det viser sig kun at være sket i ganske enkelte tilfælde. Endvidere er der spurgt, om tvangssamlejet er foregået i forbindelse med en privatfest eller en tur i byen. Dette er tilfældet for knapt hver fjerde tvangssamleje – 23 pct.

Tabel 7.4. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter andel ofre og gerningspersoner påvirket af alkohol eller andet, 2008.

	<i>Gerningspersonen påvirket af alkohol og/eller andet</i>			
	Ja, påvirket af alkohol og evt. andet	Nej, ikke påvirket	Ved ikke	I alt
<i>Offer påvirket</i>				
Ja, påvirket af alkohol og/eller andet	19 %	12 %	14 %	44 %
Nej, ikke påvirket	9 %	40 %	7 %	56 %
I alt	28 %	51 %	21 %	100 %

I forlængelse heraf ses af tabel 7.4 andelen af henholdsvis ofre og gerningsmænd, der var påvirkede i gerningsøjeblikket. Dette er baseret på ofrenes opfattelse, og ifølge dem var de hyppigere end gerningsmanden påvirkede. Der er dog en del tilfælde – andel ‘ved ikke’ – hvor offeret ikke har en klar opfattelse af, om gerningsmanden har været påvirket eller ej. I øvrigt ses af tabellen, at den hyppigste situation er den, hvor hverken offer eller gerningsmand var påvirket.

Tidsmæssigt er næsten halvdelen af tvangssamlejerne foregået torsdag til lørdag, og 61 pct. af dem er foregået mellem kl. 21 om aftenen og kl. 5 om morgenen. Der er tendens til, at lidt flere tvangssamlejer er begået i sommermånederne, men tallene er små, hvorfor tendensen er usikker.

7.3 TVANGSSAMLEJETS GROVHED OG ALVORLIGHED

Godt hvert femte offer, 22 pct., har fået synlige skader eller mærker som følge af tvangssamlejet eller forsøg herpå, og 7 pct. blev lægebehandlet for disse skader eller mærker, jf. tabel 7.5. Skaderne var oftest blå mærker eller hudafskrabninger, men i enkelte tilfælde var der tale om egentlige sår.

Tabel 7.5. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter omfang af skader og lægebehandling, 2008, pct.

	Ja	Nej	I alt
Synlige skader eller mærker	22 %	78 %	100 %
Lægebehandling af skader eller mærker	7 %	93 %	100 %

I godt hvert tiende tvangssamlejetilfælde – 12 pct. – er der anvendt våben eller redskab. Det drejer sig i lang de fleste tilfælde om kniv. I cirka hvert femte tilfælde, hvor der er brugt våben eller redskab, drejer det sig om redskaber som flaske eller sten. Våben eller redskab har i lige høj grad været anvendt ved forsøg på tvangssamleje som ved de fuldbyrdede tvangssamlejer.

Der er endvidere spurgt, om offeret mener, at der er anvendt bedøvende middel, sovemiddel eller andet, som gjorde, at offeret ikke vidste, hvad der foregik. 13 pct. af ofrene er helt sikre på, at det er tilfældet, mens yderligere 5 pct. siger, at det måske var tilfældet. Det er alene ved forsøg på tvangssamleje, brug af bedøvelsesmiddel omtales.

Der berettes om relativt få gruppetvangssamlejer. I 98 pct. af tvangssamlejerne er der således “kun” tale om én gerningsmand, mens der i de resterende tilfælde har været flere.

Hvert tredje offer har følt sig i livsfare under tvangssamlejet. Også det angår i lige høj grad dem, der har været udsat for forsøg på tvangssamleje som fuldbyrdet tvangssamleje, men det er først og fremmest i de tilfælde, hvor der er anvendt våben eller redskab, kvinden har følt sig i livsfare

Tabel 7.6. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter offerets vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008, pct.

	Andel
Meget alvorlig	60 %
Ret alvorlig	35 %
Ikke særlig alvorlig	5 %
I alt	100 %

I langt de fleste tilfælde vurderes tvangssamlejet som meget alvorlig, jf. tabel 7.6, idet 95 pct. af kvinderne ser tvangssamlejet som enten meget eller ret alvorlig. I de få tilfælde, hvor kvinderne ikke vurderer hændelsen som alvorlig, er der tale om forsøg på tvangssamleje. Der er endvidere tendens til, at især sager med anvendelse af våben betragtes som meget alvorlige, men tallene er meget små, så forskellen er ikke statistisk signifikant.

Tabel 7.7. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter offerets vurdering af hændelsen som kriminel eller ej, 2008, pct.

	Andel
En kriminel handling	74 %
En forkert, men ikke kriminel handling	24 %
Bare noget der sker	2 %
I alt	100 %

De fleste ofre er heller ikke i tvivl om, at hændelsen var kriminel, jf. tabel 7.7. Næsten tre ud af fire ofre ser på hændelsen på denne måde, og det gælder i lige høj grad forsøg på tvangssamleje som fuldbyrdet tvangssamleje. I alle de tilfælde, hvor der har været anvendt våben eller redskab, vurderes handlingen som kriminel, ligesom det er tilfældet i alle de sager, hvor kvinden har følt sig i livsfare.

Tabel 7.8. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter offerets vurdering af om hændelsen har påvirket dem og deres liv, 2008, pct.

	Andel
Påvirket i meget høj grad	33 %
Påvirket i temmelig høj grad	7 %
Påvirket en del	17 %
Påvirket i ringe grad	21 %
Slet ikke påvirket	21 %
I alt	100 %

Mens der som nævnt er ganske få af dem, der har været udsat for røveri, der synes, at hændelsen har påvirket dem og deres liv, så er sagen en noget anden, når det drejer sig om tvangssamleje, jf. tabel 7.8. En tredjedel af ofrene mener, at det har påvirket dem i meget høj grad, og yderligere en lille fjerdedel synes, det har påvirket dem i temmelig høj grad eller en del. Godt en femtedel føler sig påvirket i mindre eller ringe grad, mens tilsvarende godt en femtedel mener, at det slet ikke har

påvirket dem. Der er tendens til, at især dem, der har været udsat for fuldbyrdet tvangssamleje, er meget påvirkede af hændelsen, og alle, der har følt sig i livsfare, er blevet påvirket i en eller anden grad af det, de har været udsat for. Alle, der har været udsat for væbnet tvangssamleje eller forsøg herpå, føler sig påvirkede i meget høj grad af hændelsen.

7.4 ANMELDELSE TIL POLITIET

Mens røverierne i langt de fleste tilfælde er anmeldt til politiet, er det meget sjældnere tilfældet for tvangssamleje. Det er kun omkring hver fjerde tvangssamleje – 24 pct. – der er anmeldt til politiet, og i en del tilfælde er det ikke kvinden selv, der har anmeldt sagen til politiet.

Der er en klar, statistisk signifikant sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjelighed og relationen til gerningsmanden, idet tvangssamleje begået af en ukendt gerningsmand i meget højere grad anmeldes end tvangssamlejer begået af en kendt – 43 pct. i forhold til 9 pct. I intet tilfælde er der anmeldt et partnertvangssamleje. I modsætning til, hvad der kunne forventes, er det derimod ikke primært de fuldbyrdede tvangssamlejer, der anmeldes til politiet, men faktisk i lidt højere grad forsøgene på tvangssamleje. Der er heller ingen sammenhæng mellem hverken anmeldelsestilbøjeligheden og offeret vurdering af handlingens alvorlighed eller offerets vurdering af, om hændelsen har påvirket hende. Det synes således først og fremmest at være relationen til gerningsmanden, der influerer på kvindens tilbøjelighed til at gå til politiet.

På et spørgsmål om, hvorfor tvangssamlejet ikke er anmeldt til politiet, er det dog forholdsvis sjældent, at kvinden begrundes dette med kendskabet til gerningsmanden. Det gør mindre end hver tiende af de kvinder, der ikke har anmeldt. Det sker lidt hyppigere, at kvinden begrundes manglende anmeldelse med, at det ikke er sket på grund af hensyn til børn. Muligvis drejer det sig om fælles børn. Den hyppigste begrundelse for ikke at anmelde er dog, at offeret selv føler skyld i det skete. Dette oplyser godt hver femte af de kvinder, som ikke har anmeldt. Dertil kommer omkring 10 pct. af sagerne, hvor begrundelsen for ikke at anmelde er frygt, samt ca. 10 pct., hvor det begrundes med, at kvinden ikke forventer, at politiet vil kunne opklare sagen. Ifølge de kvinder, der har anmeldt sagen til politiet, er det da også sjældent, at politiet har fået fat i den skyldige, nemlig i cirka hver tiende anmeldte tvangssamleje.

At mange kvinder ikke har anmeldt tvangssamlejet til politiet betyder dog ikke, at kvinden ikke har talt med nogen om hændelsen. Kun i et enkelte tilfælde har kvinden ikke talt med nogen om hændelsen. De fleste kvinder – 79 pct. – har talt med deres familie om tvangssamlejet, ligesom de fleste – 82 pct. – har talt med venner og bekendte om det. I enkelte tilfælde har kvinden også talt med nogen på sin arbejdsplads om hændelsen. Sammenholdes dette med andre undersøgelser, tyder det på, at det dels er blevet mere almindeligt, at kvinder taler med andre om hændelsen, og dels at det især er de helt unge ofre, der (stadig) ikke taler med andre om det.

Omkring en fjerdedel af kvinderne – 24 pct. – har haft kontakt til krisecentre eller lignende steder i forlængelse af tvangssamlejet, og godt halvdelen har været hos læge, psykolog eller psykiater. Endelig er der nogle få – 12 pct. – som har haft kontakt med andre myndigheder end politiet, eksempelvis det sociale system.

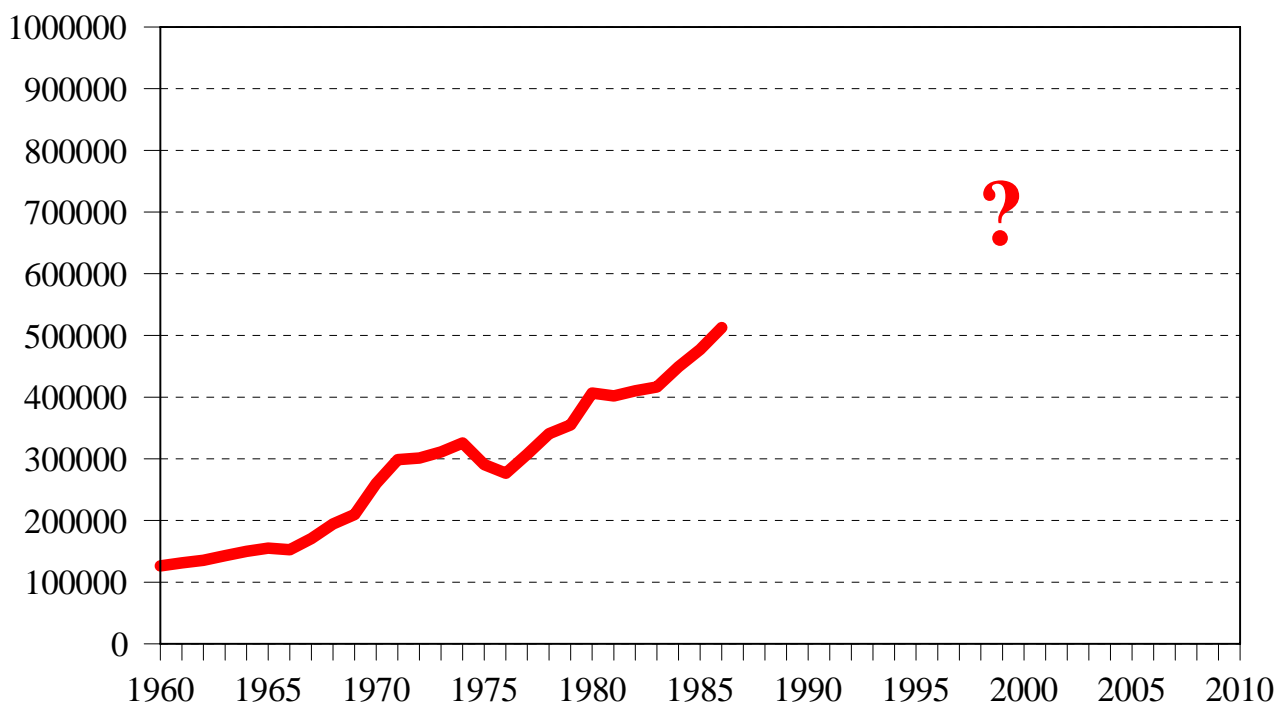
8. DEN SAMLEDE KRIMINALITETSUDVIKLING

I det følgende skal der ses på udviklingen i tyverier, hærværk og vold samlet. Tvangssamleje og røveri indgår ikke i denne analyse, da tidligere voldsofferundersøgelser typisk alene har omfattet disse tre former for kriminalitet.

8.1 KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 1986

1986 var et mærkeår i kriminalitetens historie i Danmark. Da årsopgørelsen fra Rigspolitichefen for dette år blev offentliggjort (i marts måned 1987), måtte man således notere sig, at antallet af straffelovsovertrædelser, der ved anmeldelse eller på anden måde var kommet til politiets kundskab, nu oversteg en halv million. Helt præcist viste kriminalitetsregnskabet, at der i 1986 var indgivet og registreret 512.850 anmeldelser for overtrædelse af straffeloven. I et tilbageblik kunne man konstatere, at der var tale om ikke mindre end en femdobling i forhold til situationen i begyndelsen af 1960'erne, og når man spejlede sig i Interpols internationale kriminalstatistikker, fremstod Danmark – med én anmeldt straffelovsovertrædelse for hver ti indbyggere – nu som et af de mest kriminalitetsbefængte samfund i verden. Analyser foretaget af Institut for Konjunkturanalyse viste, at vold og kriminalitet bekymrede to ud af tre danskere meget (Thulstrup m.fl., 2005, s. 80; se også figur 9.2).

Figur 8.1. Straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-1986 – og de følgende år?

Væksten i kriminaliteten i det forudgående tiår, fra 1976 til 1986, havde været langt stærkere end tiåret forud herfor, fra 1966 til 1976 – der igen havde oplevet en stærkere vækst end fra 1956 til 1966. Denne tilsyneladende katastrofekurs og katastrofeplacering for kriminaliteten i Danmark inspirerede flere til at kigge fremad: Hvordan ville det se ud ved årtusindeskiftet? I dag ved vi, hvordan det kom til at gå, men dengang spåede man.

Således spåede den daværende rigspolitichef, at antallet af straffelovsovertrædelser i år 2000 ville være steget til mere end én million om året, altså en fordobling i forhold til 1986. Rigspolitichefen fremhævede, at denne spådom var baseret på meget grove beregninger, men lagde også vægt på "... at tilsvarende regnemetoder for 20 år siden blev brugt til at forudsige udviklingen i kriminaliteten frem til 80'erne – og de holdt stik" (Lardell, 1987, s. 7).

Også kultursociologerne Blum og Porsager foretog og præsenterede en række fremskrivninger af kriminalitetens udvikling fra 1986 til år 2000, blandt andet en fremskrivning baseret på den forudsætning, at den gennemsnitlige stigningstakt fra 1960 til 1986 ville fortsætte (Blum & Porsager, 1987). I så fald skulle tyverianmeldelserne stige fra omkring 400.000 i 1986 til over 800.000 i 2000, hærværksanmeldelser fra knapt 40.000 om året til 170.000 om året og den anmeldte personvold fra omkring 6.000 til knapt 11.000. Samlet betød denne fremskrivning, ligesom Rigspolitichefens, en fordobling af de anmeldte straffelovsovertrædelser.

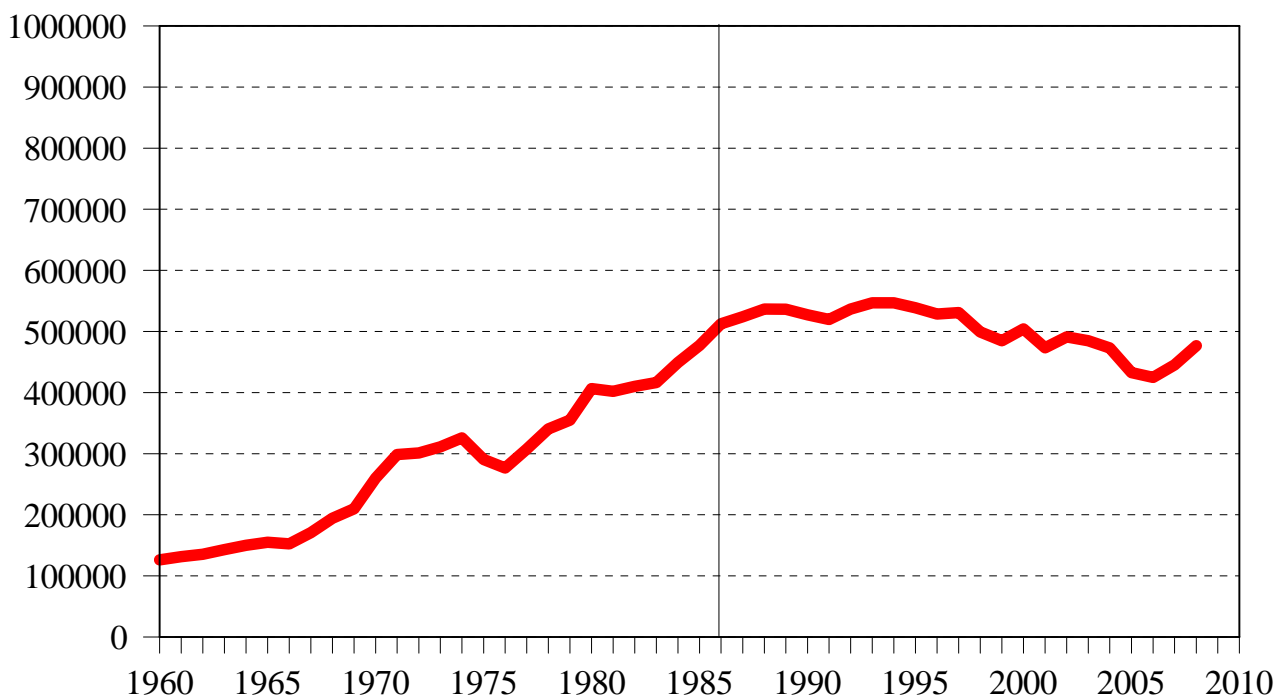
Fra kriminologisk hold blev der udarbejdet en konsekvensanalyse. Denne byggede ikke på vækstprocenterne i de forudgående år, men analyserede de mulige konsekvenser af ændringer i befolkningens størrelse, befolkningens alderssammensætning og samfundets urbaniseringsgrad – forhold som hidtil havde vist sig at have stærk sammenhæng med kriminalitetsniveauet (Balvig 1985a; 1987). Denne konsekvensanalyse førte til et meget anderledes resultat end de to vækstbaserede fremskrivninger, idet dens bud på udviklingen var, at der i år 2000 ikke ville være flere anmeldte straffelovsovertrædelser end i 1986, snarere noget færre (omkring 490.000).

8.2 KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 2008

Det faktisk antal anmeldte straffelovsovertrædelser i 2000 blev 504.250, et lille fald på 2 pct. i forhold til 1986. Perioden fra 1986 viste sig at blive en periode med en meget anderledes kriminalitetsprofil end perioden fra midt i 1960erne til midt i 1980erne. Den stadige vækst blev afløst af først stagnation og senere et fald i de anmeldte straffelovsovertrædelser. Som det ses af figur 8.2, stagnerede antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i perioden fra midt i 1980erne til midt i 1990erne på et niveau med mellem 500.000 og 550.000 årlige anmeldelser, hvorefter der fra midt i 1990erne og frem til 2006 har været en faldende tendens, mens der så igen i de i skrivende stund seneste to år på ny har været en stigning – en stigning på 12 pct. fra 2006 til 2008. Med

undtagelse af år 2000 har antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i alle årene i det nye årtusinde været under en halv million.

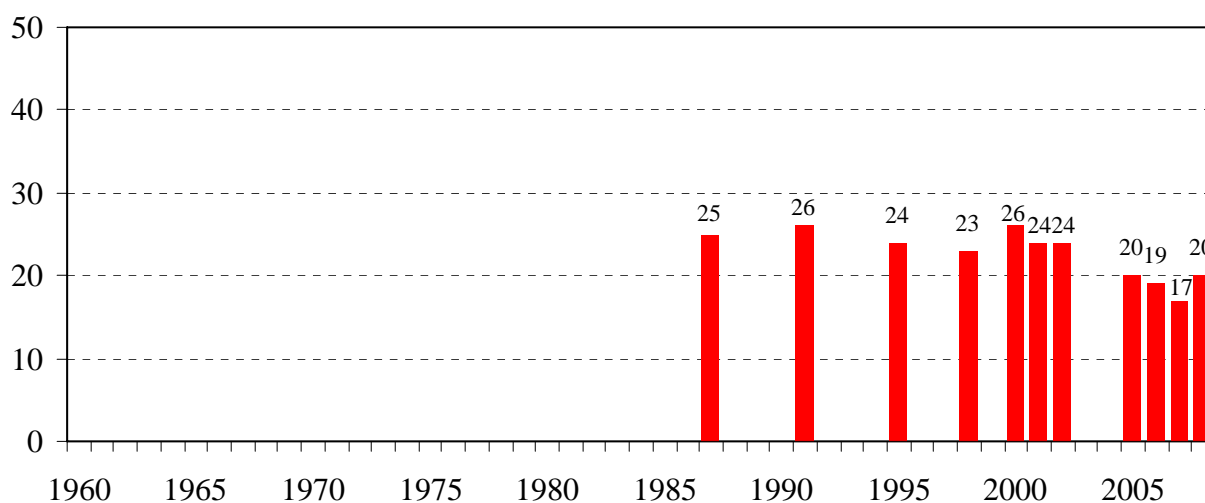
Figur 8.2. Straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2008

Et af de store spørgsmål er, om den radikale ændring, der er sket i kriminalitetens udvikling de seneste tyve år, afspejler den faktiske udvikling i kriminaliteten. En af mulighederne er således, at den mangeårige og stærke stigning i kriminaliteten frem til slutningen af 1980'erne gjorde danskerne så magtesløse og trætte af situationen, at de i stigende grad holdt op med at anmelde de lovovertrædelser, de blev udsat for, til politiet. Man kunne også forestille sig andre grunde til en synkende anmeldestilbøjelighed, f.eks. øget selvrisko på forsikringerne.

1986/87 er imidlertid ikke blot blev et mærkeår med hensyn til udviklingen i den registrerede kriminalitet, men også med hensyn til forsøg på at kortlægge den *faktiske* kriminalitet. I 1987 blev der således for første gang nogensinde gennemført en undersøgelse af, hvorvidt danskerne inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet havde været udsat for tyveri, hærværk og/eller vold. Som det er fremgået af det tidligere, er der før 1987 foretaget andre offerundersøgelser – den første helt tilbage i 1971 – men 1987 var første gang, man i samme undersøgelse spurgte om udsathed for tre af de mest typiske og talrige traditionelle straffelovsovertrædelser – tyveri, hærværk og vold.

Figur 8.3. Procent af befolkningen der har været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2008.

Undersøgelsen i 1987 viste, at en fjerdedel af befolkningen – 25 pct. – i løbet af et år blev udsat for tyveri, hærværk og/eller vold. Siden da er denne undersøgelse gentaget flere gange, senest i 2008. jf. figur 8.3.

Der er mange grunde til, at man skal være varsom med at sammenligne udviklingen i de politianmeldte straffelovsovertrædelser og udviklingen i befolkningens udsathed for tyveri, vold og hærværk. Det er et mindre problem, at politianmeldte straffelovsovertrædelser inkluderer andre former for kriminalitet end tyveri, vold og hærværk, idet hovedtendensen er præcis de samme, hvis der alene fokuseres på disse kriminalitetsarter. Større problemer er forbundet med, at den politiregistrerede kriminalitet indbefatter forhold mod virksomheder, institutioner osv. og ikke kun forhold rettet mod enkeltpersoner. Den politiregistrerede kriminalitet omfatter også forhold, der er gået ud over børn og ældre, mens der i offerundersøgelserne er såvel nedre som øvre grænser for de adspurgte. Af stor betydning kan det være, at de politiregistrerede forhold omfatter handlinger, mens offerundersøgelserne vedrører personer/ofre, som kan have været udsat flere gange inden for den periode, der spørges om.

Med dette og en række andre problemer som forbehold kan det konstateres, at udviklingen i befolkningens faktiske udsathed for kriminalitet (tyveri, vold og/eller hærværk) fra 1986/87 og frem til 2008 i store træk er parallel med udviklingen i de politiregistrerede straffelovsanmeldelser, jf. figur 8.2 og 8.3: Stabilitet som sidst i perioden afløses af et fald for igen at vise en stigning fra 2007 til 2008, svarende til den sidste tids stigning i den registrerede kriminalitet. Denne stigning i den offerrapporterede kriminalitet er statistisk signifikant. I 2008 var det knap 20 pct., der havde været udsat for kriminalitet inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet. Det er omkring en fjerdedel færre end i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne. Med angivelse af 95 %'s

sikkerhedsgrænser lå procentandelen af udsatte i 1987 på mellem 23,3 og 27,3, mens den i 2008 lå mellem 17,8 og 21,4. I og med at disse statistiske sikkerhedsintervaller ikke overlapper hinanden, kan det konkluderes, at der – selv om der de seneste år har været en vækst i risikoen for at blive udsat for kriminalitet – stadig er en statistisk signifikant mindre risiko for at blive udsat for kriminalitet end i 1987.

At der forud for 1986/87 – således som udviklingen i de politiregistrerede straffelovsovertrædelser tyder på – kan være sket en stigning i danskernes samlede udsathed for kriminalitet, sandsynliggøres af en serie offerundersøgelser foretaget af AIM. Her er befolkningen blevet spurgt, om de "... inden for det sidste halve års tid har været udsat for nogen form for kriminalitet". Den første undersøgelse blev foretaget i 1976, hvor 9 pct. tilkendegav, at de havde været udsat for kriminalitet. I de tre følgende undersøgelser, alle fra 1980'erne, var procenterne henholdsvis 14 (1980), 15 (1982) og 14 (1984) (Andersen, 1985a).

8.3 KRIMINALITETEN 2008

En femtedel af befolkningen mellem 16 og 74 år har i 2008 oplyst, at de i løbet af de seneste 12 måneder forud for undersøgelsen har været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk. I absolutte tal drejer det sig om 791.000 mennesker (svarende til mellem 719.000 og 862.000 med sikkerhedsintervaller indberegnet).

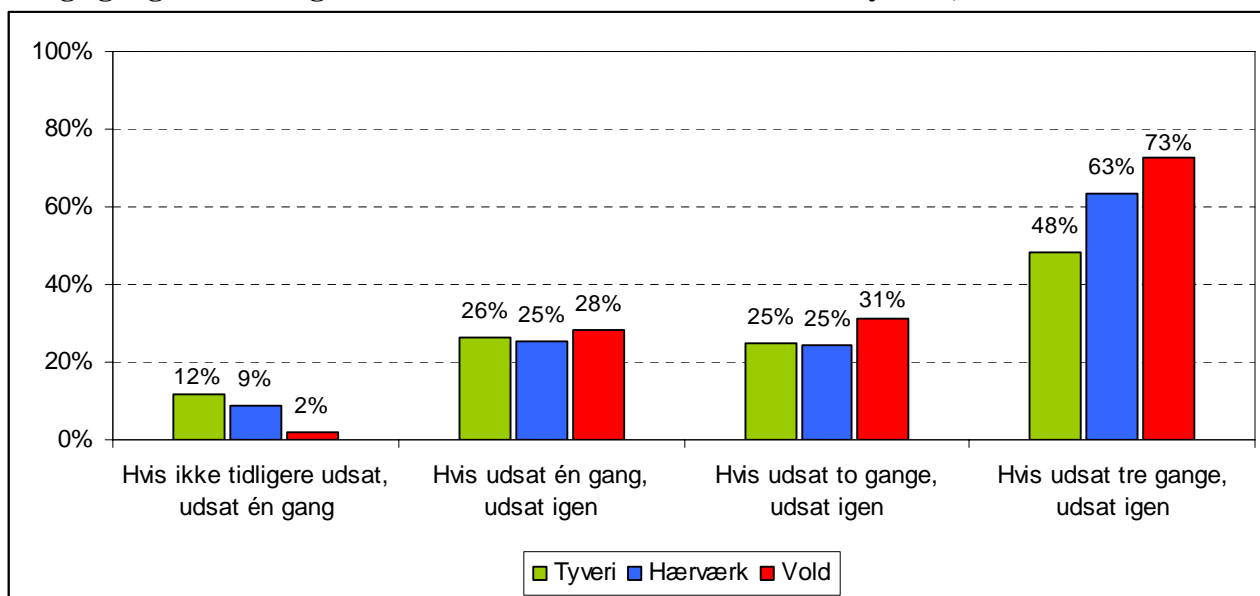
Af de 791.000 personer, der har været ofre for kriminalitet, har 37 pct. været det mere end én gang i løbet af det seneste år forud for undersøgelsen. Denne reviktimisering eller dette offerrecidiv er ganske skævt fordelt, idet langt flere, end man skulle vente, hvis tilfældighederne alene rådede, har været udsat for kriminalitet flere gange i løbet af et år.

Hvis tilfældighederne alene rådede, skulle man f.eks. forvente, at det ville være ca. hver halvtredsindstyvende af de ofre, der havde været udsat én gang for vold, der ville være udsat flere gange, mens det faktisk er lidt over hver fjerde. Denne forøgede risiko for reviktimisering gør sig gældende såvel med hensyn til risikoen for at blive udsat for en anden type forbrydelse som for at blive udsat for samme type forbrydelse flere gange.

Selv om der er en overrisiko for at blive udsat for andre typer af forbrydelser, når man er blevet udsat for én, er det dog langt de fleste, der i løbet af et år alene udsættes for *enten* tyveri *eller* hærværk *eller* vold, nemlig 83 pct. af ofrene. Den mest udbredte "kombination" er tyveri og hærværk. Man kan forestille sig, at det her ofte drejer sig om to sider af samme kriminelle handling eller det samme forløb, eksempelvis et indbrud.

Det fremgår af figur 8.4, at reviktimiseringsrisikoen er stor for alle tre former for kriminalitet, men størst for vold. Risikoen for at blive udsat for vold i løbet af et år er 2 pct., men hvis man har været udsat én gang, er der 28 procent risiko for, at man udsættes for vold igen inden for samme år. Har man været udsat to gange, er risikoen for, at man udsættes igen, 31 pct. – og har man været udsat tre gange, er risikoen for på ny at blive udsat 73 pct. Det er tidligere påvist, at det især er i forbindelse med partnervold og vold i forbindelse med arbejdets udførelse, at reviktimiseringsrisikoen er stor (Balvig, 1998).

Figur 8.4. Risikoen for i løbet af et år at blive udsat for en forbrydelse afhængig af hvor mange gange man tidligere er blevet udsat for den samme forbrydelse, 2008.

Risikoen for at blive udsat for kriminalitet er faldende med alderen for alle de tre kriminalitetsformer. Mens næsten hver tredje af de 16-24-årige er blevet udsat for kriminalitet i løbet af et år, er det omkring hver syvende af de 40-74-årige, jf. tabel 8.1.

Tabel 8.1. Andel mænd, kvinder og alle i forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for kriminalitet, 2008.

	Mænd	Kvinder	Alle
16-24 år	31%	30%	31%
25-39 år	22%	25%	24%
40-74 år	16%	15%	15%
I alt	20%	19%	20%

Samlet set er der ikke signifikant forskel på mænds eller kvinders risiko for at blive udsat for en af de tre kriminalitetsformer i løbet af et år, og der er ligeledes heller ikke forskel på deres risiko for reviktimisering.

54 pct. af ofrene har anmeldt mindst ét af de forhold, de har været udsat for, til politiet, eller politiet har – ifølge offeret – fået nys om forholdet på anden vis end via offerets anmeldelse. Det svarer til, at omkring 430.000 borgere har anmeldt et forhold til politiet.

Tabel 8.2. Andel ofre fordelt efter aldersgrupper og anmeldelse til politiet, 2008.

	Anmeldt	Ikke anmeldt	I alt
16-24 år	34%	66%	100 %
25-39 år	63%	37%	100 %
40-74 år	57%	43%	100 %
Alle	54%	46%	100 %

Med hensyn til forholdet mellem alder og anmeldelsestilbøjelighed, er de yngre (de 16-24-årige) klart mindre tilbøjelige til at anmelde det, de har været udsat for, til politiet, jf. tabel 8.2.

9. BEFOLKNINGENS ANGST OG BEKYMRING FOR KRIMINALITET

Ved gennemgangen af de enkelte kriminalitetsarter er det omtalt, i hvilket omfang kriminaliteten har medført fysiske eller økonomiske skader samt – i forhold til røveri og tvangssamleje – hvorvidt hændelsen har haft betydning for offerets liv. Det har imidlertid også af interesse at vide, hvor stor en del af befolkningen der er utrygge, uanset om de har været udsat for kriminalitet eller ej, og hvordan udviklingen i denne utryghed er.

9.1 Demografi og angst for kriminalitet 2008

Af tabel 9.1 fremgår, hvor stor en del af de 16-74-årige der i undersøgelsen i 2008 gav udtryk for, at de var utrygge i form af, at de næsten hele tiden eller ofte tænkte på risikoen for, at de kunne blive udsat for kriminalitet. Det er denne gruppe, der almindeligvis anses at være dem, der er angste for kriminalitet. Som det ses, drejer det sig om i alt 19 pct. af de adspurgte.

Tabel 9.1. Svarpersoner fordelt efter køn og bekymring for personligt at blive udsat for kriminalitet, 2008.

	Mand	Kvinde	I alt
Næsten hele tiden	2%	4%	3%
Ofte	14%	18%	16%
Af og til	23%	26%	24%
Sjældent	35%	35%	35%
Aldrig	27%	17%	22%
ALLE	100 %	100 %	100 %

Der er tydelig forskel mellem andel mænd og kvinder, som er angste for kriminalitet, idet det drejer sig om 22 pct. af kvinderne mod 16 pct. af mændene.

Tabel 9.2. Svarpersoner fordelt efter alder og bekymring for deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 2008.

	16-24 år	25-39 år	40-74 år
Næsten hele tiden	2%	2%	3%
Ofte	16%	17%	16%
Af og til	22%	23%	26%
Sjældent	38%	40%	32%
Aldrig	22%	18%	24%
ALLE	100%	100%	100%

Der er derimod ikke, som man måske kunne forvente, nogen større forskel mellem, hvor mange af de yngre og hvor mange af de ældre der er angste for at blive udsat for kriminalitet, jf. tabel 9.2. For

mænd og kvinder separat ses en tendens til, at det især er de yngste kvinder, der er angste for kriminalitet, mens der ikke er alderstendenser i mændenes angst for kriminalitet.

9.2 Udsathed for kriminalitet og angst for kriminalitet

Mennesker, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, tænker generelt mere på risikoen for på ny at blive udsat for kriminalitet, end andre gør, jf. tabel 9.3. Mens 17 pct. af dem, der ikke har været udsat for kriminalitet, næsten hele tiden eller ofte tænker på risikoen for at blive udsat herfor, drejer det sig om 27 pct. af dem, der har været udsat for kriminalitet. Det skal dog understreges, at vi på det foreliggende grundlag ikke kan vide, i hvilken udstrækning sammenhængen eventuelt (også) går den anden vej: At det især er mennesker, der med mere eller mindre god grund er ængstelige for at blive udsat for kriminalitet, som faktisk udsættes.

Tabel 9.3. Respondenter fordelt efter udsathed for kriminalitet og angst for kriminalitet, 2008.

	Ikke udsat	Udsat	I alt
Næsten hele tiden	2%	4%	3%
Ofte	15%	22%	16%
Af og til	23%	31%	24%
Sjældent	37%	27%	35%
Aldrig	24%	15%	22%
ALLE	100%	100%	100%

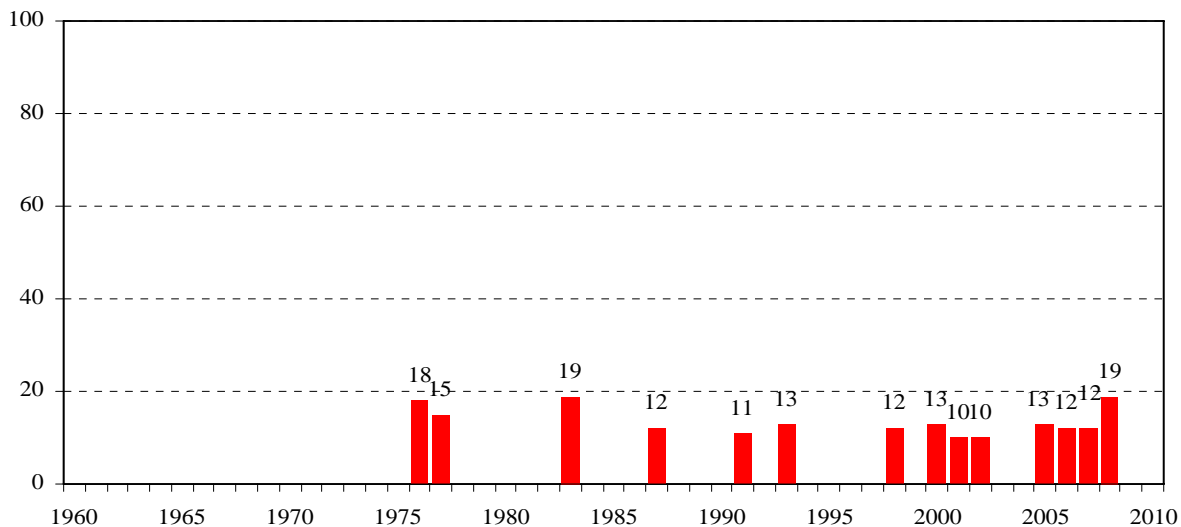
Det er undersøgt, om forskellen mellem de udsattes og de ikke udsattes grad af ængstelighed varierer i forhold til arten af den kriminalitet, de har været udsat for. Det viser sig ikke at være tilfældet. Det er således både dem, der har været udsat for tyveri, og dem, der har været udsat for hærværk, vold, røveri eller tvangssamleje, der hyppigere end dem, der ikke har været udsat for disse forbrydelser, er angste for kriminalitet.³

9.3 Udviklingen i angst for kriminalitet

Figur 9.1. viser udviklingen i befolkningens angst for kriminalitet. De tre første målinger af den art viste, at 15-19 pct. var ængstelige. De syv undersøgelser, der herefter er foretaget siden 1987 og frem til 2007, viser, at det i disse tyve år har været mellem 10 og 13 pct. af den voksne befolkning, der har været angste for at blive udsat for kriminalitet. Fra 2007 til 2008 vokser denne andel imidlertid ganske betydeligt – fra 12 til 19 pct. – en ændring der er statistisk signifikant. Angstniveauet i 2008 svarer dermed til det, der var i slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne.

³ For røveri og voldtægt er der tale om tydelige tendenser, men tallene er så små, at forskellene ikke er statistisk signifikante.

Figur 9.1. Procent af befolkningen der næsten hele tiden eller ofte bekymrer sig om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 1960-2008.

Tabel 9.4 viser udviklingen de seneste fire år. Det fremgår, at den ændring, der har været i 2008 i forhold til de tidligere år, både beror på, at andelen, der næsten hele tiden bekymrer sig for at blive udsat for kriminalitet, og den, der gør det ofte, er vokset, mens til gengæld især den andel, der sjældent tænker på det, er mindsket.

Tabel 9.4. Respondenter fordelt efter år og bekymring for personligt at blive udsat for kriminalitet.

	2005	2006	2007	2008
Næsten hele tiden	2%	1%	2%	3%
Ofte	11%	11%	10%	16%
Af og til	26%	21%	20%	24%
Sjældent	40%	40%	39%	35%
Aldrig	22%	27%	29%	22%
ALLE	100 %	100 %	100 %	100 %

Hvad denne vækst i andelen, der er angste for kriminalitet, beror på, giver undersøgelsen ikke mange muligheder for at svare på. Spørgsmålet om angst for at blive udsat for kriminalitet indgår i undersøgelserne i marts og september måned, og målingerne for begge måneder i 2008 viser samme mønster som i tabel 9.1. Væksten i andelen, der er angste for kriminalitet, kan således eksempelvis ikke (alene) forklares med de uroligheder, der siden august har været i københavnsområdet.

Undersøgelsen viser videre, at der for alle aldersgrupper er sket en vækst i andelen, der er angste for kriminalitet, dog stærkest vækst for aldersgruppen 25-39 år. Også for både mænd og for kvinder er andelen, der er angste for kriminalitet, øget – dog lidt mere udtalt for mændene. Endelig ses, at væksten i andelen, der næsten hele tiden eller ofte tænker på deres personlige risiko for at blive

udsat for kriminalitet, er sket for både dem, der har været udsat for kriminalitet, og for dem, der ikke har det.

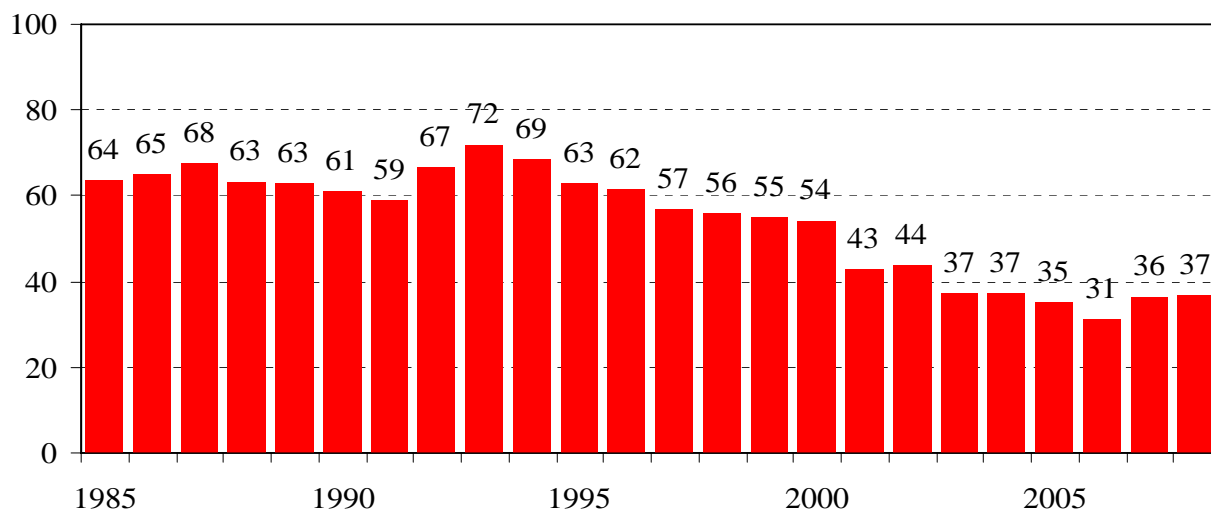
9.4 Den samfundsmæssige bekymring for kriminalitet

Siden 1985 har Institut for Konjunktur-Analyse fire gange årligt målt danskernes bekymringer, herunder deres bekymring for vold og kriminalitet. Frem til midten af år 2000 omfattede hver måling 600 personer, men siden da er 1100 personer blevet spurgt hver gang, hvilket vil sige 4400 personer på årsbasis.

Målingerne fra instituttet angår det, der kan kaldes den *samfundsmæssige* bekymring for kriminalitet, idet der ikke spørges til personens bekymring for selv at blive udsat for kriminalitet, men om vedkommende generelt bekymrer sig for vold og kriminalitet.

Den generelle eller samfundsmæssige bekymring er mere udbredt end den personlige. I de mange målinger, Institut for Konjunktur-Analyse har gennemført, har vold og kriminalitet næsten altid været det, der har bekymret mest – også selv om der i perioden, hvor der som bekendt har været stor arbejdsløshed, er spurgt om bekymring herfor.

Figur 9.2. Procent af befolkningen der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, 1985-2008

Kilde: Institut for Konjunktur-Analyse, bearbejdning foretaget af Justitsministeriets Forskningsenhed.

Figur 9.2 viser, at andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, har svinget omkring 60-70 pct. i de fleste målinger frem til midten af 1990'erne, hvorefter der sker et fald. Dette fald fortsætter frem til 2006, hvor kun 31 pct. sagde, at de bekymrede sig meget for vold og kriminalitet. Siden har der været en vækst i andelen, der siger, at de er meget bekymrede for vold og kriminalitet.

Udviklingen det seneste år svarer dermed ganske godt til den, der gør sig gældende for den personlige angst for kriminalitet.

10. LITTERATUR

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald, 2. halvår 1980, 1982 og 1984. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, 26. juni 1985 (stencil).

Andersen, Ole Ejnar: "Kriminalitetsrisikoen var i 1984 25% - og mindst blandt de ældre", AIM-NYT, 12. juli 1985a.

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald i Danmark 1971-1984, Forskningsrapport nr. 27, Justitsministeriet: Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, december 1985b.

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald 2. halvår 1986. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, November 1987 (stencil).

Balvig, Flemming: Angst for kriminalitet. Lov-og-orden tendenser i en dansk provinsby. København: Gyldendal, 1978.

Balvig, Flemming: Studier over tyveriforbrydelsen I-V, Forskningsrapport nr. 12 (1980), 13 (1980), 14 (1980), 20 (1982) og 22 (1983), Justitsministeriet: Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, 1980-83.

Balvig, Flemming: "Befolkningssammensætningen og den fremtidige kriminalitetsudvikling", i Rapport fra 27. nordiske forskerseminar i Ljusterö, Sverige, Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi, 1985a, s. 41-88.

Balvig, Flemming m.fl.: Gadevold. København: Det Kriminalpræventive Råd, 1985b.

Balvig, Flemming: Den tyvagtige dansker. Brudstykker af kriminalitetens udvikling gennem tre århundreder, fra 1725 til 2025. København: Borgens Forlag, 1987.

Balvig, Flemming og Cecilie Højgård: Kriminalitets og straf i tal og tekst. København: Borgens Forlag, 1988.

Balvig, Flemming: Ungdom oplever mere vold! En oversigt over danske voldsofferundersøgelser 1970-94. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1995.

Balvig, Flemming: Voldens omfang og karakter. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995. København: Information fra Rigspolitechefen, Rigspolitechefens trykkeri, 1996.

Balvig, Flemming: En rundrejse i voldens nutidshistorie. København: Det Kriminalpræventive Råd, 1997.

Balvig, Flemming: Vold på gaden, i hjemmet og på arbejdet. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995/96. København: Information fra Rigspolitichefen, Rigspolitichefens trykkeri, 1998.

Balvig, Flemming: Det voldsomme samfund. Om vold som problem og fængslet som løsning. Bind II: USA og Danmark. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000a.

Balvig, Flemming: Det voldsomme samfund. Om vold som problem og fængslet som løsning. Bind I: Fortid og nutid. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000b.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Danskernes udsathed for kriminalitet, 1987 til 2005. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, 2006a. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Volden i Danmark 1995 og 2005. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, 2006b. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Vold og overgreb mod kvinder. Dansk rapport vedrørende deltagelse i International Violence Against Women Survey (IVAWS). København: Københavns Universitet/Justitsministeriets Forskningsenhed, 2006c. www.jm.dk

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Danskernes udsathed for kriminalitet 2005/2006. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, marts 2007. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2007. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, oktober 2008. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Man anmelder da vold. Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitiet, marts 2009. www.jm.dk/www.dkr.dk

Balvig, Flemming, Bjarne Laursen, Karin Sten Madsen, Maj-Britt Elise Martinussen og Katrine Sidenius: Voldtægt der anmeldes ... Del III: Udviklingen – især med henblik på fuldbyrdede overfaldsvoldtægter. Det Kriminalpræventive Råd, maj 2009.

Bekæmpelse af vold. En handlingsplan fra regeringen, Oktober 1993. Se også Forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og offererstatningsloven (Bekæmpelse af vold), fremsat af justitsministeren i folketinget 18. november 1993.

Blum, Jacques og Michael Porsager: Det andet Danmark. Social Årbog 87/88. København: Politikens Forlag, 1987.

Brink, Ole: Vold i Århus, Aarhus Universitet: Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, 1999.

Brink, Ole og Villy Sørensen: ”Er voldens mørketal faldende?”, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, nr. 4, december 2001, s. 230-239.

Brå: Nationella Trygghetsundersökningen 2008. Rapport 2009:2.

Christensen, Else og Inger Koch-Nielsen: Vold ude og hjemme. En undersøgelse af fysisk vold mod kvinder og mænd. København: Socialforskningsinstituttet, Rapport 92:4, 1992.

Christiansen, Jørgen Møller: Vold på arbejdet – med særlig vægt på FTF-medlemmers arbejdspladser. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2005.

Christiansen, Jørgen Møller: Vold, intimidering samt traumatiske oplevelser i arbejdet. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2006.

Døllner, Leise: Gadevold - overfald eller sammenfald? København: Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, 1991.

European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2006. WODC 2006.

Kjøller, Mette og Niels Kr. Rasmussen: Sundhed og sygelighed i Danmark 2000 & udviklingen siden 1987. København: Statens Institut for Folkesundhed, 2002.

Kruize, Peter, David W.M. Sorensen og David Dreyer Lassen: Vold mod offentligt ansatte. Odense: Syddansk Universitetsforlag og Rockwoolfonden, 2008.

Kyvsgaard, Britta: Voldskriminelle og voldskriminalitet. København: Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, 1995.

Kyvsgaard, Britta: Gaderøveri og røveri i ofrets hjem m.v. København: Justitsministeriet 2008, www.jm.dk.

Lardell, Allan: "Kriminalitet fordobles. Dyster spådom fra rigspolitichef", Politiken, 12. juli 1987, 1. sektion s. 7.

Larsen, Poul Henning: "Recidivstatistik 1979-1989", Kriminalstatistik 1993, Danmarks Statistik, 1995.

Olsen, Ole m. fl.: Ændringer i det psykiske arbejdsmiljø fra 2000 til 2005. Notat til Arbejdsmiljørådets overvågningsrapport. København: Arbejdsmiljøinstituttet, 2007.

Thulstrup, Jørn m.fl.: Danskerne 2006 ... derfor holder opsvinget. København: Institut for Konjunktur-Analyse, november 2005.

Westfelt, Lars: Brott och Straff i Sverige och Europa. Kriminologiska Institutionen, Stockholms universitet, 2001.

Wolf, Preben: Vold i Danmark og Finland 1970/71. En sammenligning af voldsofre. Projekt Noxa. Forskningsrapport nr. 1 til Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi (stencil), 1972.

11. Spørgeskema

Hvor ofte er dette med risikoen for at blive offer for kriminalitet, det vil sige at blive overfaldet, udsat for tyveri hærværk eller lignende noget, du tænker på?

- 1 Næsten hele tiden
- 2 Ofte
- 3 Af og til
- 4 Sjældent
- 5 Aldrig

Forekomsten af vold diskuteres meget for tiden. Har du indenfor de sidste 12 måneder været udsat for vold eller trusler, som var så alvorlige, at du blev bange?

- 1 Ja, både vold og trusler
- 2 Ja, vold
- 3 Ja, trusler
- 4 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for vold i de sidste 12 måneder?

Answer must be in the range from 1 up to 96: ___

Sidste gang du var udsat for vold, førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte volden? (beskriv):

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor foregik volden?

- 1 Egen bolig
- 2 Voldsudøverens bolig
- 3 Anden privat bolig
- 4 På arbejdsplads/skole/udd.inst.
- 5 På værtshus, cafe, bodega m.m.
- 6 Offentligt tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park, skov
- 7 Offentligt transportmiddel
- 8 Andet offentligt tilgængeligt sted
- 9 Udlandet
- 10 Andet

Angiv hvor?: _____

Hvor mange personer deltog aktivt i volden imod dig?

- 1 1 person
- 2 2 personer

- 3 3 personer
- 4 4 personer
- 5 5 personer eller flere

Var det under udførelse af dit arbejde?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvad tror du er hovedgrunden til, at du blev udsat for det?

Svarkategorierne læses ikke op, med mindre det er en hjælp

- 1 Uenighed, skænderi der udviklede sig
- 2 Hævn, vrede over noget jeg havde gjort eller ikke ville gøre
- 3 Misundelse
- 4 Jalousi
- 5 Røveri (ville have noget jeg havde)
- 6 Seksuelt motiveret
- 7 Regulært 'overfald' der ikke havde noget med mig at gøre (men ikke røveri, tvungen sex)
- 8 Skulle vise sig
- 9 Den eller de følte nok, det var mig, der startede
- 10 Den eller de følte nok, jeg havde været provokerende
- 11 Personen var psykisk syg eller ude af kontrol (f.eks. pga. alkohol, piller el.lign.)
- 12 Andet

Hvilken anden grund?: _____

Hvornår skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Answer must be in the range from 1 up to 24: __

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Kan du give en nærmere beskrivelse af voldsudøveren/den mest aktive i volden - var det en mand eller en kvinde?

- 1 Mand
- 2 Kvinde

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste
- 2 En nu forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden inden forholdets ophør
- 3 Forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden efter forholdets ophør
- 4 Barn/barnebarn/stedbarn
- 5 Forældre/bedsteforældre
- 6 Andet familiemedlem
- 7 (Tidligere) ven/kammerat
- 8 En bekendt, som man havde kendt i mere end 24 timer
- 9 En bekendt, som man havde kendt under 24 timer
- 10 Person i afhængighedsforhold
- 11 Anden person

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet?

- 1 Ja

2 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var...:

- 1 En kriminell handling
- 2 En forkert, men ikke kriminell handling
- 3 Bare noget der sker

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes racisme?

Med racistisk menes, at man udsættes fordi man har en bestemt etnisk baggrund

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes seksuel orientering?

Hermed menes, at man udsættes fordi man er homoseksuel eller transseksuel eller fordi gerningsmanden tror, at man er det

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Har du anmeldt volden til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt overfaldet til politiet?: _____

Fik politiet fat i voldsudøveren?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for trusler i de sidste 12 måneder?

Answer must be in the range from 1 up to 96: ___

Sidste gang du var udsat for trusler, var det under udførelse af dit arbejde?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber da du blev udsat for trusler?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den..:?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminell handling
- 2 En forkert, men ikke kriminell handling
- 3 Bare noget der sker

Har du anmeldt truslerne til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt truslerne til politiet?: _____

Fik politiet fat i den eller dem der fremsatte truslerne?

(INTERVIEWER: Mindst 1 af dem der fremsatte truslerne)

- 1 Ja
- 2 Nej

Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for røveri - dvs. at andre har truet eller tvunget dig til at aflevere penge eller ting?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange er det sket inden for de sidste 12 måneder?

Answer must be in the range from 1 up to 96: __

Hvornår skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Answer must be in the range from 1 up to 24: __

Hvor foregik røveriet?

- 1 I eller i tilknytning til offentlige transportmidler (i tog, busser, på banegårde mv.)
- 2 Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler)
- 3 Udendørs på andre offentligt tilgængelige områder i nærheden af andre mennesker (gader, pladser mv.)
- 4 Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker, skole mv.)
- 5 Privat bolig

6 Udlandet

7 Andet

Angiv hvor?: _____

Blev du faktisk frarøvet noget?

1 Ja

2 Nej, kun forsøg på røveri

Hvad blev der stjålet?

Flere svar muligt

You may choose 9 out of the possible answers

1 Penge/pung/tegnebog

2 Dankort/andet kredit kort

3 Taske

4 Mobiltelefon

5 IPods eller andet elektronisk udstyr

6 Tøj/sko

7 Smykker/ure/briller

8 Cykel/knallert/andet transportmiddel

9 Andet

Hvilket andet blev der stjålet?: _____

Hvad er sådan cirka værdien i kroner af det, der blev stjålet?

1 0-99 kr.

2 100-499 kr.

3 500-999 kr.

4 1.000-1.999 kr.

5 2.000-4.999 kr.

6 5.000-9.999 kr.

7 10.000 kr. og derover

Blev du slået eller sparket eller udsat for anden fysisk vold?

1 Ja

2 Nej

Førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

1 Ja

2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte det? (beskriv): _____

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

1 Ja

2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet?

- 1 Ja, anvendt
- 2 Ja, truet med
- 3 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Følte du, at du var i livsfare (under hændelsen)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes racisme?

Med racistisk menes, at man udsættes fordi man har en bestemt etnisk baggrund

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes seksuel orientering?

Hermed menes, at man udsættes fordi man er homoseksuel eller transseksuel eller fordi gerningsmanden tror, at man er det

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Hvor mange personer deltog aktivt i røveriet?

- 1 1 person
- 2 2 personer
- 3 3 personer
- 4 4 personer
- 5 5 personer eller flere

Var du sammen med andre, da du blev udsat for røveri?

- 1 Nej, var alene
- 2 Sammen med 1 person
- 3 Sammen med 2 personer

- 4 Sammen med 3 personer
- 5 Sammen med 4 personer
- 6 Sammen med 5 personer eller flere

Blev dem, du var samme med, også udsat for røveri?

- 1 Ja, alle
- 2 Ja, nogen men ikke alle
- 3 Nej, kun mig

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Kan du give en nærmere beskrivelse af den mest aktive i røveriet - var det en mand eller kvinde?

- 1 Mand
- 2 Kvinde

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 En man kun kender af navn/udseende
- 2 En fjernere bekendt, som man har haft lidt kontakt med (fx beboer fra området)
- 3 En nær bekendt ((tidligere) ven/kammerat, klassekammerat)
- 4 Familie og anden nærstående
- 5 Anden person

Hvilken anden person?: _____

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den..:?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminell handling
- 2 En forkert, men ikke kriminell handling
- 3 Bare noget der sker

Synes du, at det er noget, der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?

- 1 Ja, i meget høj grad
- 2 I temmelig høj grad
- 3 En del
- 4 Lidt, en lille grad
- 5 Slet ikke

Har du anmeldt røveriet til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt det til politiet?: _____

Fik politiet fat i den der gjorde det?

- 1 Ja
- 2 Nej

Er der - så vidt du ved - inden for de sidste 12 måneder nogen, der har stjålet eller forsøgt at stjæle penge eller ting, som tilhørte dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for det?

Answer must be in the range from 1 up to 97: __

Omtrent hvor meget blev der stjålet for?

[Til interviewer: Hvis flere tyverier, tag udgangspunkt i det sidst forekomne. Ingenting - kun et forsøg på tyveri]

Answer must be in the range from 0 up to 999996: _____

Anmeldte du tyveriet til politiet?

[Til interviewer: Hvis flere tyverier, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Har du været udsat for hærværk f.eks. rudeknusning, at dine bildæk er blevet skåret op eller at andre ting er blevet ødelagt indenfor de seneste 12 måneder?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for det?

Answer must be in the range from 1 up to 97: __

Omtrent hvor meget beløb skaderne ved hærværket sig til?

[Til interviewer: Hvis flere hærværk, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

Answer must be in the range from 0 up to 999996: _____

Anmeldte du skaderne til politiet?

[Til interviewer: Hvis flere hærværk, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Nu vil jeg gerne spørge dig om nogle andre ubehagelige oplevelser, du måske har haft. Kan du fortælle mig, om du inden for DE SENESTE 5 ÅR har været udsat for at en mand ved brug af vold eller trusler om vold har FORSØGT at tvinge dig til eller RENT

FAKTISK har tvunget dig til samleje?

Forsøg på og tvungne samlejer fra kæresten, ægtefæller og andre seksuelle partnere tæller også med.

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange inden for de sidste 5 år har du været udsat for den slags?

Answer must be in the range from 1 up to 96: __

Hvornår skete det?

- 1 Inden for de seneste 12 måneder
- 2 Mellem 1 år og 2 år siden
- 3 Mellem 2 år og 3 år siden
- 4 Mere end 3 år siden

Var det et forsøg eller blev du rent faktisk tvunget til samleje?

- 1 Forsøg på samleje
- 2 Tvunget til samleje

Førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte det? (beskriv): _____

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja

2 Nej

Følte du, at du var i livsfare (under hændelsen)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor foregik det?

- 1 Egen bolig
- 2 I hans bolig
- 3 Anden privat bolig
- 4 På arbejdsplads/skole/udd.inst.
- 5 På værtshus, cafe, bodega m.m.
- 6 Offentligt tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park, skov
- 7 Offentligt transportmiddel
- 8 Andet offentligt tilgængeligt sted
- 9 Udlandet
- 10 Andet

Angiv hvor?: _____

Var der flere end én, der tvang dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange personer tvang dig?

- 1 2 personer
- 2 3 personer
- 3 4 personer
- 4 5 personer eller flere

Var det under udførelse af dit arbejde?

- 1 Ja
- 2 Nej

Skete det til en fest eller i forbindelse med en fest?

'I forbindelse med' betyder at det kan være sket på vej til og fra, men også efter at være fulgt hjem eller med hjem el.lign.)

- 1 Ja, til eller i forbindelse med en privat fest
- 2 Ja, til eller i forbindelse med en tur i byen (restaurant, værtshus, diskotek e.lign.)
- 3 Nej

Hvilken måned sket det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August

9 September
10 Oktober
11 November
12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Answer must be in the range from 1 up to 24: ___

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Har den (eller de) der gjorde det, gjort det samme mod dig før?

- 1 Nej, aldrig
- 2 Ja, en enkelt gang
- 3 Ja, to gange
- 4 Ja, tre eller flere gange

Tror du, at det var tilfældigt, at det lige var dig, det gik udover?

- 1 Ja, fuldstændig tilfældigt
- 2 Ikke fuldstændig tilfældigt, men kunne også have været en anden
- 3 Nej, ikke tilfældigt at det lige var/blev mig

Kan du give en nærmere beskrivelse af ham der gjorde det (den mest aktive)

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Omtrent hvor gammel var du selv, da det skete?

Answer must be in the range from 11 up to 74: ___

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste
- 2 En nu forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden inden forholdets ophør
- 3 Forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden efter forholdets ophør
- 4 Barn/barnebarn/stedbarn
- 5 Forældre/bedsteforældre
- 6 Andet familiemedlem
- 7 (Tidligere) ven/kammerat
- 8 En bekendt, som man havde kendt i mere end 24 timer
- 9 En, som man netop har mødt på et værtshus, til en fest el.lign.
- 10 En, som man netop har mødt gennem internettet
- 11 En bekendt, som man havde kendt under 24 timer
- 12 Person i afhængighedsforhold (fx plejebarn, patient el.lign.)
- 13 Person man selv var i et afhængighedsforhold til (fx chef, lærer, læge, politimand, taxa-chauffør el.lign.)
- 14 Anden person

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt bedøvende middel, sovemiddel eller andet som gjorde, at du ikke vidst, hvad der foregik, eller ikke kunne forsvare dig?

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?:

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du, at det er noget, der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?

- 1 Ja, i meget høj grad
- 2 I temmelig høj grad
- 3 En del
- 4 Lidt, en lille grad
- 5 Slet ikke

Synes du hændelsen var...:

- 1 En kriminell handling
- 2 En forkert, men ikke kriminell handling
- 3 Bare noget der sker

Har du fortalt om det skete til andre:

Til familie?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til venner/bekendte?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til nogen på min arbejdsplads/studie?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til krisecentre el.lign?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til læger/behandlere/psykologer/psykiatere (ikke krisecentre)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til myndigheder/autoriteter uden for politiet, fx skolelærer, socialrådgiver el.lign.?

- 1 Ja
- 2 Nej

Har du anmeldt det til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Har du fortalt det til nogen andre i det hele taget?

- 1 Nej Ingen
- 2 Ja, men ingen af de nævnte

Hvad er hovedgrunden til, at du ikke har fortalt det til nogen?

- 1 Det var ikke så alvorligt
- 2 Følte skyld/skam/flov/pinligt
- 3 Bange for hævn/angst
- 4 For at beskytte ham der gjorde det
- 5 Ingen ville tro mig
- 6 Andet

Hvilken anden grund?: _____

Var der nogen der opdagede det eller fortalte du det til nogen umiddelbart efter, at det var sket?

- 1 Ja, nogen opdagede det/fortalte det umiddelbart efter (inden for 24 timer) til nogen?
- 2 Nej, fortalte det første senere eller det blev først opdaget af andre senere (mere end 24 timer efter)

Hvorfor har du ikke anmeldt overfaldet til politiet?

Vigtigt at dette bliver nøje beskrevet: _____

Fik politiet fat i ham der gjorde det?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvad var det for et arbejde du havde, da du blev udsat for vold eller trusler om vold (eller voldtægt) under udførelse af dit arbejde?

(INTERVIEWER: Det er meget vigtigt her ikke blot at få en erhvervstitel, men en karakteristik af den klientgruppe/de klienter, vedkommende havde, da volden/truslerne skete. Beskriv så udføreligt som muligt IP's arbejde og arbejdssituation, da volden/truslerne skete.

Altså fx:

- ikke blot 'lærer' men 'lærer på en specialscole for adfærdsvanskelige børn'
- ikke blot 'sagsbehandler', men 'socialrådgiver på et socialkontor med kontakt til klienter med mange problemer'
- ikke blot 'læge', men 'praktiserende læge med mange patienter med sociale problemer' eller 'læge med mange vagter på skadestuen'
- ikke blot 'plejer', men 'plejeassistent på et plejehjem med demente'
- ikke blot 'taxachauffør', men 'taxachauffør i storby hvor jeg ofte kører folk til værtshuse og diskoteker' osv..

Besvarelsen skal kunne give et bidrag til at forstå og forklare, hvorfor lige netop den person i det job og den erhvervsfunktion vedkommende har, er blevet udsat for vold/trusler):